

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

**LA INSERCIÓ LABORAL DELS TITULATS A LA URV
PER ÀREES DE CONEIXEMENT**

**OBSERVATORI
de l'OCUPACIÓ**

INTRODUCCIÓ

L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, en col·laboració amb les universitats catalanes, des del 2001 ha estat realitzant una anàlisi sistemàtica del procés d'inserció laboral dels titulats de les universitats catalanes. Bàsicament, aquesta tasca ha recolzat en les quatre enquestes adreçades a graduats que es van dur a terme en els anys 2001 (cohort 1997-1998), 2005 (cohort 2000-2001), 2008 (cohort 2003-2004) i 2011 (cohort 2006-2007). Aquestes dades han fet possible diversos estudis, tant elaborats per l'AQU com per les mateixes universitats. En el cas de la URV, s'han publicat dos estudis; en un s'analitzen els titulats de la cohort 1997-1998, i, en l'altre, els graduats del curs 2003-2004. Aquests estudis aproximen la situació dels graduats des d'una perspectiva específica de la cohort analitzada. Tanmateix, és evident que el fet de tenir dades comparables per diferents cohorts (diferents anys de finalització d'estudis), ens permet plantejar-nos el fet d'analitzar com ha estat l'evolució de la situació laboral dels graduats. Aquest és l'objectiu del present estudi. Afrontar aquesta tasca sembla especialment rellevant, ja que en els darrers anys, d'una manera més o menys explícita, la universitat catalana –i la URV no n'és una excepció– ha avançat cap a canvis substancials en metodologies docents. A més a més, la perspectiva temporal, que abraça el període 2001-2011, permet emmarcar la situació dels nostres graduats en el mercat del treball, en un context caracteritzat per variacions importants en el cicle econòmic. Cal preguntar-se si aquests canvis han tingut algun efecte sobre el procés d'inserció dels estudiants, que, en darrera instància, depèn tant de l'encaix entre el que s'aprèn i el que es necessita en el mercat de treball, com dels canvis en el teixit productiu i en la demanda de treballadors qualificats. Tot i aquesta declaració d'intencions, cal esmentar que l'enquesta no es va dissenyar exactament per poder comprovar tots aquests canvis, però esperem que l'anàlisi de les dades que presentem a continuació ens aproximi, d'alguna manera, a com s'ha dut a terme la nostra tasca docent en aquests darrers anys.

Aquest estudi es planteja com a complement de l'anàlisi individual de cadascun dels diferents ensenyaments que s'imparteixen a la URV. En conseqüència, hem considerat que la millor manera de presentar els resultats és agrupant els graduats segons l'àrea de coneixement dels diferents ensenyaments (humanitats, ciències socials, ciències experimentals, ciències de la salut i tècniques). L'estudi es divideix en tres apartats. En el primer, analitzem els canvis en el perfil dels titulats de la URV. En el segon, descrivim els canvis en el procés d'inserció i la tipologia de feines que realitzen. Finalment, en el tercer capítol, analitzem fins a quin punt la universitat ha estat capaç d'ajustar l'oferta formativa als requeriments del mercat laboral. Cal destacar que, a diferència d'altres estudis publicats amb anterioritat, la informació no s'analitza des d'un punt de vista general, sinó per àrea de coneixement.

Breu nota sobre l'enquesta d'inserció laboral de l'AQU

Les universitats públiques catalanes tenen una llarga trajectòria en la realització d'estudis per analitzar la inserció laboral dels graduats. Aquests treballs han permès tenir una visió força precisa i actualitzada de les vies amb què es fa la transició dels titulats al món del treball i, en alguns casos, per saber el grau de satisfacció amb la formació rebuda a la universitat. Tanmateix, aquestes iniciatives tenien el problema que eren específiques per a cada universitat i, en conseqüència, responien als objectius i a les prioritats de cadascuna. Per tal de donar resposta a aquesta problemàtica, l'any 2000 l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) i les set universitats públiques catalanes (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida i Universitat Rovira i Virgili), van acordar iniciar un projecte ambiciós per realitzar l'avaluació transversal de la inserció dels graduats universitaris en el món laboral. La idea central era harmonitzar la metodologia emprada per poder comparar i integrar la informació amb l'objectiu d'extreure'n conclusions fiables en l'àmbit català. En primer lloc, es va realitzar un treball important de definició del marc de referència per avaluar l'estat de la inserció laboral dels titulats. En segon lloc, es va impulsar l'elaboració d'una enquesta d'inserció i la recollida de la informació. L'èxit de la primera enquesta va animar l'AQU i les diferents universitats a continuar fent l'esforç d'obtenir informació, per poder tenir informació actualitzada de com s'anava produint el procés d'entrada en el món laboral dels graduats catalans.

Les dades utilitzades en aquest estudi provenen de les tres enquestes dutes a terme fins a aquest moment. Les enquestes tenen un format molt semblant tant en el qüestionari com en la metodologia d'obtenció de dades (telefònica). Es contacta amb el graduat per recollir informació sobre el procés d'inserció laboral dels titulats tres anys després d'haver finalitzat els estudis. Per tant, les dades de l'enquesta realitzada l'any 2001 corresponen a les informacions relatives a la inserció laboral de la cohort de titulats de la promoció 1997-1998; la cohort analitzada l'any 2005 correspon a la promoció 2000-2001; l'enquesta realitzada l'any 2008 correspon a la promoció 2003-2004, i l'última enquesta realitzada l'any 2011 correspon a la promoció 2006-2007.

L'enquesta es divideix en diversos apartats. Concretament:

- La primera feina
- La feina actual
- La satisfacció amb la feina
- Els factors de contractació
- Formació continuada
- Mobilitat
- Rendiment acadèmic i estatus socioeconòmic
- Atur

La informació que s'obté és molt detallada de com es produeix el procés d'inserció laboral i de quines són les característiques de les feines que realitzen els titulats durant els primers anys d'experiència laboral. També és interessant el fet que es pregunten no tan sols aspectes específics de la feina (per exemple, la grandària de l'empresa), sinó també aspectes més qualitius sobre l'encaix entre la feina i el que han après a la universitat, i les expectatives de feina que tenien els estudiants en incorporar-se al mercat de treball. Així, per exemple, es demana als graduats que determinin quin ha estat l'impacte de la formació obtinguda a la universitat a l'hora de contractar-los i també la repercussió de la formació en el lloc de treball.

Malgrat ser un col·lectiu relativament petit, l'enquesta també aporta informació detallada sobre la situació dels titulats en atur. Finalment, cal destacar que en les darreres dues edicions de l'estudi d'inserció (per als titulats de la promoció 2003-2004 i 2006-2007), s'han introduït preguntes per obtenir informació sobre el rendiment acadèmic durant la carrera universitària i sobre les característiques de l'entorn socioeconòmic familiar del titulat. També, malgrat que no les tractem en aquest estudi, en la darrera onada s'ha obtingut informació de les universitats privades de Catalunya i dels centres adscrits.

En la taula següent presentem la dimensió de la mostra obtinguda en cada enquesta i el percentatge que representa sobre el total de població que va finalitzar la carrera a la universitat durant aquell curs. Podem observar que el nivell de resposta és força elevat, especialment el que es refereix a la URV. Aquesta elevada taxa de resposta fa que la mostra sigui representativa de la població que aproxima. Es van fer les comprovacions estadístiques necessàries per confirmar que així havia estat en les dimensions analitzades.

Taula I.1
Població, mostra i percentatge de respostes de l'enquesta
Classificació segons universitat

	Total de titulats 1998		Total de titulats 2001		Total de titulats 2004		Total de titulats 2007	
	Total universitats	URV	Total universitats	URV	Total universitats	URV	Total universitats	URV
Població	21.178	1.379	21.767	1.669	23.023	1.935	26.620	1.988
Mostra	9.765	749	11.456	912	12.258	1.226	15.228	1.375
Percentatge de respostes	46,1%	54,3%	52,6%	54,6%	53,2%	64,4%	57,2%	62,9%

I. LES CARACTERÍSTIQUES DELS TITULATS DE LA URV

En aquest primer capítol volem destacar les característiques principals dels titulats de la URV durant el període 1998-2010. Com acabem de comentar, la informació de la base de dades de l'enquesta d'inserció es refereix a la mostra obtinguda de les cohorts 1997-1998, 2000-2001, 2003-2004 i 2006-2007 (els titulats que van respondre l'enquesta de l'AQU). Tanmateix, per algunes característiques dels individus, disposem de la informació del conjunt de titulats entre els anys 1997 i 2010 a partir dels arxius propis de la URV. De totes maneres, aquesta informació s'utilitzarà puntualment i, en general, presentarem la informació de les cinc cohorts següents: 1997-1998, 2000-2001, 2003-2004, 2006-2007 i 2009-2010. Inicialment presentem les característiques sociodemogràfiques, com ara sexe, edat i lloc de residència. Posteriorment descriurem els aspectes relacionats amb qüestions acadèmiques, com ara les qualificacions i la durada dels estudis. Finalment, considerant que el resultat acadèmic pot estar condicionat per la situació personal i professional dels estudiants, analitzem l'efecte de compatibilitzar estudis i treball des de diferents perspectives.

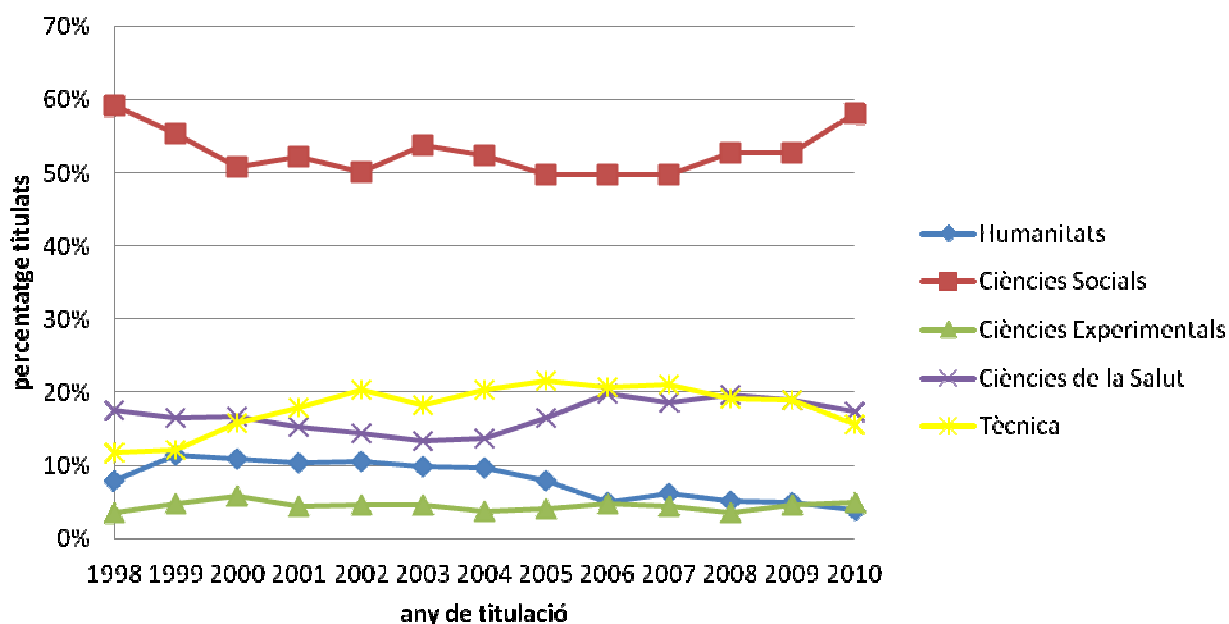
*

I.1. CARACTERÍSTIQUES SOCIODEMOGRÀFIQUES

Abans de centrar-nos en les característiques dels titulats, és interessant analitzar quines són les àrees de coneixement de la nostra universitat que en generen més. La gràfica I.1 presenta la distribució dels titulats per àrees de coneixement. Els resultats mostren clarament que més de la meitat dels titulats a la URV durant els darrers anys provenen de carreres de l'àmbit de ciències socials, seguits, a gran distància, dels titulats procedents de carreres de salut i tècniques.

Des de la perspectiva de l'evolució temporal de les sèries, cal destacar que, només tenint en compte la primera i la darrera cohort, la distribució és força similar. Tan sols és remarcable que l'àrea d'humanitats ha experimentat una certa pèrdua de pes relatiu en el total de graduats (accentuada a partir de l'any 2004), guanyada per l'àrea de tècniques. Tanmateix, les diverses àrees han experimentat diferents trajectòries. Les àrees de salut i experimentals s'han mostrat bastant estables en el temps. En canvi, les àrees de socials i tècniques sí que experimenten més oscil·lacions durant el període analitzat. En el cas de les carreres de ciències socials, observem que ha disminuït el nombre de titulats respecte el total de la URV durant el període 2001-2005, seguit d'un increment posterior que sembla que continua més enllà del 2010. En canvi, el fenomen és totalment contrari per als ensenyaments englobats en l'àrea tècnica, que experimenten un fort creixement durant el període 1999-2005, seguit d'una davallada progressiva en el nombre de titulats que, a més a més, sembla que s'accentua l'any 2010.

Gràfic I.1. Distribució dels titulats per àrea de coneixement

I.1.1. Gènere i edat

Un aspecte que està clarament establert en la literatura empírica és que, en les darreres dues dècades, les dones s'han incorporat molt intensament a l'educació superior, i actualment superen el nombre d'homes que estudien a la universitat.

De fet, si observem la taula I.1, veurem que, excepte en els ensenyaments tècnics, les dones superen clarament el nombre d'homes graduats. A més a més, mentre les dones es concentren majoritàriament en les carreres de ciències socials, els homes tenen dos pols de concentració molt similars: socials i tècniques. També cal destacar que les dones tenen una presència més gran en els estudis de l'àmbit de salut. Si aprofundíssim una mica en aquesta divisió, trobaríem que la "feminització" de certs ensenyaments com Magisteri, Psicologia o Pedagogia és prou evident.

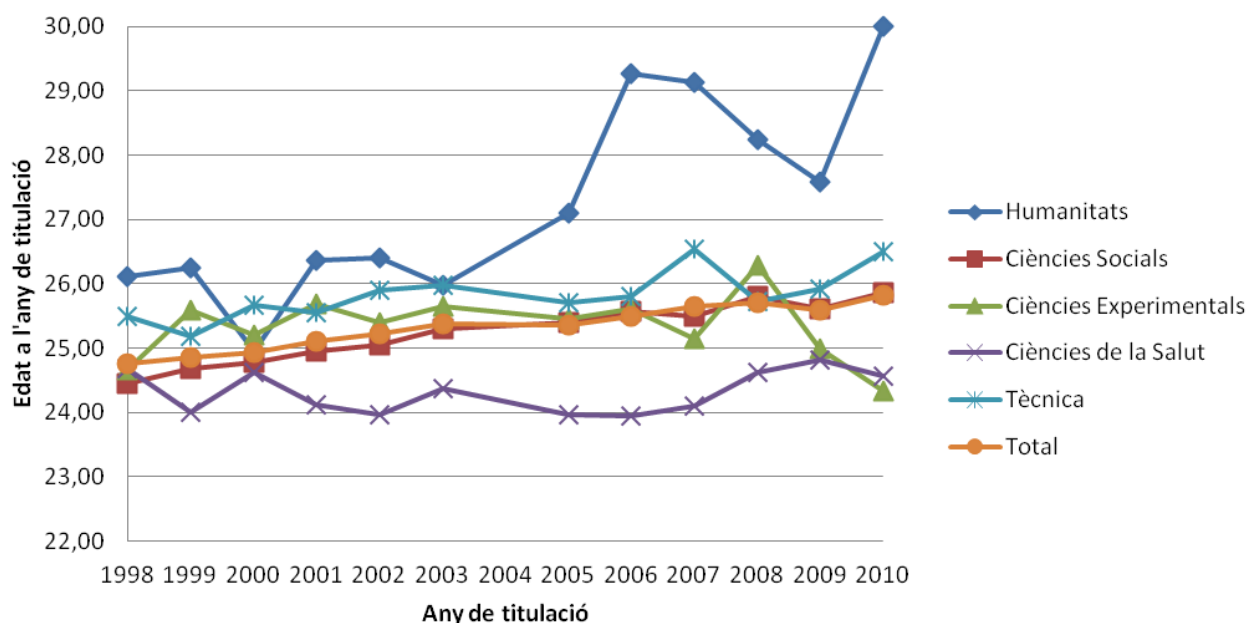
Respecte al tipus de titulació, llicenciatura o diplomatura, sembla que els titulats en ciències socials dominen tant entre les carreres de cicle curt com de cicle llarg. En el cas de ciències experimentals i humanitats, totes les carreres que s'ofereixen són de cicle llarg, i en el cas de ciències de la salut i disciplines tècniques, les diplomatures tenen un pes més gran sobre les llicenciatures, cosa que, de fet, podria explicar-se per la tipologia de l'oferta educativa d'aquestes facultats.

Taula I.1 Distribució dels titulats (%) per àrea de coneixement
Classificació per sexe i titulació

	Dona	Home	Diplomat	Llicenciat	Total
Humanitats					
1998	7,53	8,55	-	18,69	7,88
2001	11,24	8,50	-	24,83	10,3
2004	10,76	7,92	-	25	9,72
2007	6,72	5,07	-	15,71	6,19
2010	3,96	3,67	-	9,9	3,86
Ciències socials					
1998	63,48	50,85	67,02	50,9	59,13
2001	58,45	40,03	62,28	43,12	52,11
2004	58,35	42,28	59,06	47,35	52,44
2007	56,98	34,56	49,88	53,36	49,75
2010	64,46	44,65	57,63	59,97	58,12
Ciències experimentals					
1998	3,60	3,42	-	8,33	3,53
2001	4,29	4,74	-	10,07	4,45
2004	4,29	2,55	-	6,84	3,65
2007	4,82	3,38	-	11,13	4,36
2010	5,47	4,13	-	12,89	5,04
Ciències de la salut					
1998	20,34	12,39	19,16	16,67	17,6
2001	18,97	8,01	18,16	12,92	15,19
2004	17,47	7,38	18,39	9,92	13,76
2007	23,37	8,76	24,81	12,77	18,66
2010	20,58	10,70	22,6	11,39	17,42
Tècnica					
1998	5,06	24,79	13,82	5,41	11,86
2001	7,04	38,73	19,57	9,06	17,95
2004	9,13	39,87	22,55	10,89	20,42
2007	8,11	48,23	25,31	7,04	21,04
2010	5,54	36,85	19,77	5,85	15,56
Total	100	100	100	100	100

El gràfic I.2 presenta la mitjana d'edat dels titulats en el moment d'acabar els estudis, classificada per àrees de coneixement. El primer aspecte que cal destacar és l'increment en la mitjana d'edat dels nostres titulats. L'increment és menys pronunciat entre els titulats en salut, que, a més a més, solen finalitzar els estudis amb una edat inferior als altres, evidència que també s'explica amb el pes força rellevant de les diplomatures entre els ensenyaments d'aquesta àrea. La mitjana d'edat dels estudis puja al llarg dels anys, seguint la mateixa tendència en els titulats en socials, experimentals i tècniques, tot i que, entre els primers, la mitjana d'edat al moment de titular-se és inferior respecte als altres, almenys fins a la promoció del 2005. Finalment, l'edat en el moment de finalitzar els estudis augmenta de forma exponencial entre els titulats en disciplines humanístiques, entre els quals la mitjana d'edat arriba a sobrepassar els 25 anys al final del període considerat.

Gràfic I.2. Mitjana d'edat en el moment de la graduació

La taula I.2 conté la mateixa informació en un format més detallat, ja que inclou la distribució dels titulats per àrea d'estudi i any de titulació per diferents grups d'edat. D'aquesta manera, podem observar que mentre el 64,2% dels titulats l'any 1998 tenien 24 anys o menys, aquest percentatge se situa en el 54,5% en el cas dels titulats l'any 2010. Aquest fet és important a l'hora de com enfocar alguns elements de suport als titulats en la transició al mercat de treball. Tanmateix, cal veure que aquest increment de l'edat de sortida de la universitat pot ser deguda a dos fenòmens: d'una banda, pot ser que els estudiants tardin més a cursar els estudis; però, d'altra banda, pot ser que entrin més tard, per exemple perquè no facin directament la transició des del sistema d'educació secundària. En aquesta segona línia de raonament, també cal tenir present el paper de la universitat com a mecanisme d'obtenció de credencials per prosperar professionalment o bé per reenfoaments de les carreres professionals. En qualsevol cas, la idea central que cal retenir és que les nostres aules cada cop tenen més presència de persones més grans, amb el grau de desenvolupament personal i d'experiència laboral que això implica. Hom es pregunta si aquestes situacions poden tenir algun impacte sobre la missió formadora de la universitat, tant en mètodes com en continguts.

Taula I.2 Distribució dels titulats (%) per grups d'edat en el moment de la graduació

Classificació per àrea d'estudi

	Edat	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998	21 anys	-	7,6	-	22,59	1,86	8,69
	22 anys	13,08	17,31	2,08	14,64	11,8	15,32
	23 anys	25,23	23,29	16,67	8,79	21,74	20,47
	24 anys	23,36	19,55	33,33	15,9	19,88	19,73
	25 anys	10,28	12,2	31,25	11,72	16,77	13,18
	26-30 anys	13,08	15,07	16,67	19,25	19,88	16,27
	31-40 anys	10,28	3,36	-	5,44	5,59	4,42
	+ 40 anys	4,67	1,62	-	1,67	2,48	1,91
2001	21 anys	-	7,13	-	20	3,13	7,32
	22 anys	10,38	11,23	2,53	16,67	6,9	10,8
	23 anys	21,31	18,68	13,92	12,96	15,67	17,33
	24 anys	15,3	19,76	7,59	21,48	15,67	18,29
	25 anys	17,49	13,28	36,71	12,59	15,67	15,08
	26-30 anys	23,5	24,08	36,71	10,37	37,62	24,93
	31-40 anys	7,1	4,86	1,27	4,44	5,02	4,9
	+ 40 anys	4,92	0,97	1,27	1,48	0,31	1,35
2004	21 anys	-	6,59	-	20,07	2,42	6,71
	22 anys	13,71	13,17	4,05	13,98	7,25	11,79
	23 anys	16,75	16,46	12,16	13,62	16,67	15,98
	24 anys	18,78	16,09	8,11	20,79	14,98	16,48
	25 anys	11,17	12,98	25,68	13,98	10,14	12,83
	26-30 anys	27,92	26,43	48,65	15,05	39,86	28,56
	31-40 anys	3,55	6,3	1,35	2,15	7,97	5,62
	+ 40 anys	8,12	1,98	-	0,36	0,72	2,02
2007	21 anys	-	9,85	-	26,53	5,88	11,09
	22 anys	-	9,75	10,23	16,18	6,82	9,75
	23 anys	24	18,61	17,05	9,02	13,41	15,99
	24 anys	11,2	14,73	17,05	15,65	11,06	14,01
	25 anys	12,8	12,74	18,18	10,34	14,12	12,82
	26-30 anys	25,6	24,38	36,36	16,45	35,53	25,84
	31-40 anys	17,6	8,66	1,14	4,77	10,82	8,61
	+ 40 anys	8,8	1,29	-	1,06	2,35	1,88
2010	21 anys	-	11,2	-	26,69	5,97	12,08
	22 anys	-	11,36	21,36	12,64	8,49	11,2
	23 anys	25,32	17,85	35,92	7,58	12,26	16,39
	24 anys	12,66	13,89	2,91	20,79	15,09	14,68
	25 anys	10,13	9,68	16,5	8,71	14,78	10,67
	26-30 anys	25,32	21,89	19,42	14,33	28,3	21,58
	31-40 anys	11,39	10,94	3,88	8,15	12,58	10,37
	+ 40 anys	15,19	3,2	-	1,12	2,52	3,03
Total		100	100	100	100	100	100

Si ens centrem ara en els titulats l'any 2010 per àrees de coneixement, observarem que en el cas de l'àmbit de la salut predominen dos edats de titulació, els 21 i els 24 anys. En aquest sentit, sembla que els estudiants de diplomatura de carreres de salut siguin més efectius en comparació amb la resta, ja que el 26,8% finalitzen els estudis de diplomatura en 3 anys (els estudiants inicien la carrera universitària als 18 anys; per tant, l'edat mínima per finalitzar una diplomatura és 21 anys, i una llicenciatura 22 anys). Una altra possible explicació és que el percentatge d'adults que es matricula en aquests tipus d'ensenyament és inferior a la resta; per tant, la mitjana d'edat també serà inferior. Pel que fa a l'elevat nombre de titulats en salut que finalitzen els estudis als 24 anys, podrien ser perfectament els titulats en Medicina, que, per la durada dels estudis, necessiten més anys per obtenir la titulació.

En definitiva, els resultats mostren que, independentment de l'àrea de coneixement, la mitjana d'edat dels estudiants l'any 2010 és més gran que la dels estudiants de la promoció 1998. Això pot ser un indicador que cada cop hi ha més adults que decideixen emprendre estudis universitaris. Aquest canvi en la tipologia d'estudiants és un factor important que s'ha de tenir en compte per diferents motius, com ara pel fet que segurament aquests estudiants hauran de compaginar estudis i feina, amb la qual cosa el temps de dedicació als estudis serà inferior. Però, d'altra banda, si la feina que realitzen està relacionada amb els estudis, els permet acumular certa experiència, cosa que pot ser explotada tant pel professor com per la resta d'alumnes.

I.1.2. Lloc de residència

L'expansió de la universitat catalana, clarament, ha tingut més un component territorial que no pas d'especialització temàtica. Aquest fet tindrà, doncs, una clara influència sobre l'atracció dels estudiants, per la qual cosa cal esperar que la majoria d'estudiants vinguin de les nostres comarques. La taula I.3 presenta la informació sobre l'origen dels estudiants segons àrea de coneixement.

Els resultats mostren clarament com la gran majoria d'estudiants provenen de llars de la mateixa província de Tarragona. Per tant, es pot afirmar que la nostra universitat exerceix bé el paper de dinamitzador en la millora del capital humà local, ja que facilita l'accés a l'educació superior en reduir el cost d'oportunitat (monetari i de temps) de realitzar aquests estudis. D'altra banda, també cal destacar la capacitat creixent de la nostra universitat d'establir-se en el mapa universitari català, ja que atreu cada cop més estudiants de fora de les nostres comarques. En aquest sentit, cal destacar el paper dels ensenyaments de l'àrea de salut, en què gairebé el 40% dels titulats l'any 2010 provenien de fora de Catalunya, i un 17,3% d'altres províncies catalanes. També és rellevant la capacitat d'atracció d'estudiants de les carreres d'experimentals, en què més del 38% d'estudiants no són residents en la

nostra província. A més a més, mirant el conjunt del període, aquestes carreres, malgrat certs moviments oscil·latoris, han generat una capacitat creixent d'atracció d'estudiants de fora de la província. En canvi, la capacitat d'atracció dels ensenyament tècnics i d'humanitat s'ha vist reduïda amb el pas del temps d'una manera certament notable. socials es manté en una situació estable de capacitat limitada d'atreure estudiants.

Taula I.3 Distribució (%) dels titulats en funció del lloc de residència
Classificació segons àrea de coneixement

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Tarragona	57,6	81,0	77,3	52,9	69,9	71,2
Resta de Catalunya	26,1	13,1	20,5	24,7	19,2	18,0
Resta de CA	16,3	6,0	2,3	22,4	11,0	10,9
2001						
Tarragona	72,7	73,2	52,9	50,0	68,5	67,7
Resta de Catalunya	19,3	20,8	38,6	19,2	23,4	21,7
Resta de CA	8,0	6,0	8,6	30,8	8,1	10,6
2004						
Tarragona	75,3	78,5	64,4	54,4	71,2	71,9
Resta de Catalunya	15,4	15,6	32,9	22,0	19,8	18,3
Resta de CA	9,3	6,0	2,7	23,6	9,1	9,8
2007						
Tarragona	66,4	71,2	75,0	46,2	70,5	65,9
Resta de Catalunya	19,5	19,7	17,1	20,5	18,5	19,5
Resta de CA	14,2	9,2	8,0	33,2	11,0	14,6
2010						
Tarragona	74,3	74,4	61,6	43,1	80,4	69,1
Resta de Catalunya	8,6	17,1	24,2	17,3	9,3	16,0
Resta de CA	17,1	8,5	14,1	39,6	10,3	15,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Per tant, sembla clar, doncs, que la URV ha sabut establir una bona reputació a l'hora d'oferir formació de qualitat, capaç d'atreure un nombre rellevant d'estudiants de fora de les nostres comarques de referència. Tanmateix, sembla que les diferents carreres no tinguin la mateixa capacitat, fet que hauria de portar, en un entorn creixentment competitiu entre universitats, a una reflexió sobre el perquè de les diferents situacions.

I.2 Característiques acadèmiques

En aquest apartat del capítol 1 descriurem les característiques dels nostres titulats des de la perspectiva del rendiment acadèmic, i posarem l'accent en les possibles diferències existents segons l'àrea de coneixement.

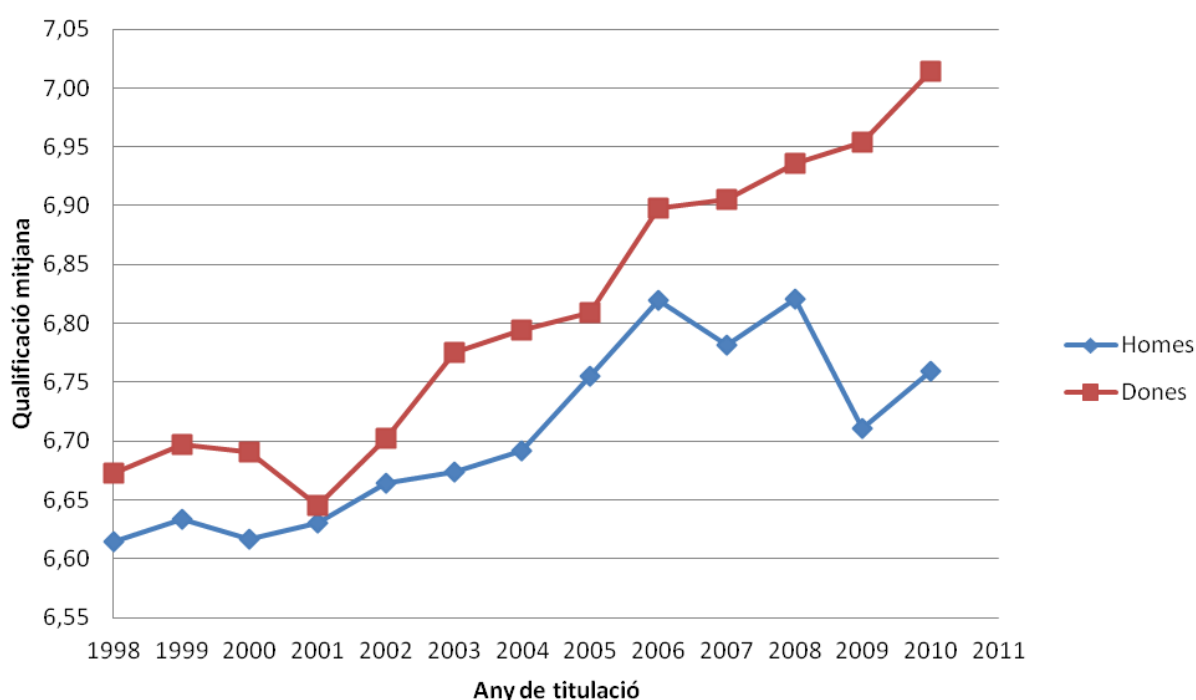
Taula I.4 Qualificacions mitjanes dels titulats per àrea de coneixement. Classificació per sexe, titulació i àrea d'estudi					
	Dona	Home	Diplomat	Llicenciat	Total
1998					
Humanitats	6,89	7,18		6,97	7,00
Socials	6,50	6,43	6,44	6,57	6,47
Experimentals	6,71	6,59		6,46	6,67
Salut	7,16	7,05	7,19	7,02	7,13
Tècniques	6,57	6,59	6,50	6,92	6,59
Total	6,67	6,61	6,59	6,73	6,65
2001					
Humanitats	6,77	6,81		6,71	6,78
Socials	6,49	6,43	6,43	6,56	6,47
Experimentals	6,76	6,69		6,54	6,73
Salut	7,08	7,02	7,10	6,98	7,07
Tècniques	6,48	6,72	6,53	6,67	6,65
Total	6,64	6,63	6,57	6,66	6,64
2004					
Humanitats	6,86	6,85		6,78	6,86
Socials	6,73	6,57	6,70	6,65	6,68
Experimentals	6,71	6,86		6,48	6,75
Salut	7,05	7,15	7,06	7,08	7,07
Tècniques	6,66	6,69	6,54	6,66	6,68
Total	6,79	6,69	6,73	6,71	6,76
2007					
Humanitats	7,13	7,28		7,02	7,17
Socials	6,85	6,68	6,79	6,79	6,81
Experimentals	6,88	6,85		6,72	6,87
Salut	7,05	7,21	7,08	7,04	7,07
Tècniques	6,70	6,71	6,58	6,54	6,71
Total	6,91	6,78	6,81	6,83	6,87
2010					
Humanitats	7,28	7,26		7,18	7,27
Socials	6,99	6,74	6,96	6,78	6,93
Experimentals	7,02	6,81		6,95	6,96
Salut	7,10	7,10	7,12	7,04	7,10
Tècniques	6,77	6,63	6,53	6,99	6,66
Total	7,01	6,76	6,91	6,88	6,93

La taula I.4 mostra la nota mitjana de la carrera en una escala de 5 a 10, en què 5 representa la nota mínima, és a dir, l'aprovat; i el 10, l'excel·lent. Les dades mostren l'increment general del rendiment acadèmic dels titulats de la URV en els darrers anys. En concret, la nota mitjana dels titulats l'any 1998

era de 6,65. En canvi, si observem la nota mitjana dels titulats l'any 2010, és 0,28 punts superiors. Els increments més grans en els resultats acadèmics corresponen als titulats de les àrees socials i experimentals. En canvi, les qualificacions obtingudes pels estudiants de l'àmbit de salut s'han mantingut més estables al llarg del temps. Dit això, cal destacar, però, que, independentment de la cohort analitzada, les notes mitjanes són superiors en les àrees de salut i d'humanitats, seguides per les àrees d'experimentals i socials, i, a certa distància, l'àrea tècnica.

Si ens centrem ara en les diferències per gènere, observarem que, de mitjana, les dones obtenen millors notes que els homes, i que, tal com mostra el gràfic I.3, aquestes diferències s'han vist accentuades en els darrers anys. D'aquesta manera, la nota mitjana de les dones l'any 1998 era 0,07 punts superior a la dels homes; en canvi, l'any 2010 aquesta diferència s'elevava fins a 0,29 punts. A més a més, les dones mostren una evolució monotònicament positiva, mentre que els homes pateixen un cert "col·lapse" a partir de l'any 2006. D'altra banda, hem de tenir en compte que tot i que les dones obtenen millors rendiments acadèmics en termes generals, desglossant la informació per àrees de coneixement, observarem que això no es compleix sempre.

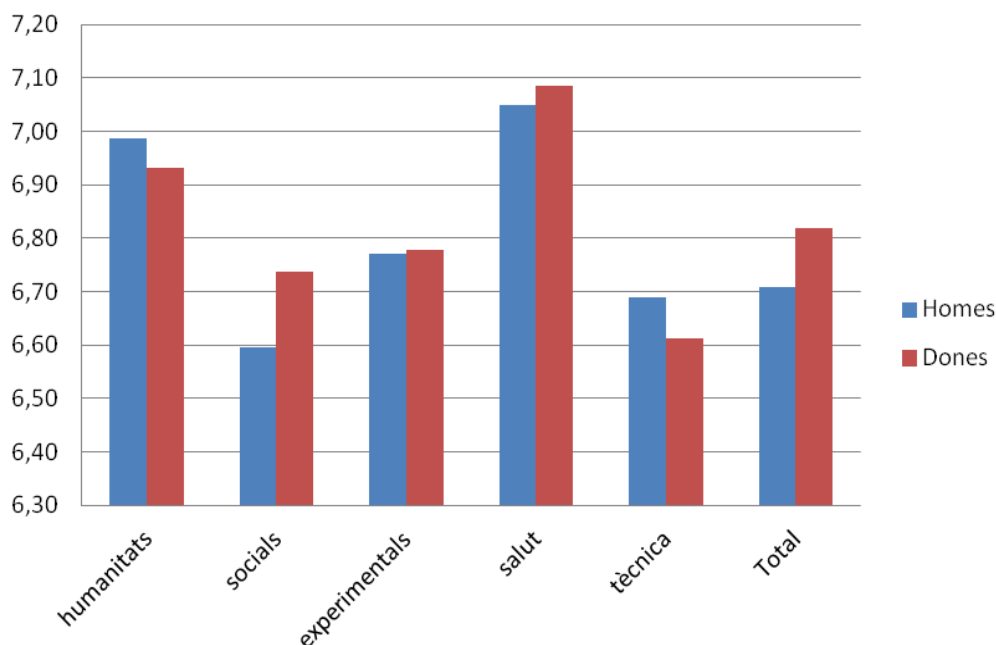
Gràfic I.3. Qualificacions mitjanes de la carrera per sexes

El gràfic I.4 presenta les qualificacions mitjanes dels titulats de la URV durant el període 1998-2010 segons sexe i àrea de coneixement. Els resultats mostren clarament com els homes obtenen millors notes en els ensenyaments d'humanitats i tècnics, mentre que les dones són superiors en les carreres de l'àmbit social i salut. En canvi, les diferències no són tan pronunciades en els ensenyaments

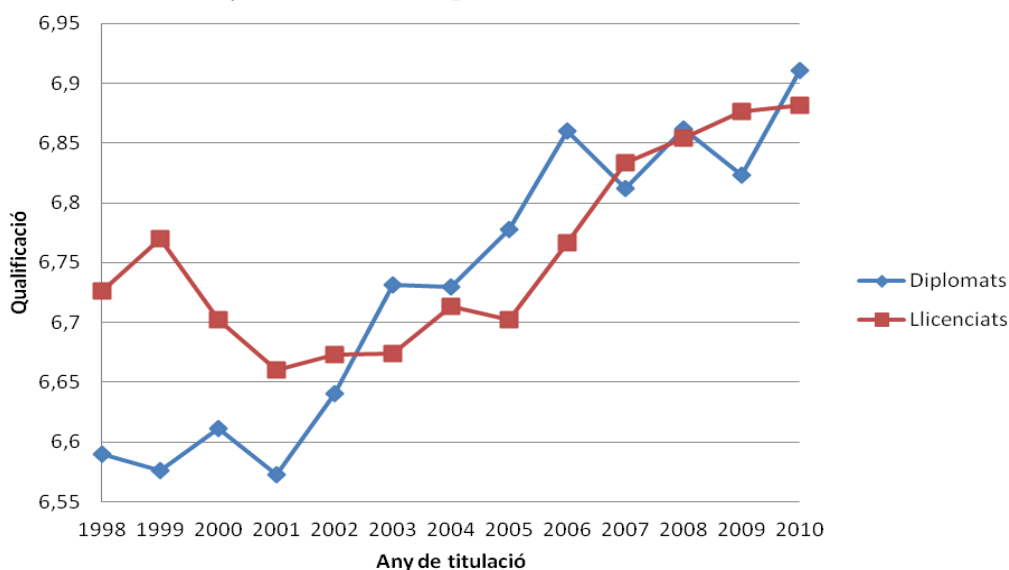
d'experimentals. Finalment, cal destacar que tot i aquestes diferències per sexes, la taula I.4 mostra un apropament clar de les qualificacions mitjanes de les dones cap a la dels homes en el cas dels ensenyaments tècnics, i viceversa en el cas dels ensenyaments de salut.

Gràfic I.4. Qualificacions mitjanes de la carrera per sexe i àrea de coneixement (període 1998-2010)

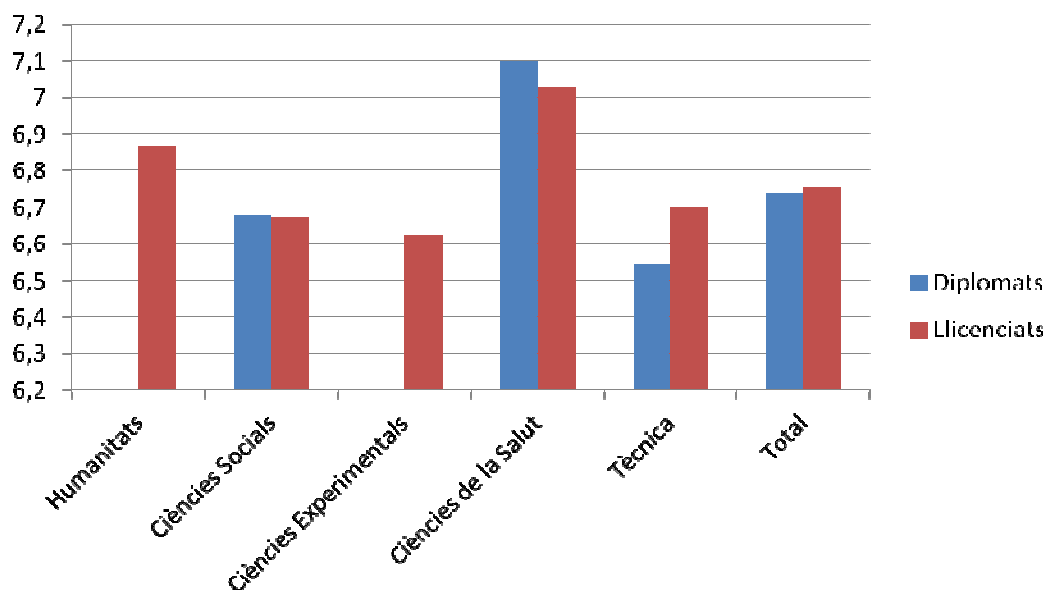
Un altre aspecte interessant és veure l'estructura de diferències en la distribució de les notes mitjanes entre diplomats i llicenciats. El gràfic I.5 mostra l'evolució temporal d'aquestes distribucions, que sembla que convergeix cap al final del període. Aquesta convergència es produeix a partir d'una clara millora inicial de les notes dels diplomats, mentre que els llicenciats experimenten alguns moments d'estancament.

Gràfic I.5. Qualificacions mitjanes de la carrera per titulació

Si analitzem les dades per àrea de coneixement, veiem que el diplomats de l'àmbit de salut obtenen millors resultats acadèmics respecte dels llicenciats del mateix àmbit (gràfic I.6). D'altra banda, també cal destacar la convergència de les qualificacions mitjanes dels diplomats cap a les dels llicenciats en l'àrea social, de tal forma que l'any 2010 els primers arriben a superar el rendiment dels segons.

Gràfic I.6. Qualificacions mitjanes de la carrera per titulació i àrea de coneixement (període 1998-2010)

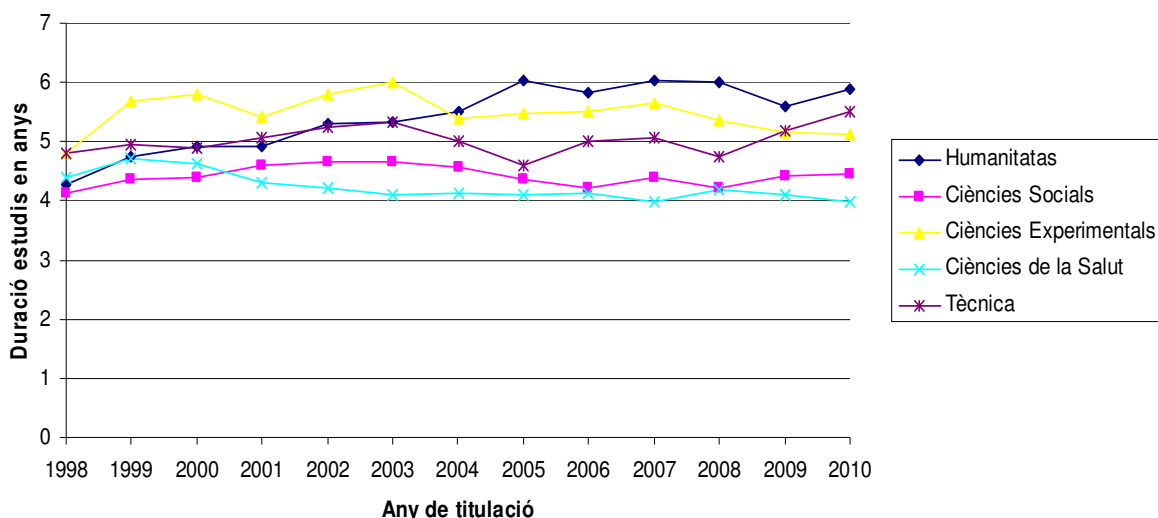
Fins ara hem analitzat el rendiment acadèmic dels titulats de la URV considerant les qualificacions mitjanes de la carrera, mentre que, a continuació, ens centrarem en la durada dels estudis universitaris com un indicador de l'èxit dels graduats en la vida acadèmica. Un aspecte que cal tenir present és el fet que els diferents ensenyaments no tenen el mateix nombre de crèdits que cal aprovar per acabar la titulació i, fins i tot més important, en alguns casos cal realitzar projectes de final de carrera per poder obtenir el títol. Aquestes circumstàncies fan que la comparació directa de les durades dels estudis sigui una mica problemàtica i que no hem d'extreure conclusions directes de les diferències. Amb aquesta consideració en ment, a la taula I.5 es presenta informació relativa a aquesta variable tabulada per àrea de coneixement.

Taula I.5 Duració mitjana dels estudis per àrea de coneixement.
Classificació per sexe i titulació

	Dona	Home	Diplomat	Llicenciat	Total
1998					
Humanitats	4,22	4,33	-	4,26	4,26
Socials	4,0	4,19	3,86	4,54	4,06
Experimentals	4,75	4,94	-	4,81	4,81
Salut	4,06	5,43	3,10	7,27	4,39
Tècniques	4,22	4,54	4,45	4,54	4,47
Total	4,07	4,48	3,78	4,93	4,21
2001					
Humanitats	4,92	4,98	-	4,93	4,93
Socials	4,36	4,86	4,20	5,18	4,49
Experimentals	5,40	5,41	-	5,41	5,41
Salut	3,99	5,35	3,12	7,09	4,24
Tècniques	4,67	4,92	5,25	4,22	4,86
Total	4,42	4,96	4,18	5,2	4,6
2004					
Humanitats	5,51	5,54	-	5,52	5,52
Socials	4,27	4,51	3,98	4,80	4,34
Experimentals	5,4	5,37	-	5,39	5,39
Salut	3,95	4,64	3,26	6,54	4,08
Tècniques	4,50	4,90	5,04	4,40	4,78
Total	4,44	4,82	4,1	5,09	4,58
2007					
Humanitats	5,69	5,70	-	5,69	5,69
Socials	3,81	3,97	3,52	4,36	3,85
Experimentals	5,88	4,95	-	5,65	5,65
Salut	3,84	4,54	3,23	6,71	3,95
Tècniques	4,18	4,84	4,91	4,1	4,65
Total	4,08	4,58	3,77	4,92	4,23
2010					
Humanitats	5,26	5,6	-	5,36	5,36
Socials	4,00	4,24	3,59	4,74	4,06
Experimentals	5,33	4,48	-	5,11	5,11
Salut	3,81	4,44	3,26	6,39	3,94
Tècniques	4,93	5,34	5,35	4,87	5,24
Total	4,14	4,71	3,86	5,01	4,32

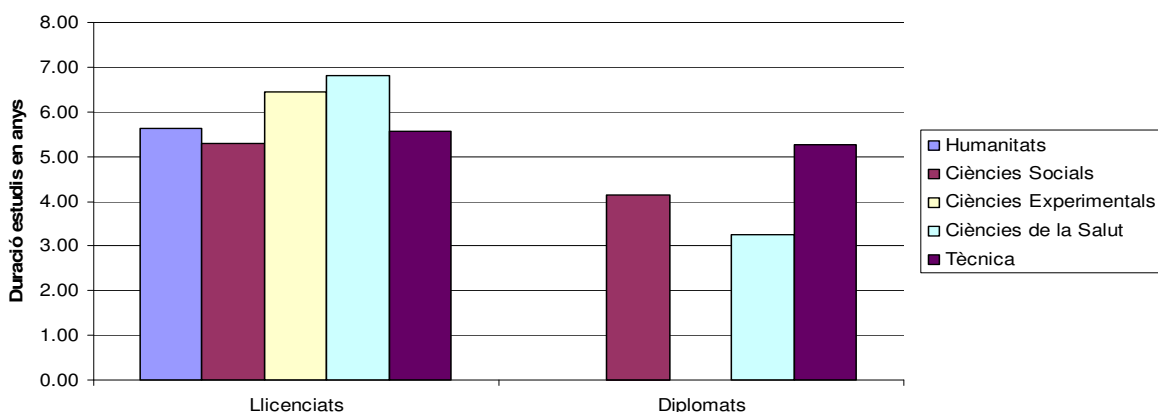
De l'observació de les mitjanes podem destacar, en primer lloc, que, a diferència del que succeïa quan analitzàvem l'evolució de les notes mitjanes, en aquest cas no observem clarament una determinada tendència de la duració general dels estudis, tot i que es pot plantejar que els estudis han incrementat la durada fins a les dues darreres cohorts, que sembla que s'estabilitzin. En segon lloc, i en referència a les diferències segons àrea de coneixement, podem identificar dos grups: el format pels titulats en experimentals, humanitats i tècniques amb una duració mitjana l'any 2010 superior als 5 anys, i el format pels titulats en salut i socials, amb una duració propera als 4 anys. En el cas d'experimentals i humanitats, és lògic pensar que la duració mitjana serà superior a la resta, ja que es tracta d'ensenyaments de llarga durada (no hi ha diplomatures). El que sorprèn es l'augment considerable en la duració dels estudis tècnics, fet que podria explicar-se per l'increment en l'oferta d'ensenyaments de llarga durada o per la complexitat més gran de les carreres (gràfic I.7).

Gràfic I.7. Duració mitjana de la carrera per àrea de coneixement (període 1998-2010)

Amb la finalitat d'observar si aquestes diferències en la durada depenen de la tipologia d'estudis (diplomatura o llicenciatura), en el gràfic I.8 es presenta la distribució de la duració mitjana segons àrea d'estudi i titulació. En el cas de les diplomatures, podem dir que els titulats que triguen més a finalitzar els estudis són els dels ensenyaments tècnics. Encara més, presenten una durada dels estudis molt similar als llicenciats de la mateixa àrea. Així, doncs, mentre un diplomant tècnic triga prop de 5,2 anys per finalitzar els estudis, un llicenciat triga 5,5 anys. En el cas dels diplomats en salut, sembla que aquests no només són els que obtenen millors notes, sinó que també són els que finalitzen els seus estudis més aviat i, per tant, globalment, són els qui obtenen millors resultats acadèmics. Pel que fa als titulats de cycle llarg, els de ciències de la salut són els que triguen més a finalitzar els estudis, però aquest resultat no ens ha de sorprendre, ja que es tracta de l'ensenyament de Medicina. Per acabar, caldria dir que la menor durada dels estudis en l'àrea de les ciències socials i tècniques no és deu a la presència d'estudis de curta durada, sinó al fet que els estudiants de llicenciatura en aquestes àrees triguen menys a titular-se.

Gràfic I.8. Duració mitjana de la carrera per titulació i àrea de coneixement (període 1998-2010)

Finalment, si analitzem les possibles diferències en la duració dels estudis per gènere, la taula I.5 mostra que, excepte en l'àrea d'experimentals en la resta, les dones tendeixen a titular-se abans que els homes. Així, doncs, les dones no només obtenen, en termes generals, millors qualificacions que els homes, sinó que també triguen menys a finalitzar els estudis. Caldria, però, analitzar el perquè d'aquestes diferències en el rendiment acadèmic entre homes i dones. Una possible explicació podria venir del fet que les situacions professionals i personals són diferents. Amb aquesta finalitat, a continuació, analitzarem fins a quin punt els nostres titulats compaginen estudis i feina.

I.3. LA COMPAGINACIÓ ENTRE ESTUDIS I TREBALL

Fins ara hem analitzat l'existència de possibles diferències en el rendiment acadèmic dels titulats en funció de l'àrea de coneixement, sense tenir en compte que diferents situacions personals poden condicionar aquest rendiment. En concret, en aquest apartat ens interessa analitzar quants dels nostres titulats han optat per compaginar els estudis amb alguna activitat laboral i si això afecta el resultat acadèmic. Prèviament, però, hem de destacar que les dades utilitzades en aquest apartat no provenen dels arxius propis de la URV, sinó de la base de dades de l'AQU; per tant, només tenim informació mostral dels titulats de les cohorts 1997-1998, 2000-2001, i 2003-2004 i 2006-2007.

La taula I.6 presenta la situació laboral dels titulats durant els dos últims anys d'estudi. Les dades mostren com, cada cop més, els nostres titulats compaginen estudis i treball. Així, doncs, mentre un 67,1% dels titulats l'any 1998 es dedicava completament als estudis universitaris, aquets percentatge es redueix fins al 42,3% en el cas dels titulats l'any 2007. Com hem comentat anteriorment, aquesta evidència s'explica, en part, a partir de la utilització de la universitat per adquirir coneixements (credencials) que facilitin l'evolució professional un cop ja s'ha entrat al mercat de treball, o bé permetin canvis d'orientació professional. A més a més, també s'ha de tenir en compte que les bones condicions econòmiques del cicle expansiu, que representen el context laboral durant el període d'estudis per als graduats de les últimes cohorts, van suposar més oportunitats per obtenir una feina durant la carrera. Tanmateix, també cal tenir en compte el fet de treballar com a mecanisme d'obtenció de recursos o bé de primeres experiències laborals, fenòmens que segur que són importants, ja que si analitzem la distribució dels titulats que han treballat durant els darrers anys de carrera, observarem un domini dels que ho van fer preferentment a mitja jornada.

Taula I.6 Distribució dels titulats (%) per situació laboral durant estudis**Classificació segons àrea de coneixement**

	Humanitat	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Estudiant a temps complet o amb feina intermitent						
1998	60,5	67,4	81,3	75,0	61,0	67,1
2001	46,2	43,1	45,0	55,2	52,5	46,5
2004	47,5	45,6	58,1	56,2	49,6	48,6
2007	38,1	37,9	54,9	56,8	39,7	42,3
Estudi i treball a temps parcial						
1998	15,1	17,7	6,3	18,8	18,1	17,0
2001	40,4	37,7	31,7	37,1	30,5	36,4
2004	31,4	31,3	24,2	27,8	26,3	29,5
2007	35,5	33,8	27,5	26,6	28,3	31,2
Estudi i treball a temps complet						
1998	24,4	15,0	12,5	6,3	21,0	15,9
2001	13,5	19,2	23,3	7,6	17,0	17,1
2004	21,2	23,2	17,7	16,1	24,2	22,0
2007	26,8	28,2	17,6	16,6	32,1	26,5

Per àrea de coneixement, cal destacar que els estudiants d'experimentals i salut són els que presenten una tendència més gran a dedicar-se exclusivament a estudiar, i els que no ho fan majoritàriament combinen els estudis amb treballs a temps parcial. Tot i això, entre els titulats en ciències de la salut, observem una certa tendència incremental en la incidència de l'activitat laboral a temps complert durant la carrera. Un patró semblant, tot i que menys pronunciat, observem entre els titulats en disciplines humanístiques i en ciències socials, ja que entre ells augmenta el percentatge d'estudiants que treballen a temps complert durant els últims anys d'universitat. En la resta d'àrees, cal destacar el fet que els titulats tècnics presenten més predisposició a compaginar estudis amb feina a temps complert, ja que més de la meitat d'aquests titulats que treballaven l'any 2007, ho feien a temps complert, seguits dels titulats en ciències socials i disciplines humanístiques amb xifres força semblants.

El fet que un percentatge rellevant de titulats de l'àrea tècnica compagini de manera bastant intensa treball i estudis, obre la porta a preguntar-se si la seva relació amb el mercat de treball respon a necessitats financeres o bé a l'aprofitament d'oportunitats de treball que permeten posteriorment una inserció més fàcil. De fet, per aprofundir en aquesta qüestió, podem veure en quina mesura les feines (independentment que siguin a temps complert o parcial) estan relacionades amb els estudis.

Taula I.7 Distribució dels titulats (%) per relació de la feina amb els estudis

Classificació segons àrea de coneixement

	Humanitat	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Feina relacionada amb els estudis						
1998	50,0	51,9	83,3	65,0	68,3	56,4
2001	28,6	56,8	84,9	55,3	74,6	57,8
2004	37,1	55,7	50,0	64,8	74,4	58,3
2007	43,3	64,4	70,7	69,8	76,6	66,4
Feina temps parcial relacionada amb els estudis						
1998	46,1	48,6	100	60,0	68,4	53,7
2001	28,6	54,7	78,9	53,8	76,7	55,6
2004	40,5	51,2	40,0	60,0	66,7	53,5
2007	41,2	56,5	56	56,6	70,7	58
Feina temps complet relacionada amb els estudis						
1998	52,4	55,7	75,0	80,0	68,2	59,3
2001	28,6	60,9	92,9	62,5	70,8	62,5
2004	32,0	61,6	63,6	73,08	82,8	64,7
2007	46,1	73,4	93,7	90,9	81,7	76,4

Com podem observar en la taula 1.7, els resultats mostren un lleuger increment del percentatge de titulats que compaginen estudis i feines relacionades amb els estudis cursats, que és especialment marcat en l'última cohort analitzada (titulació 2007). Si descomponem aquesta variable, segons si es tracta de feines a temps parcial o a temps complet, observarem que l'increment es deu bàsicament que ara tenim un percentatge més gran d'alumnes que treballen a temps complet en feines relacionades amb la carrera. Així, doncs, sembla que el motiu de compaginar cada cop més estudis i treball respon a un aprofitament de les oportunitats del mercat de treball i no tant a necessitats econòmiques. Aquest fet és especialment rellevant per als titulats en ciències experimentals, titulats tècnics i de ciències de la salut, en què el percentatge d'estudiants amb feines relacionades amb la carrera és superior a la mitjana per a totes les àrees i acaba sent molt proper a la totalitat dels titulats si es tracta de feines a temps complet (especialment per a experimentals, amb un 93,7%, i salut, amb un 90,9%) resta. En canvi, si analitzem el tipus de feina que realitzen durant la carrera els titulats en humanitats, observarem que el vincle entre la feina i els estudis és substancialment menor respecte a la situació dels titulats de les altres àrees disciplinars. Aquest fet pot estar lligat a unes necessitats econòmiques més grans d'aquest col·lectiu, o bé que la demanda de treball per a aquests titulats és més limitada, amb la qual cosa els és més difícil trobar feines vinculades als estudis abans d'acabar la carrera. També podria ser que aquests estudiants estiguessin buscant mecanismes per poder realitzar canvis professionals respecte a la feina actual, o que, simplement, ens trobéssim amb una certa demanda d'estudis com a "bé de consum", és a dir, estudien per la pròpia satisfacció de fer-ho.

Com hem comentat anteriorment, a partir de l'onada del 2008 de l'enquesta de l'AQU (cohort de

titulació 2003-2004), es va introduir un conjunt de preguntes relatives a l'entorn socioeconòmic familiar dels titulats. Relacionar aquesta informació amb la situació laboral durant la carrera ens permet esbrinar amb més precisió si compaginar estudis amb l'activitat laboral obeeix més a necessitats econòmiques o bé a l'aprofitament del capital humà prèviament acumulat. Concretament, aquí considerem el nivell educatiu més elevat entre els pares, ja que, en bona mesura, constitueix una aproximació del benestar econòmic familiar.

En primer lloc, la taula I.8 il·lustra el paper del nivell educatiu dels pares com a factor condicionant de la situació laboral durant els estudis, per al conjunt de titulats URV de les cohorts de titulació 2003-2004 i 2006-2007, així com per separat en les diferents àrees disciplinàries. D'entrada, podem suposar que l'existència d'una relació negativa entre el nivell educatiu dels pares i la probabilitat de treballar durant la carrera sigui una evidència a favor de la hipòtesi de restriccions financeres. En cas contrari, l'element d'aprofitament d'oportunitats del mercat del treball hauria de ser el més rellevant. Fent referència al conjunt de titulats de la URV, veiem com els fills de pares amb un nivell educatiu baix (sense estudis o amb només estudis primaris) són els que tenen menys propensió a estudiar a temps complet, i són els que tendeixen més a tenir una ocupació a jornada completa. A més a més, veiem com aquestes tendències es van reforçant al llarg del temps, amb un clar increment de la proporció de titulats d'aquest col·lectiu socioeconòmic que treballa a temps complet entre les cohorts 2004 i 2007. En canvi, resulta que els titulats procedents d'un *background* familiar mitjà-elevat (pares amb estudis mitjans o superiors) tenen una propensió clarament més gran a ser estudiants a temps complet i, en el cas en què es combinin els estudis amb l'activitat laboral, aquesta acaba sent prevalentment a temps parcial (i, per tant, amb un caràcter suplementari). Respecte a la perspectiva temporal, cal destacar l'increment significatiu de l'activitat laboral a temps complet entre els fills de pares amb estudis mitjans de la cohort 2007. Considerant la mateixa informació desglossada per àrea d'estudis, veiem que la relació entre el nivell educatiu dels pares i l'activitat laboral durant els estudis es manté, tot i que hi ha algunes diferències entre les diverses àrees disciplinàries. En el cas dels titulats en disciplines humanístiques i ciències socials, es manté la propensió a treballar de forma intensa durant els estudis entre els individus amb un entorn socioeconòmic familiar menys favorable. A més a més, entre els primers hi ha un cert canvi de tendència en la cohort 2007, tant per als individus amb un bagatge cultural familiar mitjà, que tendeixen encara més a dedicar-se integralment als estudis, com per als individus de *background* elevat, que, al contrari, són més proclius a compaginar la universitat amb una feina a temps parcial. En canvi, per als titulats en ciències socials, amb pares amb un nivell d'instrucció mitjà o elevat, s'evidencia una probabilitat més gran de treballar, especialment en feines a temps parcial.

Taula I.8 Distribució dels titulats (%) per situació laboral durant estudis i nivell educatiu més elevat dels pares

Classificació segons àrea de coneixement

	Nivell educatiu dels pares					
	Sense estudis o estudis primaris		Estudis mitjans		Estudis superiors	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Humanitats						
<i>Estudiant a temps complet o amb feina intermitent</i>	44,9	35,0	48,7	52,4	50,0	33,3
<i>Estudi i treball a temps parcial</i>	28,6	32,5	35,1	23,8	31,3	44,4
<i>Estudi i treball a temps complet</i>	26,5	32,5	16,2	23,8	18,8	22,2
Total	100	100	100	100	100	100
Ciències socials						
<i>Estudiant a temps complet o amb feina intermitent</i>	47,7	34,5	44,1	38,5	42,7	42,7
<i>Estudi i treball a temps parcial</i>	26,8	32,1	34,4	34,5	36,8	37,3
<i>Estudi i treball a temps complet</i>	25,5	33,4	21,5	27,0	20,6	20,0
Total	100	100	100	100	100	100
Ciències experimentals						
<i>Estudiant a temps complet o amb feina intermitent</i>	46,2	50,0	73,3	53,9	61,9	61,3
<i>Estudi i treball a temps parcial</i>	34,6	32,4	13,3	26,9	19,1	22,6
<i>Estudi i treball a temps complet</i>	19,2	17,7	13,3	19,2	19,1	16,1
Total	100	100	100	100	100	100
Ciències de la salut						
<i>Estudiant a temps complet o amb feina intermitent</i>	47,5	40,7	54,7	66,7	71,1	71,2
<i>Estudi i treball a temps parcial</i>	30,5	34,9	32,8	22,2	15,8	18,6
<i>Estudi i treball a temps complet</i>	22,0	24,4	12,5	11,1	13,2	10,2
Total	100	100	100	100	100	100
Tècnica						
<i>Estudiant a temps complet o amb feina intermitent</i>	41,8	33,3	59,3	42,3	48,2	46,1
<i>Estudi i treball a temps parcial</i>	29,6	31,7	22,1	26,9	27,8	25,8
<i>Estudi i treball a temps complet</i>	28,6	35,0	18,6	30,8	24,1	28,1
Total	100	100	100	100	100	100
Total						
<i>Estudiant a temps complet o amb feina intermitent</i>	46,3	36,1	50,8	44,7	49,8	48,8
<i>Estudi i treball a temps parcial</i>	28,3	32,5	30,7	30,4	30,3	31,0
<i>Estudi i treball a temps complet</i>	25,5	31,4	18,6	24,9	19,9	20,3
Total	100	100	100	100	100	100

També cal destacar un fort increment de l'activitat laboral a temps complet entre els titulats de nivell socioeconòmic mitjà que pertanyen a la cohort de titulació del 2007 (en detriment de la dedicació prevalent als estudis). Les dades revelen que entre els titulats de les àrees de ciències experimentals i de la salut, la tendència més gran a concentrar l'esforç en els estudis per als individus amb un bagatge educatiu familiar mitjà-elevat és encara més exacerbada, ja que relativament pocs titulats d'aquests entorns socioeconòmics tendeixen a treballar durant els estudis. Tot i això, també cal comentar que, en aquestes dues àrees, pel que fa als titulats procedents d'una situació econòmica familiar menys avantatjosa, l'eventualitat de dedicació exclusivament als estudis és força més freqüent respecte als titulats de la resta d'àrees del mateix entorn socioeconòmic. Finalment, la relació entre l'activitat laboral durant els estudis i l'entorn socioeconòmic familiar es continua mantenint per als titulats de l'àrea tècnica, tot i que cal destacar l'elevada predisposició a estudiar a temps complet entre els titulats de la cohort 2004 amb pares que tenen estudis mitjans i, en general, l'increment de la tendència a

treballar a temps complet entre la cohort del 2004 i la del 2007.

En definitiva, les dades suggereixen que el component econòmic acaba tenint un paper fonamental en la decisió de combinar els estudis amb la feina, especialment entre els titulats procedents d'un entorn socioeconòmic menys favorable. En canvi, és possible que l'aprofitament d'oportunitats laborals sigui més important entre els individus amb una situació socioeconòmica familiar més avantatjosa, ja que tendeixen a dedicar-se de forma més prevalent als estudis. Per acabar de confirmar aquest resultat, en la taula I.9 creuem la informació relativa a la relació entre els estudis i la feina que es realitzava durant la universitat amb el nivell educatiu dels pares (agafant només el conjunt de titulats URV que va realitzar algun tipus de feina durant els estudis). S'evidencia una certa relació positiva entre el nivell educatiu dels pares i la connexió entre la feina realitzada durant els estudis i la formació que s'hi va adquirint, ja que la probabilitat de tenir una feina relacionada amb els estudis (tret que s'hagi treballat durant la carrera) tendeix a ser més elevada entre els fills de pares amb educació superior.

En general, aquest resultat confirma que, en primer lloc, hi ha un gradient de necessitat econòmica important entre els titulats procedents d'un entorn socioeconòmic poc favorable. En segon lloc, l'element d'aprofitament d'oportunitats laborals és més rellevant en els individus amb una situació econòmica familiar millor i, encara més, en els que tenen pares amb estudis superiors, ja que tendeixen a treballar menys durant els estudis però, si ho fan, és molt probablement en una feina relacionada amb els coneixements adquirits. Aquesta última reflexió també ens suggereix un altre element rellevant per a la incorporació dels titulats en el mercat del treball, tant durant els estudis com després. Això perquè un entorn socioeconòmic familiar millor no només pot donar més oportunitats de centrar-se preferentment en els estudis, sense tenir gaires preocupacions econòmiques, sinó que també proporciona xarxes socials millors, contactes i eines de recollida i elaboració de la informació rellevant, que afavoreixen l'assoliment d'oportunitats laborals millors quant a la qualitat de la feina. Per tant, podem concloure que els titulats procedents de famílies menys afavorides des d'un punt de vista socioeconòmic, estan més predisposats a treballar durant la carrera, sobretot per necessitats econòmiques, ja que presenten una probabilitat més gran tant de treballar com de fer-ho en una feina poc relacionada amb els estudis que realitzen. En canvi, els titulats més benestants en l'àmbit familiar es dediquen més als estudis i, si treballen, acaba sent més per aprofitar el capital humà acumulat prèviament, ja que accedeixen a feines generalment millors en termes de la connexió amb la formació adquirida.

Taula I.9 Distribució dels titulats (%) per relació de la feina amb els estudis i nivell educatiu més elevat dels pares

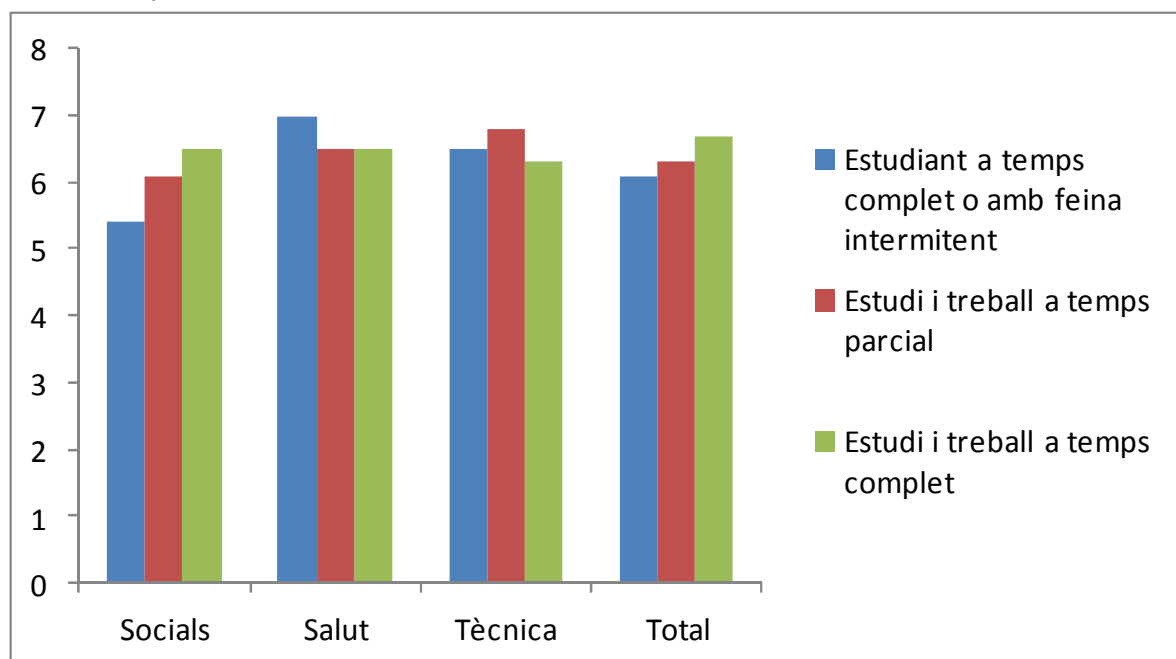
<i>Classificació segons àrea de coneixement</i>				
Nivell educatiu dels pares	Feina relacionada amb els estudis		Feina no relacionada amb els estudis	
	2004	2007	2004	2007
Humanitats				
<i>Sense estudis o estudis primaris</i>	33,3	38,5	66,7	61,5
<i>Estudis mitjans</i>	26,3	40,0	73,7	60,0
<i>Estudis superiors</i>	56,3	50,0	43,8	50,0
Total	37,1	43,3	62,9	56,7
Ciències socials				
<i>Sense estudis o estudis primaris</i>	53,8	62,2	46,3	37,8
<i>Estudis mitjans</i>	54,8	66,9	45,2	33,1
<i>Estudis superiors</i>	61,5	65,1	38,5	34,9
Total	55,9	64,4	44,2	35,6
Ciències experimentals				
<i>Sense estudis o estudis primaris</i>	50,0	64,7	50,0	35,3
<i>Estudis mitjans</i>	25,0	75,0	75,0	25,0
<i>Estudis superiors</i>	62,5	75,0	37,5	25,0
Total	50,0	70,7	50,0	29,3
Ciències de la salut				
<i>Sense estudis o estudis primaris</i>	61,3	68,6	38,7	31,4
<i>Estudis mitjans</i>	62,1	66,7	37,9	33,3
<i>Estudis superiors</i>	81,8	76,5	18,2	23,5
Total	64,8	69,8	35,2	30,2
Tècnica				
<i>Sense estudis o estudis primaris</i>	70,2	70	29,8	30
<i>Estudis mitjans</i>	77,1	77,8	22,9	22,2
<i>Estudis superiors</i>	82,1	87,5	17,9	12,5
Total	75,0	76,9	25,0	23,1
Total				
<i>Sense estudis o estudis primaris</i>	55,7	63,2	44,3	36,8
<i>Estudis mitjans</i>	56,5	68,3	43,5	31,7
<i>Estudis superiors</i>	66,7	70,6	33,3	29,4
Total	58,4	66,4	41,5	33,5

De totes maneres, tal com comentàvem anteriorment, a la part positiva de treballar durant la carrera (ingressos i acumulació d'experiència), cal contraposar-hi un cost potencial en termes de rendiment acadèmic. A priori, cal esperar que, per als graduats que treballen i estudien, la duració dels estudis serà superior i que possiblement tindran un menor rendiment en termes d'expedient i de qualificacions acadèmiques. Per tal d'analitzar aquestes possibilitats, els gràfics I.9 i I.10 mostren la duració mitjana dels estudis segons la situació laboral durant la carrera dels titulats de la promoció 2007, diferenciant entre el tipus de titulació, diplomatura o llicenciatura (sense tenir en compte els titulats de segons cicles), i l'àrea d'estudi. Les dades mostren com, en termes generals, la situació laboral incideix sobre la durada dels estudis (tant dels diplomats com dels llicenciats), incrementant la mitjana d'anys que transcorren fins que finalitzen la carrera. Sempre fent referència a les dades agregades, veiem que l'impacte de l'activitat laboral durant els estudis és creixent respecte a la dedicació a la feina, ja que la durada dels estudis és encara més elevada per als diplomats i llicenciats que treballen a temps complet. Dit això, cal també matisar que aquesta durada no s'ha d'entendre

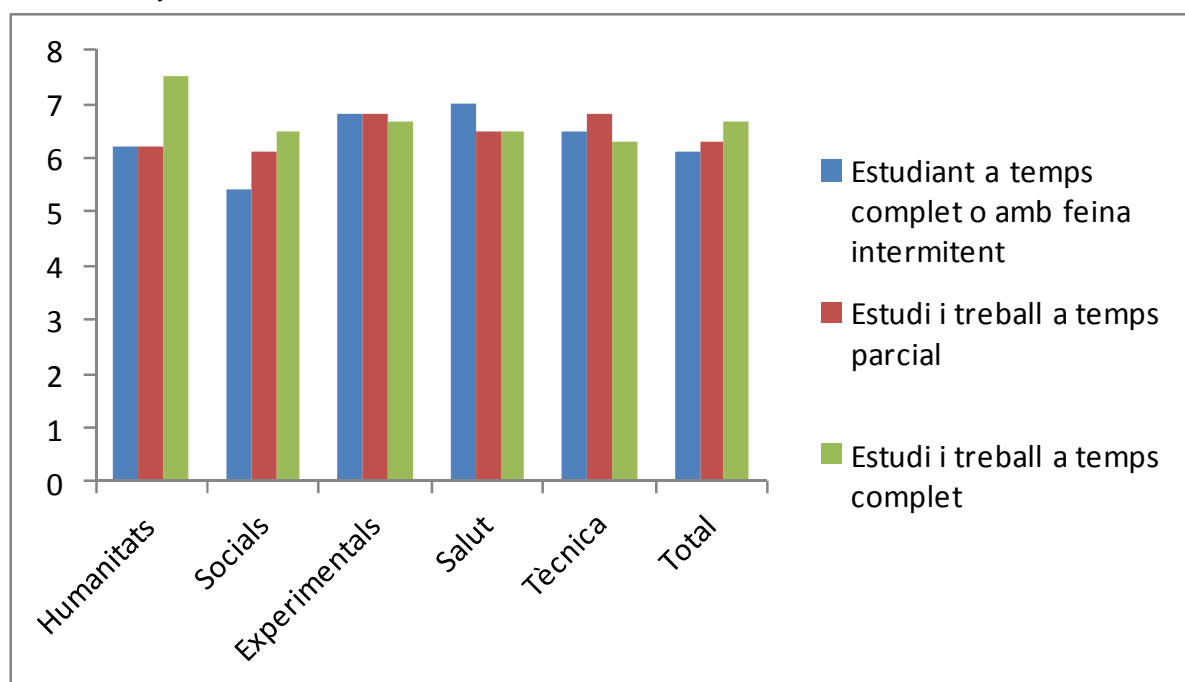
necessàriament com un factor negatiu, ja que, especialment entre els titulats que treballen a temps complet, pot derivar tant d'un menor rendiment acadèmic com dels menors incentius per finalitzar la carrera abans. Això perquè, com hem comentat anteriorment, aquests estudiants acumulen experiència laboral durant els estudis i, a més a més, no deixen de percebre una remuneració econòmica per dedicar-se completament als estudis. A més a més, les diferències en la durada dels estudis no són tan pronunciades per poder concloure que treballar durant els estudis universitaris representi realment una penalització en termes acadèmics.

Considerant la relació entre la situació laboral durant els últims dos anys d'estudis i la durada de la carrera universitària separatament en les diferents àrees disciplinàries, s'evidencia una forta heterogeneïtat en els resultats, que, en algun cas, fins i tot, indica una menor durada entre els titulats que han compaginat l'etapa universitària i la feina. En primer lloc, veiem com, entre els diplomats i els titulats en ciències socials, compaginar la universitat amb certa activitat laboral incrementa el temps que es triga a finalitzar la carrera. Entre els titulats en disciplines humanístiques, si bé no es detecta cap diferència en la durada mitjana dels estudis entre els estudiants a temps complet i els que també realitzen una feina a temps parcial, la durada dels estudis és significativament més gran entre els que treballen a temps complet durant la carrera. Una explicació potencial d'aquesta evidència podria ser el possible component vocacional dels que estudien titulacions de l'àrea d'humanitats treballant a temps complet, que, com mostra la taula 1.7, solen treballar en ocupacions poc o gens relacionades amb els estudis i accedeixen a la universitat preferentment per raons de plaer personal (el que s'anomena component de consum de la inversió en capital humà). En segon lloc, no hi ha diferències importants en la durada dels estudis per als llicenciats en experimentals en diferents situacions quant a l'activitat laboral durant els estudis, a part d'un lleuger benefici en termes de durada per als que han treballat a temps complet. Entre els diplomats i els llicenciats de l'àrea tècnica apareix una relació semblant, amb la diferència de la durada més gran dels estudis dels que han treballat a temps parcial. A part d'això, també entre tots els titulats en carreres tècniques destaca que els que han treballat a temps complet solen tenir una menor durada dels estudis. En aquestes dues branques podria ser que la capacitat dels estudiants de poder aplicar en un entorn productiu concret els coneixements adquirits durant la carrera faciliti la pròpia comprensió del material aportat a la classe.

Gràfic I.9. Duració mitjana dels estudis dels diplomats l'any 2007 segons situació laboral durant els últims dos anys i àrea de coneixement

Gràfic I.10. Duració mitjana dels estudis dels llicenciats l'any 2007 segons situació laboral durant els últims dos anys i àrea de coneixement

A més a més, els diplomats i els llicenciats en salut, tant els que treballen a temps parcial com els que ho han fan a temps complet, solen trigar menys a acabar la carrera respecte als que es dediquen integralment als estudis. Aquest fet suggereix que els estudiants d'aquestes tres àrees d'estudi que ja treballaven abans de finalitzar la carrera, ho feien no només en una feina relacionada amb els estudis, sinó que també en un context en què existien clares oportunitats de promoció, per als quals obtenir el

títol universitari representa el prerrequisit més important per accedir a aquestes millores professionals (generant més incentius per acabar abans la carrera). Per poder corroborar aquesta possibilitat, la taula I.10 mostra la duració dels estudis en relació amb l'activitat laboral, i considerant la relació entre aquesta i els estudis.

Taula I.10. Duració mitjana dels estudis dels llicenciats l'any 2007 segons situació laboral durant els estudis

Classificació segons àrea de coneixement

Duració en anys	Estudiant a temps complet	Estudi i treball temps parcial		Estudi i treball temps complet		Total
		Feina relacionada	Feina no relacionada	Feina relacionada	Feina no relacionada	
Humanitats	6,19	5,36	6,71	7,20	7,75	6,43
Socials	5,39	6,14	6,03	6,43	6,91	5,96
Experimentals	6,76	7	6,57	6,67	-	6,77
Salut	7,04	6	7	6,50	-	6,94
Tècnica	6,50	6,75	7	6,67	5,00	6,54
Total	6,11	6,16	6,34	6,54	7,15	6,28

D'entrada, les dades confirmen que els llicenciats en disciplines humanístiques que combinen els estudis amb una feina a temps complet triguen significativament més a acabar-los, independentment que la feina estigui o no relacionada amb els coneixements adquirits a la universitat. A banda d'això, ara podem detectar una duració dels estudis inferior en els que treballen a temps parcial en feines relacionades, que podrien representar un incentiu per acabar els estudis abans. Entre els titulats en socials, la relació entre la feina i els estudis no sembla que modifiqui gaire els resultats obtinguts anteriorment, a part d'un lleuger benefici per als que treballen a temps complet en feines relacionades amb els estudis. Per als titulats en experimentals, si bé els que ho fan a temps complet en una feina relacionada amb els estudis, triguen menys que els estudiants que no treballaven, els llicenciats que tenien una feina a temps parcial no relacionada amb la formació són els que finalitzen més ràpidament els estudis. En aquest cas, la combinació de la possibilitat de poder aplicar allò que s'aprèn en una aula amb el temps suficient per poder estudiar a fons sembla la combinació més eficient. Entre els llicenciats en salut, està clar que treballar en una feina relacionada amb els estudis en redueix la durada, mentre que per als de l'àrea tècnica, el benefici més significatiu es detecta entre els estudiants que treballen a temps parcial, tot i que, en aquest cas, sembla que no és tan significatiu el fet que les feines estiguin relacionades o no amb la carrera.

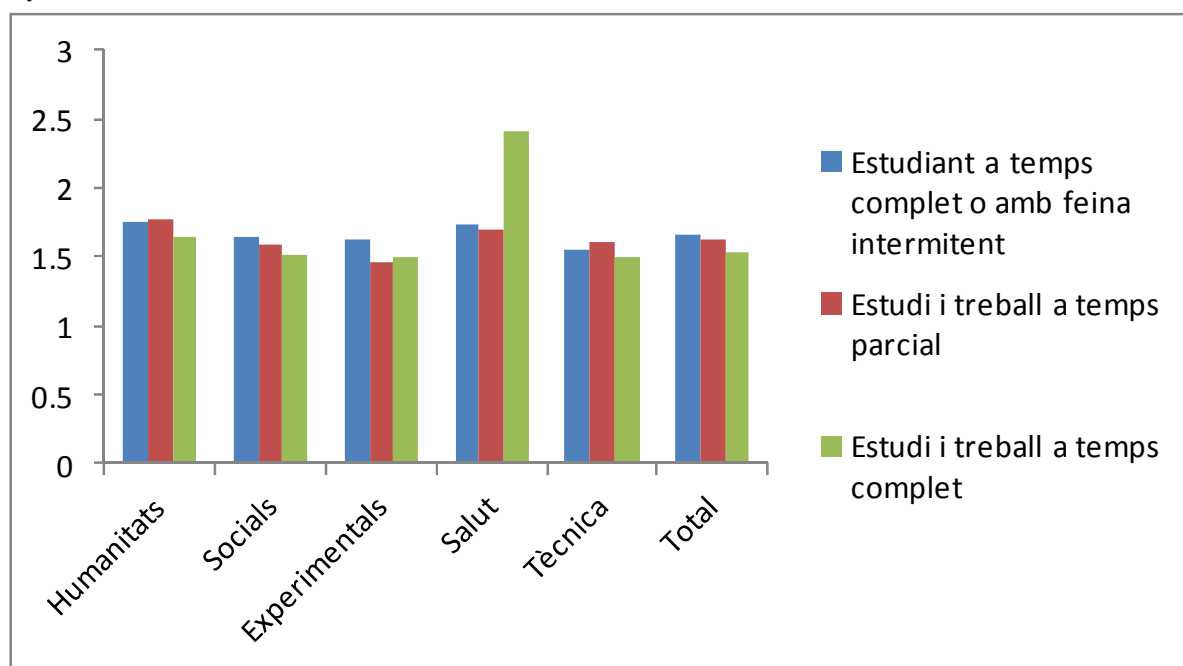
Aquestes evidències suggereixen l'existència de diferents canals que relacionen la situació laboral durant els estudis i el rendiment acadèmic en termes de durada, que, a més a més, sembla que actuen de forma diferent en les diverses àrees d'estudi. En primer lloc, cal comentar que compaginar un cert tipus de feina amb els estudis no sempre és negatiu quant a la permanència en els programes universitaris, ja que, en certs casos, treballar durant la carrera pot ser beneficiós en aquest aspecte.

L'element d'aprenentatge de ben segur que té un paper rellevant, especialment en certes carreres en què la part "empírica" és molt rellevant. En segon lloc, per poder definir correctament aquesta relació en la seva multiplicitat, cal aprofundir en la reflexió al voltant dels diferents incentius i desincentius que hi pot haver al darrere. En aquest sentit, s'ha mostrat que els elements vocacionals dels estudis universitaris porten a una associació positiva clara entre la plena dedicació laboral i la durada dels estudis. En canvi, haver tingut una feina relacionada amb els estudis durant la universitat pot generar forts estímuls per acabar com més aviat millor la carrera, especialment si l'obtenció del títol pot representar un trampolí cap a la millora professional en la mateixa institució. Finalment, els casos de millors resultats en termes de durada, tenint feines no relacionades i possiblement a temps parcial, poden representar situacions en les quals les necessitats econòmiques poden ser rellevants, tant per acceptar una feina no relacionada amb els estudis com per acabar-los més ràpidament. Paral·lelament, s'ha de considerar, també, l'important incentiu a finalitzar abans la carrera i obtenir el títol per poder canviar de feina, i trobar-ne una més ajustada a la formació adquirida i possiblement més gratificant des del punt de vista professional i personal.

Per acabar, a banda de l'impacte de la compaginació dels estudis amb la feina sobre la durada de la universitat, cal considerar també la relació entre l'activitat laboral i el rendiment acadèmic en termes de qualificació final de la carrera. També en aquest cas, caldria esperar que la dedicació a l'activitat laboral podria tenir un efecte negatiu en termes de qualificacions obtingudes, tot i que, seguint les evidències anteriors, no podem descartar que en algun cas es produeixi una relació contrària. Com mostra el gràfic I.11, l'evidència per al conjunt de llicenciats (és a dir, aquí no es consideren ni els diplomats ni els titulats de segon cicle) indica l'existència d'un lleuger efecte perjudicial de la dedicació a la feina en la qualificació acadèmica. Això perquè, respecte als estudiants que no han treballat durant la carrera, la nota final acaba sent menor per al titulats que treballen a temps parcial, i encara més per als que treballen a temps complet. No obstant això, tal com passa amb la durada dels estudis, hi ha fortes diferències entre àrees d'estudi, que cal comentar més detalladament. Per als titulats en humanitats i estudis tècnics, el que afecta negativament la qualificació acadèmica és el fet de treballar a temps complet, ja que els que han treballat a temps parcial han obtingut fins i tot una nota final més elevada respecte als que s'han dedicat integralment als estudis (fet favorable a la idea d'aprenentatge), tot i que les diferències no són molt pronunciades. En les àrees de ciències socials i experimentals resulta que els estudiants que s'han dedicat totalment als estudis, obtenen una qualificació superior en comparació amb els que, en canvi, han optat per treballar durant els estudis, tot i que en l'àrea d'experimentals la intensitat més gran de la dedicació a la feina no sembla que té un efecte negatiu, ja que els treballadors a temps complet obtenen de mitjana una qualificació més elevada en comparació amb els treballadors a temps parcial. Finalment, destaca que entre els titulats en salut hi ha un fort diferencial de qualificació acadèmica a favor dels treballadors a temps complet, que obtenen una nota final significativament més elevada respecte als altres, que són estudiants a temps complet o

amb una feina a temps parcial.

Gràfic I.11. Qualificació mitjana dels llicenciats l'any 2007 segons situació laboral durant els últims dos anys i àrea de coneixement

Amb la finalitat de definir amb més exactitud la relació entre activitat laboral durant els estudis i el rendiment acadèmic en termes de qualificacions, en la taula I.11 es considera la nota final mitjana de la carrera per a les diferents àrees d'estudis, pel que fa a la relació de la feina amb els estudis cursats.

Taula I.11. Qualificació mitjana dels titulats de l'any 2007 (%) per relació de la feina amb els estudis

Classificació segons àrea de coneixement

Qualificació	Estudiant a temps complet	Estudi i treball temps parcial		Estudi i treball temps complet		Total
		Feina relacionada	Feina no relacionada	Feina relacionada	Feina no relacionada	
Humanitats	1,75	1,87	1,73	1,49	1,74	1,75
Socials	1,64	1,59	1,58	1,48	1,60	1,58
Experimentals	1,62	1,46	1,46	1,50	-	1,55
Salut	1,73	1,70	1,71	2,42	-	1,77
Tècnica	1,55	1,64	1,55	1,46	1,69	1,55
Total	1,66	1,63	1,61	1,51	1,66	1,62

D'aquesta taula es desprèn, de manera sorprenent, que la connexió entre la feina realitzada durant els estudis i els coneixements adquirits, només en pocs casos sembla que genera benefici en termes de qualificació acadèmica. Concretament, en els titulats en socials i experimentals, els que es dediquen integralment als estudis, sempre obtenen més qualificació respecte als que opten per treballar, i, en aquest grup, els que ho fan en feines relacionades (sobretot a temps parcial), obtenen resultats iguals o

pitjors que els que treballen en àmbits no relacionats amb els estudis. En els titulats en disciplines humanístiques i en tècniques, sí que hi ha un cert benefici a treballar a temps parcial en feines relacionades amb els estudis, tot i que quan es tracta de feines a temps complet, s'obté l'evidència contrària (és a dir, com més connexió entre feina i estudis, pitjor qualificació). Finalment, continua ressaltant la millor qualificació final dels llicenciats en salut que treballen a temps complet, que són totes les persones que durant la carrera estan ocupades en feines relacionades amb els estudis.

En definitiva, podem concloure que l'activitat laboral durant els estudis pot arribar a ser negativa per al rendiment acadèmic, especialment si es tracta d'una feina a temps complet. Una feina a temps complet redueix significativament la dedicació que es pot destinar als estudis i, tot i que no sembla que n'afecti la durada de manera important, sembla que perjudica el rendiment acadèmic en les qualificacions. Seguint els raonaments anteriors, tenir una feina a temps complet relacionada amb els estudis podria ser un estímul per acabar-los abans i poder accedir a millores professionals. No obstant això, al mateix temps, podria representar un incentiu a minimitzar l'esforç que es dedica a cada assignatura, ja que els estudiants podrien estar més amoïnats per acabar com més aviat millor la carrera que no pas interessats a obtenir bones notes. Això encara més si considerem el baix valor que se sol donar a la qualificació acadèmica en el món laboral, que porta els estudiants a maximitzar la "quantitat" de crèdits matriculats i aprovats en detriment de la "qualitat" en termes de qualificacions. El grau en què aquesta possibilitat representi o no un fenomen negatiu depèn, en definitiva, de la mesura en què aquest menor rendiment acadèmic signifiqui una reducció de la formació en les competències clau per al lloc de treball i que només la universitat pot donar. Aquest potencial efecte negatiu no sembla que es produeixi quan l'activitat laboral és a temps parcial, ja que, amb l'excepció dels llicenciats en experimentals, el diferencial de qualificació entre els estudiants a temps complet i els que compaginen una feina a temps parcial amb els estudis, és força reduït i, fins i tot en algun cas, acaba sent beneficiós per a aquests últims quan es tracta de feines relacionades amb els estudis. En aquest sentit, el fet de compaginar estudis amb certa activitat laboral a temps parcial amb clara connexió amb els estudis, podria impulsar l'aprenentatge mitjançant possibles sinèrgies entre les dues activitats, o bé representar un estímul per altres vies com, per exemple, la motivació. Finalment, cal esmentar la clara excepció que es produeix entre els llicenciats en salut, amb una forta diferència de qualificacions a favor dels que treballen a temps complet i en feines relacionades amb els estudis. En aquest cas, el benefici de combinar la feina i la universitat podria ser un reflex de la important especificitat del coneixement dins del que és l'àrea de ciències de la salut, i de l'estricta connexió entre la formació universitària i les tasques dutes a terme en el lloc de treball.

II. EL PROCÉS D'INSERCIÓ DELS TITULATS A LA URV

L'objectiu d'aquest capítol és doble: d'una banda, volem descriure, amb tot el detall que l'enquesta permeti, com ha evolucionat al llarg del temps el procés d'inserció laboral dels nostres estudiants. I, de l'altra, pretenem analitzar si aquesta evolució és comuna en les diferents àrees de coneixement. La situació que havien definit els estudis previs era que la inserció dels graduats universitaris era força bona, malgrat que calia introduir algunes consideracions respecte a les condicions de treball o respecte a les tasques específiques que duen a terme els diplomats i llicenciats, que no sempre són les que caldria esperar per a persones d'aquesta formació. És obvi que, davant la profunda crisi econòmica, cal veure ara com s'han vist afectades aquestes condicions d'inserció laboral. L'anàlisi aportada en aquest capítol ha d'ajudar a veure l'evolució dels elements quantitatius de les feines dutes a terme pels titulats de la nostra universitat, al mateix temps que ha de permetre poder comparar les condicions laborals entre els titulats de les diferents àrees de coneixement.

Abans d'endinsar-nos en l'anàlisi detallada de les característiques de les feines dels graduats de la URV, volem veure les xifres bàsiques que ens mesuren l'èxit del procés de transició al mercat de treball. Ens referim, òbviament, a les taxes d'ocupació, atur i inactivitat. Les dades de la situació laboral dels titulats de la URV es presenten en la taula següent.

<i>Taula II.1 Distribució dels titulats (%) segons la situació professional actual</i>						
<i>Classificació segons any de titulació i àrea de coneixement</i>						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Inactiu						
1998	9,68	7,67	21,62	12,2	3,74	8,54
2001	4,67	3,08	14,71	2,83	1,39	3,84
2004	5,79	2,21	7,58	1,84	2,48	2,85
2007	5	1,75	4,3	2,99	1,36	2,25
Aturat						
1998	4,3	1,16	-	-	-	1,2
2001	6,54	4,11	7,35	3,77	2,78	4,39
2004	7,44	1,26	4,55	1,23	2,89	2,37
2007	11	6,56	10,75	4,98	8,47	7,35
Ocupat						
1998	86,02	91,16	78,38	87,8	96,26	90,25
2001	88,79	92,81	77,94	93,4	95,83	91,78
2004	86,78	96,53	87,88	96,93	94,63	94,78
2007	84	91,69	84,95	92,04	90,17	90,4

Les dades mostren clarament que aquella frase que definia la universitat com una “fàbrica d’aturats” queda molt lluny de la realitat dels darrers anys, si més no abans de la crisi econòmica. En general, observem una tendència a l’augment de l’activitat al llarg de tot el període considerat. Aquest augment de la taxa d’activitat s’ha reflectit, en bona mesura, en increments de l’ocupació entre els titulats de la nostra universitat. És clar, doncs, que en els anys finals del llarg període d’expansió econòmica no mostren un procés de “saturació” de diplomats i llicenciats, sinó que el mercat de treball ha estat capaç d’absorbir sense problemes (si més no quantitativament) les noves fornades d’universitaris. De fet, les dades de les enquestes del 2008 i del 2011 mostren que tan sols un 1,14% i un 1,31% de les respectives cohorts de titulats URV declaren que no tenen cap mena d’experiència laboral. Tot i això, les dades de l’última cohort de titulació mostren com la taxa d’atur tendeix a pujar de forma rellevant, ja que aquestes representen la situació dels acabats de graduar en un moment d’important crisi econòmica, amb totes les dificultats que això implica en la seva inserció en el mercat del treball.

En qualsevol cas, s’ha de tenir present que el missatge que ens donen les xifres d’atur de l’última cohort de graduats acaba sent positiu, quan el relativitzem respecte a la situació del mercat del treball de Catalunya i de les nostres comarques de referència, ja que la incidència d’episodis d’atur entre els nous titulats URV és clarament inferior respecte a la que s’obté per al conjunt de la població activa. Això vol dir que, en certa mesura, els nostres titulats també estan afectats per la situació de crisi, però els estudis i la formació que han adquirit els ajuden a suportar millor aquest moment complicat per a la economia catalana, espanyola i global. Malauradament, la comparació d’aquestes taxes amb les que es poden calcular a partir d’altres fonts estadístiques és complicada per les especificitats de la mostra, però apuntarien que els resultats són molt fiables, tot i que apareix certa sospita que la taxa d’inactivitat seria una mica més alta, així com també la de l’atur. D’altra banda, i malgrat que no mostrem les dades, el càlcul de les taxes per gènere mostra que la situació de les dones és molt similar a la dels homes. És més, les dades de l’última cohort de graduació fins i tot indiquen que la taxa d’ocupació (atur) per a les dones és més gran (menor) que la dels homes, fet que suggereix que l’efecte negatiu de la crisi econòmica ha estat menys pronunciat per a les titulades de la URV. Cal tenir clar, tanmateix, que ens referim a una perspectiva merament “quantitativa” de l’accés al mercat de treball, ja que posteriorment veurem que la situació de condicions de treball és una mica més diferent i desfavorable per les dones.

Respecte a la distribució d’aquestes taxes per tipus d’estudis, els resultats, en general, són bons en el conjunt d’àrees de coneixement. De totes maneres, sembla clar que es pot detectar que hi ha titulats de dues àrees que presenten més dificultats que els de les altres: humanitats i experimentals. En aquestes dues àrees, les taxes d’ocupació són menors, a causa que les taxes d’inactivitat i atur són més elevades. Durant les primeres cohorts, en el cas d’humanitats, el problema més gran és la taxa d’atur, mentre que en el cas d’experimentals també apareix un problema d’inactivitat (que sembla que podria estar

l·ligat a una propensió més gran a la continuació dels estudis amb màsters i doctorats). En canvi, l'última cohort indica que el problema de l'atur és força rellevant entre els graduats en aquestes dues àrees (amb gairebé l'11% de titulats en condició d'atur). També cal notar la pujada important de l'atur entre els titulats en disciplines tècniques, que es deu clarament a la contracció de l'activitat econòmica en sectors, com el de la construcció i la indústria i serveis associats, que tradicionalment absorbeixen una part important dels titulats en aquestes disciplines.

D'altra banda, cal destacar la millora en el procés d'inserció que presenten els titulats de l'àrea de salut, amb una disminució de la taxa d'atur de més de 8 punts percentuals entre la cohort del 1998 i la del 2004, que s'ha transformat en un increment de la taxa d'ocupació, i la menor taxa d'atur (respecte a les altres àrees) en l'última cohort. La intuïció que el mercat de treball per a aquest col·lectiu ha estat molt dinàmic aquests darrers anys es veu clarament reflectit en aquestes dades. Finalment, la situació dels titulats en ciències socials ha estat més estable, i, en general, positiva, al llarg de tot el cicle expansiu, amb bons resultats en els registres de les taxes d'activitat i d'ocupació. A més a més, aquest grup de titulats es pot considerar relativament poc afectat per a la situació de crisi, amb una taxa d'atur més baixa de la mitjana.

En definitiva, els graduats de la URV que van accedir al mercat de treball just abans de l'inici de la part més intensa de l'actual crisi han pogut incorporar-se al mercat de treball i consolidar-hi una posició. Des d'aquesta perspectiva, la incidència de l'atur és més bé un fenomen cíclic que no pas un problema estructural relacionat amb un mal encaix entre el que ofereixen els estudiants i el que necessita l'empresa. Tot i això, està clar que també caldrà tenir molt present la situació a les àrees d'humanitats i experimentals, ja que presenten una situació clarament més problemàtica en termes ocupacionals. També cal estar molt atents a la situació dels estudis tècnics, ja que aquí sí que s'intueix un impacte més fort de la crisi econòmica.

II.1. LA PRIMERA FEINA

La distinció entre primera feina i feina actual és important des de la perspectiva que permet copsar la rellevància dels processos evolutius dels individus. Cal entendre els primers anys de vida laboral com un període en què es produeixen dos processos "d'acumulació":

1. El primer és l'adquisició d'un conjunt de coneixements que s'allunyen del caràcter més generalista adquirits durant la carrera i, en canvi, tenen un component molt gran d'habilitat productiva específica i d'habilitat social (en un entorn de treball).
2. En segon lloc, es produeix un "procés d'acumulació d'informació", en què els treballadors van descobrint quina feina s'ajusta millor a les seves preferències i

capacitats. A més a més, aquesta acumulació d'informació, que es tradueix sovint en una sèrie d'indicadors, permet a les empreses millorar la capacitat de selecció dels treballadors adients.

Des d'aquest punt de vista, és important analitzar com es realitza aquest procés d'inserció, ja que, si no es fa correctament, pot impedir l'acumulació d'un capital humà molt important per a l'èxit laboral (i que difícilment pot proporcionar la universitat) i, d'altra banda, pot generar "senyals" dolents sobre l'individu, que el podrien estigmatitzar i dificultar la seva evolució en el mercat de treball (el que en la literatura especialitzada es coneix com a processos de "cercles viciosos").

Malauradament, l'enquesta no està dissenyada per poder valorar correctament com es va produint l'encaix del graduat en el mercat de treball, ja que no tenim el conjunt de l'historial laboral de l'individu. En conseqüència, no podem valorar si van evolucionant positivament en els diferents tipus de feina que van trobant. Tan sols tenim informació sobre si la primera feina és la mateixa que l'actual (que ens informa si apareix un bon encaix des del principi) i sobre com s'ha aconseguit aquesta primera feina (procés específic d'entrada al mercat de treball). Els resultats es presenten en les taules següents.

Taula II.2 Distribució dels titulats (%) segons si la feina actual és la mateixa que la primera
Classificació segons any de titulació i àrea de coneixement

		Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998	No	70,50	70,80	43,30	76,30	61,90	68,90
	Si	29,50	29,20	56,70	23,80	38,10	31,10
2001	No	69,20	67,90	65,00	65,70	64,50	67,10
	Si	30,80	32,10	35,00	34,30	35,50	32,90
2004	No	76,30	73,50	80,60	67,90	69,60	72,61
	Si	23,70	26,50	19,40	32,10	30,40	27,39
2007	No	69,07	66,57	64,84	56,78	72,07	66,37
	Si	30,93	33,43	35,16	43,22	27,93	33,63

Els resultats generals mostren que, en una gran majoria de graduats, no hi ha coincidència entre primera feina i feina actual. Per tant, la impressió inicial és que la primera inserció al mercat de treball té un caràcter força temptatiu, en el sentit que observem, sigui per les preferències dels individus, o bé per estratègies de les empreses, una elevada mobilitat inicial. A més a més, ni que sigui lleugera, la tendència és a incrementar aquesta mobilitat fins a la cohort de graduació 2004, que es torna a reduir per a l'última cohort. Això segurament està plenament justificat des de la perspectiva que en temps de crisi, d'una banda, apareixen menys oportunitats de feina (i en conseqüència de canvi de feina) i, d'una

altra, hi ha més resistència al canvi, ja que el fracàs en la nova feina té un risc de quedar-se fora del mercat de treball més gran.

Si ens fixem en els resultats entre 1998 i 2004 en les diferents àrees de coneixement, observem que, en termes absoluts, i amb l'excepció de l'àrea d'experimentals, les xifres de manteniment a la primera feina són similars, amb l'única nota que humanitats sembla que té un percentatge una mica inferior. En termes d'evolució, apareixen situacions ben diferents. Fins al 2004, humanitats, socials i tècniques veuen com es redueix el percentatge de graduats que conserven la primera feina, que, tenint en compte els punts de partida, fan que humanitats sigui l'àrea més "volàtil". Al contrari, experimentals i salut presenten comportament ben diferents. La primera pateix una caiguda molt intensa del nombre de graduats que conserven la primera feina, i esdevé amb diferència l'àrea amb una ràtio menor de manteniment. La segona, salut, és l'única que incrementa entre 1998 i 2004 el percentatge de graduats que conserva la primera feina. En aquest darrer cas sembla que el tema estaria lligat a uns mercats de treball molt actius i amb més demanda que oferta, per la qual cosa les empreses intentarien no deixar "escapar" els treballadors. En el cas dels graduats d'experimentals, és més difícil entreveure una explicació de la forta i persistent caiguda. En canvi, en l'última cohort del 2007, la situació canvia dràsticament, ja que el percentatge de titulats que manté la mateixa feina després d'acabar la universitat torna a pujar de forma important, especialment entre els titulats en experimentals i salut. Possiblement, aquesta evidència està condicionada pel fet que el context de crisi econòmica ha reduït les possibilitats i els incentius per canviar de feina un cop obtingut el títol. L'única excepció és el cas dels titulats en disciplines tècniques, per als quals la taxa de manteniment de la feina és lleugerament menor que la de la cohort anterior.

Analitzem ara la informació que ens aporta la taula II.3, en què es mostra l'evolució del temps de cerca de feina en cadascuna de les àrees. En general, en totes les àrees apareix, amb més o menys intensitat, una reducció del nombre de graduats que tenen feina abans d'acabar la carrera i un increment del nombre de graduats que necessiten entre un i sis mesos per trobar-la. També queda clar que en el moment que van iniciar la seva trajectòria laboral no hi havia les dificultats que poden tenir en aquest moment els graduats per inserir-se. Això, si tenim en compte que després aquestes feines s'han pogut mantenir (o canviar), implica que el procés de primera inserció és molt rellevant per a la trajectòria laboral dels individus.

Taula II.3 Distribució dels titulats que treballen o han treballat (%) en funció del temps de recerca de la primera feina

Classificació segons any de titulació i àrea de coneixement

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Abans d'acabar la carrera	51,80	44,60	40,60	38,30	52,40	45,70
D'1 a 6 mesos	28,20	36,80	34,40	33,30	36,90	35,30
Més de 6 mesos	20,00	18,60	25,00	28,40	10,70	19,00
2001						
Abans d'acabar la carrera	44,90	42,70	41,20	26,40	44,40	41,20
D'1 a 6 mesos	34,60	38,60	33,80	62,30	41,00	40,90
Més de 6 mesos	20,60	18,70	25,00	11,30	14,60	17,90
2004						
Abans d'acabar la carrera	34,70	36,50	35,50	22,40	44,80	36,00
D'1 a 6 mesos	44,10	42,50	53,20	60,90	43,90	45,90
Més de 6 mesos	21,20	21,00	10,9	16,80	11,30	18,00
2007						
Abans d'acabar la carrera	45,36	38,24	33,33	27,27	45,49	38,36
D'1 a 6 mesos	32,99	52,35	54,44	54,55	40,97	49
Més de 6 mesos	21,65	9,41	12,22	18,18	13,54	12,64

Analitzant amb més detall els resultats, l'evolució temporal de les variables ens permet observar que els graduats de l'àrea de tècniques tendeixen a trobar la primera feina més ràpidament que la resta, fet que, amb una taxa de manteniment relativament elevada, porta a introduir la hipòtesi que aquests individus tenen un procés d'entrada al mercat de treball bastant ajustat a les expectatives de treballadors i empreses. Com hem esmentat anteriorment, hi ha una tendència clara en la disminució de la mobilitat entre els titulats en salut, al mateix temps que una disminució en el temps de cerca. Aquest fet podria explicar-se per l'elevada demanda de treballadors d'aquesta categoria. Cal veure, però, que en aquest grup apareixen importants restriccions legals en termes de requeriment de la titulació per treballar, i per això no sol tenir feina abans d'acabar la carrera. La tendència decreixent de conservació i el temps de cerca de la primera feina dels titulats de l'àrea d'experimentals podrien ser deguts que els mercats de treball als quals generalment accedeixen són molt actius, i fan que els titulats tinguin oportunitats de millora. Tanmateix, cal recordar que la taxa d'ocupació en aquest grup tendeix a ser més baixa que en la resta d'àrees, per això es pot plantejar la hipòtesi alternativa que es troba en la situació oposada d'estar davant de mercats amb relativament poques oportunitats bones de

treball, i fa així que busqui noves feines. Seguint aquest argument, es pot plantejar que la polivalència formativa els permet treballar en diversos llocs i això facilita la seva incorporació ràpida al mercat de treball. Aquesta situació té semblances amb la dels titulats d'humanitats, en el sentit que són mercats de treball no tan bons com els d'altres titulacions (taxa d'atur relativament elevada), fet que fa que costi més temps trobar la primera feina i que intentin anar canviant per millorar (o perquè la situació contractual així ho provoca). No obstant això, s'ha de tenir en compte que en els titulats en disciplines humanístiques de l'última cohort es veu incrementat el percentatge de persones que tenia feina abans d'acabar la carrera, tot i que possiblement la qualitat d'aquesta inserció precoç podria no ser la millor. Els titulats en ciències socials estarien en una situació intermèdia, que acaba sent el reflex d'un mercat de treball actiu però amb certa saturació de candidats.

Finalment, veurem com ha evolucionat la utilització de diferents mètodes de recerca de la primera feina. La taula II.4 en presenta els resultats. En general, observem que hi ha tres grans mecanismes per trobar feina: la xarxa social, la recerca individual en espais d'informació generals i els serveis de les universitats. A més a més, cal afegir mecanismes enquadrats sota el concepte d'"altres", en què fins a l'enquesta del 2008 (cohort de graduació 2004) també s'hi inclouen les borses de treball institucionals (que formen una categoria específica per a l'última cohort del 2007, amb un pes força rellevant entre els mecanismes de recerca de feina). Pel que fa a la xarxa social, és la via més important de trobar la primera feina, malgrat que tingui una clara tendència a disminuir en importància. La recerca individual passa d'utilitzar la plataforma "premsa" per utilitzar la d'"Internet". De fet, en l'última cohort, la premsa perd molta importància com a mecanisme de recerca de feina, mentre que Internet passa a ser el segon mitjà utilitzat per trobar la primera feina entre els graduats de la URV (després dels contactes personals i familiars).

Finalment, el rol de la universitat (pràctiques d'estudi i serveis de la universitat) en el procés de facilitar l'accés al mercat del treball dels titulats es manté en uns nivells important, i se situa al voltant del 18%. Aquest paper de la universitat és especialment rellevant, ja que els altres intermediaris (SOC-INEM, ETT i empreses selecció) tenen un paper més aviat secundari. Tampoc és gaire important l'impacte de l'autoocupació. Aquest fet sembla que es considera com a negatiu, ja que s'interpreta com un signe de poc esperit emprenedor per part dels universitaris. Tanmateix, tampoc s'hauria de veure tan malament, ja que l'emprenedoria podria estar més lligada a persones educades de més edat i que, per tant, ja han acumulat certa experiència o bé amb persones que tenen una menor dotació educativa i que utilitzen l'autoocupació més com a mecanisme defensiu davant potencials problemes d'atur.

Taula II.4 Distribució dels enquestats que treballen o han treballat (%) en funció de la via d'accés a la primera feina
Classificació segons any de titulació i àrea de coneixement

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Contactes (personals, familiars...)	40,5	38,3	36,4	61,3	39,5	41,0
Anuncis de premsa	21,6	19,7	9,1	6,5	23,3	18,7
Oposició/concurs públic	10,8	4,3	-	-	-	3,9
Servei català d'ocupació / INEM	2,7	2,1	-	-	-	1,6
Creació pròpia empresa/despatx	2,7	0,5	-	-	-	0,6
Pràctiques d'estudis	2,7	11,2	27,3	12,9	9,3	10,6
Serveis d'universitats	10,8	5,9	-	3,2	11,6	6,8
ETT	2,7	10,6	9,1	3,2	2,3	7,7
Empreses de selecció	-	1,1	-	3,2	9,3	2,3
Altres	5,4	6,4	18,2	9,7	4,7	6,8
2001						
Contactes (personals, familiars...)	39,4	35,0	38,3	37,1	36,2	36,2
Anuncis de premsa	7,7	9,2	5,0	2,9	11,3	8,3
Oposició/concurs públic	4,8	3,5	3,3	1,0	0,7	2,9
Servei català d'ocupació / INEM	1,9	3,3	1,7	2,9	0,7	2,6
Creació pròpia empresa/despatx	1,0	0,4	-	-	-	0,3
Pràctiques d'estudis	2,9	9,6	16,7	9,5	14,9	10,1
Serveis d'universitats	4,8	8,3	15,0	4,8	16,3	9,2
ETT	4,8	6,3	1,7	4,8	1,4	4,8
Empreses de selecció	3,8	0,8	-	2,9	0,7	1,3
Internet	3,8	2,7	3,3	2,9	8,5	3,8
Altres	25,0	20,8	15,0	31,4	9,2	20,3
2004						
Contactes (personals, familiars...)	39,0	34,7	29,0	35,4	32,9	34,6
Anuncis de premsa	7,6	7,5	16,1	3,1	9,6	7,8
Oposició/concurs públic	2,5	5,3	-	5,6	2,1	4,1

Servei català d'ocupació / INEM	1,7	2,1	-	0,6	1,3	1,6
Creació pròpia empresa/despatx	3,4	1,4	-	1,9	0,8	1,5
Pràctiques d'estudis	5,9	7,6	21,0	16,8	16,3	11,1
Serveis d'universitats	5,9	8,3	8,1	1,9	11,3	7,8
ETT	2,5	4,1	1,6	0,6	2,5	3,1
Empreses de selecció	1,7	1,4	1,6	-	2,1	1,4
Internet	7,6	9,6	14,5	2,5	13,8	9,5
Altres	22,0	18,0	8,1	31,7	7,5	17,6
2007						
Contactes (personals, familiars...)	32,99	24,59	25,27	26,63	31,94	27,1
Anuncis de premsa	5,15	2,21	1,1	1,01	3,47	2,44
Oposició/concurs públic	5,15	3,24	1,1	4,52	1,04	2,95
Servei català d'ocupació / INEM	4,12	1,77	1,1	0,5	0,69	1,48
Borses de Treball Institucionals	10,31	24,15	5,49	6,03	2,43	14,62
Creació pròpia empresa/despatx	-	1,18	1,1	1,51	1,04	1,11
Pràctiques d'estudis	3,09	8,25	19,78	17,09	14,24	11,23
Serveis d'universitats	6,19	4,57	19,78	3,52	12,85	7,31
ETT	3,09	3,83	2,2	1,01	2,78	3,03
Empreses de selecció	1,03	-	-	0,5	-	0,15
Internet	8,25	14,87	10,99	10,05	22,92	15,14
Altres	20,62	11,34	12,09	27,64	6,6	13,44

De l'anàlisi per àrees podem dir que, malgrat observar alguns trets comuns, sembla que es defineixen dos grups. D'una banda, el primer, està format per experimentals i tècniques, caracteritzat per una menor importància de les xarxes socials; una clara importància més gran dels mecanismes individuals de premsa i Internet, i un paper cabdal de les recerques de feina vehiculades a través de la universitat. A més a més, la importància dels mecanismes "altres" és força baixa. En termes evolutius aquestes dues àrees, experimental i tècnica, no segueixen uns patrons gaire similars, i, de fet, l'àrea de tècniques s'assimila més a les altres. En resum, doncs, aquestes dues àrees semblen regulades per mecanismes més controlats i oficialitzats, com si les formes més "socials" no donessin el control necessari sobre la qualitat del treballador.

D'altra banda, observem com en les altres tres àrees dominen les xarxes socials i també les classificades

com a “altres”. Tanmateix, difereixen clarament que en salut hi ha una pèrdua molt important d'aquestes xarxes (que en la cohort de 1998 tenien un pes aclaparador) i un increment també molt notable dels mecanismes “altres”. Sense cap mena de dubte, en aquest mercat de treball hi ha hagut algun element que ha variat ostensiblement els canals d'inserció. En canvi, per humanitats i socials, els canvis estan associats a la pèrdua d'importància del mecanisme premsa però substituït no només per la xarxa telemàtica, sinó que també per les borses de treball institucionals en el cas de socials (segon canal més important en aquesta àrea) i per altres mecanismes en el cas d'humanitats.

II.2 LA FEINA ACTUAL

Tal com comentàvem anteriorment, l'objectiu d'aquest capítol és descriure la situació professional dels titulats en la feina actual (o en el cas d'estar aturats o inactius, en la darrera feina), i com ha evolucionat aquesta situació al llarg de les diferents cohorts. En primer lloc, comentarem les característiques més generals (com el sector o la grandària de l'empresa), i, a continuació, veurem algunes característiques més específiques (com les funcions realitzades o el tipus de contracte).

II.2.1 LES CARACTERÍSTIQUES DE LA FEINA: ASPECTES GENERALS

II.2.1.1. El sector d'activitat

Per analitzar el sector d'activitat, hem agregat les diferents branques en funció dels sectors d'activitat: sectors primaris i d'extracció, energia, indústria amb baix nivell tecnològic, indústria amb alt nivell tecnològic, construcció, serveis poc intensius en capital humà, serveis molt intensius en capital humà i serveis personals i públics. Concretament les branques de cada agrupació són:

- Sectors primaris i d'extracció: agricultura i ramaderia; pesca; sòlids, petroli, gas i minerals radioactius; extracció i transformació de minerals.
- Energia: electricitat, gas i aigua.
- Indústries de baix contingut tecnològic: productes alimentaris, begudes i tabac; indústries tèxtils, del cuir i de confeccions; indústries de la fusta, suro i mobles de fusta; paper i articles derivats; altres indústries manufactureres.
- Indústries d'alt contingut tecnològic: indústries químiques, farmacèutiques i cosmètiques; metal·lúrgia, material elèctric i de precisió; materials de transport.
- Serveis poc intensius en capital humà: comerç i reparacions; restaurants, cafès i hostaleria; transport.

- Serveis intensius en capital humà: tecnologies de comunicació; mitjans de comunicació; institucions financeres, assegurances i activitats immobiliàries; serveis a les empreses.
- Serveis personals i públics: Administració pública; educació, investigació i serveis culturals; sanitat i assistència social; altres serveis prestats a la comunitat.

Si analitzem les dades des del punt de vista agregat, en primer lloc cal destacar l'increment en el percentatge de titulats de la URV que treballen en el sector serveis de més de 4 punts percentuals, mentre que la participació d'aquest titulats en altres sectors productius es veu reduïda substancialment (excepte en construcció que incrementa lleugerament). En concret, l'any 2007 un 81,7% dels titulats de la URV treballaven en el sector serveis, mentre que un 14,7% ho feien a la indústria i energia. Els sectors primaris i d'extracció i la construcció incloïen el 3,6% restant. Aquesta distribució és molt semblant a la que es pot observar en altres fonts d'informació i ens mostra clarament que la presència d'universitaris en el sector primari i en la construcció és marginal. D'altra banda, tot i que no es mostra, cal esmentar la presència més gran de les dones en el sector serveis (85,5% respecte al 68,8% del homes). Òbviament, aquesta diferència s'ha de tenir en compte en el moment d'analitzar el procés d'inserció laboral. En termes temporals observem una tendència força constant. Un altre aspecte que s'ha de tenir en compte (taula II.5) és l'evolució de la distribució dels titulats classificats segons les diferents àrees de coneixements. En primer lloc, hem de destacar que els titulats en ciències experimentals i tècniques mostren una estructura d'ocupació molt més equilibrada (en un sentit de diversificada) que no pas les altres tres, que es concentren en el sector serveis. Aquest fet és rellevant en la mesura que les oportunitats de treball depenen menys de la situació específica d'un sector o altre. Aquesta diversificació també és interessant des de la perspectiva de l'elevat grau d'adaptabilitat que demostra donar la formació rebuda en aquestes àrees. Quant a l'evolució temporal, a diferència del que succeeix en altres àrees de coneixement, observem que la presència dels titulats en experimentals en el sector industrial s'ha incrementat en els darrers anys. Desafortunadament aquest increment no s'ha produït en els sectors d'alt nivell tecnològic, sinó en els sectors de baix nivell. En canvi, en l'àrea d'estudis tècnics observem un traspàs de titulats de les indústries de baix contingut tecnològic cap a indústries d'alt contingut.

Taula II.5 Distribució dels titulats (%) segons sector productiu de la feina actual

Classificació segons any de titulació i àrea de coneixement

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Sectors primaris i d'extracció	3,4	1,5	16,1	-	7,6	3,1
Energia	-	1,7	-	-	8,6	2,3
Indústria amb baix nivell tecnològic	4,6	5,2	-	-	10,5	5,1
Indústria amb alt nivell tecnològic	9,2	6,4	32,3	1,3	37,1	11,9
Total indústria	13,8	13,3	32,3	1,3	56,2	19,3
Construcció	6,9	3	3,2	-	-	2,7
Serveis poc intensius en capital humà	5,7	7,2	6,5	-	12,4	7,0
Serveis molt intensius en capital humà	16,1	41,8	16,1	11,5	14,3	30,1
Serveis personals i públics	54	33,2	25,8	87,2	9,5	37,9
Total serveis	75,8	82,2	48,4	98,7	36,2	75,0
Total	100	100	100	100	100	100
2001						
Sectors primaris i d'extracció	1,0	1,0	3,3	-	6,4	1,9
Energia	-	1,0	5	-	9,2	2,4
Indústria amb baix nivell tecnològic	1,9	2,3	20	-	5,7	3,7
Indústria amb alt nivell tecnològic	3,8	4,4	26,7	-	28,4	9,1
Total indústria	5,7	7,7	51,7	-	43,3	15,2
Construcció	2,9	2,9	-	-	2,8	2,4
Serveis poc intensius en capital humà	11,5	11,3	10,0	3,8	5,0	9,3
Serveis molt intensius en capital humà	16,3	31,5	10,0	1,0	24,8	23,6
Serveis personals i públics	62,5	45,6	25,0	95,2	17,7	47,6
Total serveis	90,3	88,4	45,0	100	47,5	80,5
Total	100	100	100	100	100	100
2004						
Sectors primaris i d'extracció	-	-	11,3	-	5,4	1,7
Energia	-	0,8	-	-	8,8	2,2
Indústria amb baix nivell tecnològic	4,2	2,5	17,7	-	7,5	4,1
Indústria amb alt nivell tecnològic	5,9	5,7	19,4	-	25,4	9,6

Total indústria	10,1	9	37,1	-	41,7	15,9
Construcció	1,7	3	6,5	-	5,8	3,2
Serveis poc intensius en capital humà	5,9	7,6	6,5	-	5,0	5,9
Serveis molt intensius en capital humà	12,7	27,4	11,3	-	22,9	20,6
Serveis personals i públics	69,5	52,9	27,4	100	19,2	52,8
Total serveis	88,1	87,9	45,2	100	47,1	79,3
Total	100	100	100	100	100	100
2007						
Sectors primaris i d'extracció	-	1,2	2,2	0,5	2,8	1,4
Energia	-	0,9	2,2	0,5	12,1	3,2
Indústria amb baix nivell tecnològic	1,0	2,2	29,7	2,5	7,6	5,2
Indústria amb alt nivell tecnològic	1,0	2,5	18,7	-	17,6	6,3
Total indústria	2,1	6,8	52,8	3,5	40,0	14,7
Construcció	1,0	1,9	1,1	-	4,8	2,1
Serveis poc intensius en capital humà	6,2	8,4	5,5	4,5	7,2	7,2
Serveis molt intensius en capital humà	10,3	24,9	9,9	1,0	24,5	19,2
Serveis personals i públics	80,4	58,1	30,8	91,0	23,5	55,3
Total serveis	90,7	82,9	40,7	92,0	47,9	81,7
Total	100	100	100	100	100	100

Pel que fa a les àrees d'humanitats, socials i, en especial, salut, el sector serveis és preponderant, particularment la branca de "serveis personals i públics", que en veu incrementada la importància amb el pas del temps. Aquest resultat no és sorprenent, tot i que potser sobta una mica la seva intensitat, en especial en el cas de les carreres de l'àrea de ciències socials. Una anàlisi més detallada de les dades de la cohort de titulació del 2007 segons cada branca, mostra com educació, investigació i serveis culturals ocupa al 24,4% dels titulats, seguit de la branca de sanitat i assistència social (16,30%), serveis a les empreses (9,32%), institucions financeres (9,01%) i Administració pública (8,34%). Cal veure, doncs, que, amb tan sols tres branques, ja tenim el 50%, i amb les 5 primeres arribem quasi bé al 70%.

II.2.1.2. Sector privat o públic

L'anàlisi de la titularitat pública o privada de l'empresa on treballen els graduats de la URV resulta d'especial interès, d'una banda per conèixer l'evolució del paper del sector públic en l'absorbiment de força de treball amb un elevat nivell d'instrucció, i, de l'altra, per al dinamisme del sector privat en la

creació de llocs de treballs i d'oportunitats laborals per als nostres graduats. Cal tenir present que, quan parlem de sector públic, ens referim tant a la part "productiva" (com hospitals o escoles) com a la mateixa Administració pública. La taula II.6 presenta els resultats de classificar els titulats entre els que treballen en el sector públic i els que ho fan en el sector privat, per a cada cohort de titulació i àrea de coneixement.

Taula II.6 Distribució dels titulats (%) en funció de si l'empresa és pública o privada						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Privat	62,2	68,2	78,3	83,3	89,8	72,8
Públic	37,8	31,8	21,7	16,7	10,2	27,2
2001						
Privat	58,7	66,5	78,3	54,3	85,1	67,9
Públic	41,3	33,5	21,7	45,7	14,9	32,1
2004						
Privat	50,0	57,8	82,3	46,9	81,7	61,6
Públic	50,0	42,2	17,7	53,1	18,3	38,4
2007						
Privat	46,4	56,2	71,4	58,8	79,3	61,8
Públic	53,6	43,8	28,6	41,2	20,7	38,2

Els resultats mostren una creixent importància de l'ocupació en el sector públic, que sembla que absorbeix sempre més titulats entre la cohort del 1998 i la del 2004 amb una clara frenada per a la darrera cohort analitzada. Aquest increment de la població universitària que treballa en el sector públic, atès el dinamisme que, en termes d'ocupació, ha viscut el sector privat els darrers anys, implica clarament la gran importància que ha tingut l'ocupació pública per als graduats universitaris, especialment les dones. Aquest paper actiu del sector públic com a contractant ha experimentat clarament una aturada, per la qual cosa cal tenir molt en compte, a partir d'ara, com afecta els universitaris, especialment certes branques d'estudis i les dones en general.

Pel que fa a l'anàlisi segons les diferents àrees de coneixement, observem que són les àrees de ciències socials, humanitats i salut les que presenten un creixement més gran de titulats que treballen en el sector públic, tot i que, en aquesta última àrea, observem una frenada de l'expansió de la contractació pública en la cohort del 2007. De fet, la contracció de l'ocupació pública dels titulats de l'àrea de salut en l'última cohort s'explica tant per la important expansió dels serveis assistencials privats lligats a la tercera edat com per la reducció de la contractació en hospitals i altres serveis públics durant la recent època de crisi econòmica. D'altra banda, les àrees de ciències experimentals i tècniques mostren un percentatge força reduït de titulats que treballen en el sector públic, percentatge que fins i tot s'ha vist reduït en els darrers anys en el cas dels titulats de l'àrea experimental. Per tant, s'ha posat de manifest

de nou la bona diversificació de les sortides professionals d'aquests titulats.

II.2.1.3. Dimensió de l'empresa

Un tema força debatut és si les condicions de treball són diferents depenent de la grandària de l'empresa. Malgrat que no està clar si és millor la petita o la gran empresa, sí que està establert que les polítiques de recursos humans són diferents, cosa que pot afectar les condicions de desenvolupament professional durant els primers anys d'incorporació al mercat de treball. Des d'un punt de vista general, la distribució dels titulats que treballen o han treballat en alguna feina mostra una distribució amb dos pols de concentració que s'ha mantingut força estable al llarg del temps. Les dades dels titulats l'any 2007 mostren, d'una banda, que les empreses amb menys de 50 treballadors aglutinen el 44,4% dels treballadors ocupats, i, d'altra banda, que les empreses amb més de 250 treballadors concentren el 38,7% dels ocupats. Per tant, hi ha una baixa contractació dels sectors compresos entre 51 i 250 treballadors. Les raons poden ser pròpies de l'estructura empresarial (escassetat d'empreses d'aquesta dimensió) o bé de la dinàmica pròpia de l'empresa (creen menys ocupació). És clarament remarcable l'estabilitat que presenta la distribució en els diferents grups de grandària de les empreses.

Si realitzem l'anàlisi en funció de les àrees de coneixement (taula II.7), observem tres grups clarament diferenciats: en primer lloc, els titulats de les àrees d'humanitats, socials i experimentals que han incrementat la presència en les pimes en detriment de la gran empresa. En segon lloc, els titulats de salut que han incrementat la presència en la mitjana i gran empresa. I, finalment, els titulats en l'àrea tècnica que no presenten gaires canvis en la composició de la dimensió de l'empresa en què treballen o han treballat. Aquest fet posa de manifest la importància de la PIME (menys de 250 treballadors), especialment pel que fa les empreses de menys de 50 treballadors, en la creació d'ocupació per als titulats universitaris sobretot en les tres àrees esmentades anteriorment.

Taula II.7 Distribució (%) dels titulats en funció de la dimensió de l'empresa en què treballen o han treballat

Classificació segons any de titulació i àrea de coneixement

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Fins a 50	47,6	47,6	35,5	40,0	26,0	43,0
De 51 a 250	14,3	21,3	19,4	18,7	27,9	21,1
Més de 250	38,1	31,0	45,2	41,3	46,2	35,9
2001						
Fins a 50	47,7	50,1	48,5	36,8	39,6	46,5
De 51 a 250	28,0	16,4	20,6	16,0	25,7	19,5
Més de 250	24,3	33,5	30,9	47,2	34,7	34,0
2004						
Fins a 50	42,5	56,9	41,1	25,0	28,6	44,9
De 51 a 250	26,5	14,2	26,8	20,6	25,5	19,1
Més de 250	31,0	28,9	32,1	54,4	45,9	36,0
2007						
Fins a 50	45	50,8	49,3	29	37,6	44,4
De 51 a 250	26,4	13	26,7	12,8	22,3	16,8
Més de 250	28,6	36	24	58	40,1	38,7

II.2.1.4. Lloc de residència i feina

En aquest apartat volem analitzar el lloc on els titulats de la URV decideixen buscar feina un cop s'han graduat. El resultat obtingut mostren clarament una clara tendència a cercar feina en la mateixa àrea geogràfica on està ubicada la universitat, és a dir, a la província de Tarragona, però aquest fet no ens ha de sorprendre, ja que, si analitzem l'origen dels estudiants de la URV, observarem que més d'un 80% dels titulats provenen de la província de Tarragona. A més, si tenim en compte que els mecanismes de cerca de feina més utilitzats són els informals, és a dir, els que recolzen en les xarxes socials i familiars dels individus, és lògic pensar que aquests titulats acabaran treballant en la mateixa província.

Aquesta opció pel propi territori també es pot veure reforçada per la mateixa relació entre la universitat i les empreses properes a partir de mecanismes com les borses de treball i les pràctiques a empreses. De totes maneres, també és cert que les qualificacions adquirides pels titulats solen tenir un gran component de coneixement general (a més a més, amb bones certificacions que poden ser

reconegudes fàcilment arreu) que és “traslladable” geogràficament. Per tant, també caldria esperar certes estratègies de mobilitat per part dels titulats i que no sembla que es produeixin, excepte en el cas de ciències experimentals i de la salut.

La taula II.8 mostra la distribució de la localització geogràfica de la feina dels titulats segons l'àrea de coneixements. En general, les dades confirmen que la gran part dels titulats de la URV s'acaba quedant a treballar en la mateixa província de Tarragona, almenys respecte a la situació en la qual es troba en el moment de l'enquesta (aproximadament quatre anys després d'haver obtingut el títol). No obstant això, en l'última cohort del 2007, observem un increment de la mobilitat dels titulats, possiblement a causa de la conjuntura econòmica negativa que ha afectat de forma molt severa la nostra província, i que limita la capacitat d'absorció de la força laboral altament qualificada que la URV crea cada any. De fet, paral·lelament, observem un augment del percentatge d'estudiants que acaba fent feina en altres llocs, però no tant en la resta de Catalunya, sinó que més bé en altres comunitats autònomes o bé en altres països. No obstant això, hem de tenir en compte que l'increment de titulats que acaben fent feina en altres comunitats autònomes podria ser, en part, a causa de la creixent capacitat de la URV d'atreure estudiants procedents de la resta de l'Estat espanyol, que, després d'haver acabat la carrera, retornen al seu lloc d'origen per explotar els coneixements adquirits.

Examinant els resultats per àrea d'estudi, veiem com els titulats en ciències experimentals i salut són sistemàticament els que menys tendeixen a quedar-se a la província de Tarragona, cosa que indica que l'estructura productiva local no acaba de ser prou dinàmica per generar bones oportunitats laborals per a aquests grups de graduats. A més a més, cal considerar que, per als segons, l'elevada presència d'hospitals en la província de Barcelona podria representar un fort incentiu a desplaçar-se per a metges i infermers formats en la nostra universitat; també cal destacar que entre un 20% i un 27% de titulats en aquesta àrea en les diferents cohorts treballa en altres comunitats autònomes, possiblement a causa de desplaçaments previs durant el període del MIR. La mobilitat cap a altres regions de l'Estat és també bastant pronunciada entre els titulats en experimentals i, encara més, entre els d'humanitats. En aquests últims, la tendència a marxar a l'estranger puja considerablement en la cohort del 2007, com observem entre els titulats en disciplines tècniques, que deuen haver marxat a l'estranger per trobar millors oportunitats per aprofitar el capital humà acumulat durant els estudis.

<i>Taula II.8 Distribució (%) dels titulats en funció de la localització geogràfica de la feina</i>						
<i>Classificació segons àrea de coneixement</i>						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998						
Tarragona	71,8	78,5	64,5	63,3	77,1	75,2
Resta de Catalunya	15,3	19,3	32,3	12,7	18,1	18,5
Resta de CA	5,9	1,2	3,2	22,8	2,9	4,5
Altres països	7,1	1,0	-	1,3	1,9	1,8
2001						
Tarragona	74,0	76,0	58,3	61,0	72,3	72,2
Resta de Catalunya	18,3	20,2	33,3	18,1	22,0	20,9
Resta de CA	7,7	3,5	6,7	21,0	4,3	6,4
Altres països	-	0,2	1,7	-	1,4	0,4
2004						
Tarragona	75,4	78,7	56,5	57,4	76,3	73,9
Resta de Catalunya	18,6	18,4	30,6	21,0	19,2	19,6
Resta de CA	5,1	2,7	12,9	20,4	3,3	5,9
Altres països	0,8	0,2	-	1,2	1,3	0,6
2007						
Tarragona	71,1	77,3	57,8	44,7	71,4	69,5
Resta de Catalunya	16,5	18,0	31,1	27,1	21,0	20,7
Resta de CA	9,3	4,3	8,9	27,1	3,5	8,1
Altres països	3,1	0,4	2,2	1,0	4,1	1,6

Amb la finalitat d'analitzar el grau en què aquest alt percentatge de mobilitat laboral es deu al fet que els estudiants d'altres regions retornen als seu lloc d'origen un cop finalitzats els estudis, en la taula II.9 presentem les freqüències relatives condicionades segons lloc d'origen i lloc de feina dels titulats de la URV l'any 2004.

Els resultats ens mostren com el mercat de treball local és capaç d'absorbir més del 80% dels titulats tarragonins independentment de l'àrea de coneixement. Per tant, això és símptoma que els mercats locals són suficientment actius per absorbir la mà d'obra qualificada que genera la URV.

Taula II.9 Mobilitat geogràfica dels titulats
Classificació segons àrea de coneixement

Lloc de feina	Lloc d'origen			
	Resta de CCAA	Resta de Catalunya	Tarragona	Total
Humanitats				
Tarragona	-	23,1	81,5	72,6
Resta de Catalunya	-	61,5	14,8	21,1
Resta de CCAA	100	15,4	2,5	5,3
Altres països	-	-	1,2	1,1
Total	100	100	100	100
Ciències socials				
Tarragona	12,5	18,0	87,1	77,5
Resta de Catalunya	12,5	82,0	11,4	20,1
Resta de CCAA	75,0	-	1,2	2,2
Altres països	-	-	0,2	0,2
Total	100	100	100	100
Ciències experimentals				
Tarragona	50,0	28,6	82,8	64,4
Resta de Catalunya	50,0	71,4	13,8	33,3
Resta de CCAA	-	-	3,4	2,2
Altres països	-	-	-	-
Total	100	100	100	100
Ciències de la salut				
Tarragona	10,3	8,3	82,0	54,9
Resta de Catalunya	17,2	83,3	7,9	22,5
Resta de CCAA	72,4	4,2	9,0	21,1
Altres països	0,0	4,2	1,1	1,4
Total	100	100	100	100
Tècnica				
Tarragona	42,9	24,0	85,3	75,5
Resta de Catalunya	28,6	72,0	9,6	18,6
Resta de CCAA	28,6	4,0	3,2	4,3
Altres països	-	-	1,9	1,6
Total	100	100	100	100

Si fem l'anàlisi en funció de les àrees de coneixement, observem que, tot i que les àrees experimental i de salut mostren un elevat poder d'atracció d'estudiants d'altres regions, només els titulats en ciències

experimentals tenen tendència a cercar feina en el mercat tarragoní, mentre que els titulats en l'àrea de salut tendeixen a retornar al lloc d'origen. Tanmateix, cal destacar el paper important que representen els ensenyament de l'àrea tècnica a l'hora de retenir el talent que s'ha generat en la nostra universitat, perquè un percentatge important dels estudiants de la URV que provenen d'altres regions acaben cercant feina a la nostra província.

Una manera alternativa d'analitzar la mobilitat dels titulats és, directament, a partir d'una qüestió introduïda a l'enquesta en la qual es preguntava per les experiències de mobilitat dels entrevistats. Cal dir que no tan sols es preguntava sobre la mobilitat laboral, sinó que l'enquesta també recollia informació de la mobilitat durant el període formatiu, que en gran mesura està lligada al programa Erasmus. La taula II.10 ens presenta els resultats:

<i>Taula II.10 Distribució dels titulats (%) segons les seves experiències de mobilitat</i>						
<i>Classificació per àrea de coneixement</i>						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
2001						
No mobilitat	59,8	65,5	44,1	53,8	59,0	60,9
Estudis	24,3	13,1	25,0	21,7	6,9	15,4
Laboral	7,5	12,7	16,2	16,0	21,5	14,1
Estudis-laboral	8,4	8,6	14,7	8,5	12,5	9,6
2004						
No mobilitat	63,6	76,5	45,2	68,5	57,1	68,7
Estudis	19,5	10,6	17,7	11,7	15,4	13,0
Laboral	12,7	8,4	25,8	11,1	20,4	12,5
Estudis-laboral	4,2	4,4	11,3	8,6	7,1	5,9
2007						
No mobilitat	49,5	62,6	51,7	45,2	54,5	56,6
Estudis	22,7	16,9	15,4	31,2	17,9	19,5
Laboral	12,4	11,2	13,2	11,6	15,2	12,3
Estudis-laboral	15,5	9,3	19,8	12,1	12,4	11,5

En termes generals, les dades ens mostren una reducció en la mobilitat tant formativa com laboral dels titulats durant entre la cohort del 2001 i la del 2004 (l'enquesta relativa a la cohort de graduació 1998 no conté aquesta informació), possiblement perquè les bones condicions econòmiques que es van donar durant aquest període van representar la immobilitat, per no perdre les bones oportunitats potencials que existien en el mercat laboral local i d'Espanya en conjunt. En canvi, veiem com la mobilitat torna a pujar fortament entre els titulats de l'última cohort, especialment la relacionada amb

motius d'estudi tant estrictament acadèmica com la combinada amb motius de treball. De fet, aquest resultat es produeix tant per la falta d'oportunitats laborals arreu del territori català i espanyol, com per la creixent demanda de formació especialitzada. Tanmateix, també podem comentar que en la darrera cohort, sembla que el paper dels programes de mobilitat estudiantil faciliten en major mesura que els que han passat per aquesta experiència obrin les seves expectatives laborals més enllà del territori més proper.

Si analitzem la mobilitat segons àrea de coneixement, podem observar algunes diferències en els patrons de mobilitat i segons la tipologia. En primer lloc, veiem com l'àrea de socials és, en general, la que presenta una menor mobilitat en les tres cohorts considerades, mentre que aquest fenomen sol ser força més comú en l'àrea d'experimentals, fet, aquest últim, que és un reflex de la tendència més gran a continuar els estudis en aquest grup. En segon lloc, destaca que la mobilitat puja de forma considerable en l'última cohort per als titulats en humanitats i en salut, mentre que els titulats en tècnica presenten uns patrons de mobilitat relativament més estables al llarg de les cohorts. També veiem que en totes les àrees que han incrementat la mobilitat entre el 2001 i el 2004 (humanitats, socials i salut), es produeix un augment més o menys marcat en l'última cohort. Finalment, en l'última cohort del 2007, observem que la incidència de la mobilitat per raons laborals és relativament semblant entre les diferents àrees (amb un valor lleugerament més alt per als titulats en disciplines tècniques), mentre que els titulats en salut i, en menor mesura, en disciplines humanístiques, són els que més solen desplaçar-se per raons d'estudis, i els d'experimentals són els que més realitzen alguna estada fora en què combinen estudis i feina.

II.2.2 QUALITAT DE LA FEINA

II.2.2.1. Les funcions realitzades

En aquest apartat analitzarem les funcions que duen a terme els nostres graduats. Cal tenir molt present un canvi metodològic en l'enquesta de la cohort del 2007, que fa que les categories d'altres feines qualificades i no qualificades hagin reduït molt la seva presència. L'enquesta inclou un llistat de nou possibles funcions, que, de fet, no són excloents entre si. I, per tant, poden aparèixer diverses combinacions de tasques i funcions que els nostres titulats realitzen en els seus llocs de treball. Aquesta multiplicitat de situacions, lligada a la manca d'informació més detallada sobre la tasca i la intensitat amb què aquesta es duu a terme, dificulta la possibilitat de realitzar una classificació acurada de com són les feines dels titulats de la URV. En conseqüència, hem optat per classificar les funcions en quatre grups, que intenten reflectir els nivells de complexitat d'aquestes tasques (malgrat que som conscients que la classificació és discutible).

- Funcions qualificades: direcció o gestió, assistència mèdica i social i funcions R+D.
- Funcions qualificades intermèdies: disseny i art, funcions tècniques i altres funcions qualificades.
- Funcions d'ensenyament: docència.
- Funcions no qualificades: comercial i logística, i funcions no qualificades.

A continuació, veurem l'evolució en la complexitat de les tasques realitzades pels titulats de la URV segons l'àrea de coneixement.

Taula II.11 Distribució dels titulats () segons les funcions desenvolupades en el lloc de treball						
Classificació segons àrea de coneixement						
1998						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Funcions de direcció						
No	85,4	82,3	96,9	96,3	85,0	85,3
Sí	14,6	17,7	3,1	3,7	15,0	14,7
Funcions d'assistència mèdica i social						
No	94,4	95,7	100,0	24,7	100,0	88,4
Sí	5,6	4,3	-	75,3	-	11,6
Funcions comerç i distribució						
No	93,3	98,1	100,0	100,0	97,2	97,7
Sí	6,7	1,9	-	-	2,8	2,3
Funcions ensenyament						
No	61,8	78,2	84,4	98,8	93,5	81
Sí	38,2	21,8	15,6	1,2	6,5	19,0
Funcions d'R+D						
No	92,1	99,5	87,5	100,0	86,9	96,3
Sí	7,9	0,5	12,5	-	13,1	3,7
Funcions disseny						
No	97,8	99,8	100,0	100,0	95,3	98,9
Sí	2,2	0,2	-	-	4,7	1,1
Funcions de tècnic de suport						
No	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Sí	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Altres funcions qualificades						
No	88,8	74,1	84,4	87,7	80,4	78,8
Sí	11,2	25,9	15,6	12,3	19,6	21,2
Altres funcions no qualificades						
No	82,0	89,0	84,4	96,3	100,0	90,4
Sí	18,0	11,0	15,6	3,7	-	9,6
2001						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total

Funcions de direcció						
No	98,1	90,9	93,5	99,1	88,1	92,4
Sí	1,9	9,1	6,5	0,9	11,9	7,6
Funcions d'assistència						
No	94,3	90,7	98,4	21,9	99,3	84,9
Sí	5,7	9,3	1,6	78,1	0,7	15,1
Funcions comerç i distribució						
No	94,3	94,4	95,1	100	97,9	95,7
Sí	5,7	5,6	4,9	-	2,1	4,3
Funcions ensenyament						
No	62,9	78,9	90,2	96,2	97,9	82,8
Sí	37,1	21,1	9,8	3,8	2,1	17,2
Funcions d'R+D						
No	100	100	100	100	100	100
Sí	-	-	-	-	-	-
Funcions disseny						
No	98,1	99,8	98,4	100	94,4	98,7
Sí	1,9	0,2	1,6	-	5,6	1,3
Funcions de tècnic de suport						
No	90,5	89,2	77,1	98,1	55,7	84,3
Sí	9,5	10,8	22,9	1,9	44,3	15,7
Altres funcions qualificades						
No	61,9	54,9	52,5	85,7	64,1	60,6
Sí	38,1	45,1	47,5	14,3	35,9	39,4
Altres funcions no qualificades						
No	90,5	91,5	96,7	96,2	98,6	93,4
Sí	9,5	8,5	3,3	3,8	1,4	6,6
2004						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Funcions de direcció						
No	82,2	67,1	59,7	88,3	59,6	69,6
Sí	17,8	32,9	40,3	11,7	40,4	30,4
Funcions d'assistència						
No	93,2	92,1	96,8	16	99,6	83,8
Sí	6,8	7,9	3,2	84	0,4	16,2
Funcions comerç i distribució						
No	89,8	82,2	82,3	96,9	88,8	86,2
Sí	10,2	17,8	17,7	3,1	11,3	13,8
Funcions ensenyament						
No	55,1	64,4	80,6	79,6	88,3	71,1
Sí	44,9	35,6	19,4	20,4	11,7	28,9
Funcions d'R+D						
No	88,1	91	71	83,3	75,4	85,6
Sí	11,9	9	29	16,7	24,6	14,4

Funcions disseny						
No	97,5	99	96,8	100	91,7	97,4
Sí	2,5	1	3,2	-	8,3	2,6
Funcions de tècnic de suport						
No	77,1	73,2	45,2	77,8	30,8	64,3
Sí	22,9	26,8	54,8	22,2	69,2	35,7
Altres funcions qualificades						
No	68,6	56	69,4	74,7	73,3	63,9
Sí	31,4	44	30,6	25,3	26,7	36,1
Altres funcions no qualificades						
No	82,2	87,8	87,1	87	91,7	87,9
Sí	17,8	12,2	12,9	13	8,3	12,1
2007						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Funcions de direcció						
No	73,2	71,4	84,6	93,0	70,0	75,3
Sí	26,8	28,6	15,4	7,0	30,0	24,7
Funcions d'assistència						
No	90,7	88,5	100	21,6	99,7	82,0
Sí	9,3	11,5	0,0	78,4	0,3	18,0
Funcions comerç i distribució						
No	97,9	87,2	92,3	95,0	90,0	90,0
Sí	2,1	12,8	7,7	5,0	10,0	10,0
Funcions ensenyament						
No	49,5	61,3	80,2	84,4	86,6	70,5
Sí	50,5	38,7	19,8	15,6	13,5	29,5
Funcions d'R+D						
No	88,7	94,4	61,5	85,4	76,9	86,7
Sí	11,3	5,6	38,5	14,6	23,1	13,3
Funcions disseny						
No	99,0	98,2	100	100	93,8	97,7
Sí	1,0	1,8	-	-	6,2	2,3
Funcions de tècnic de suport						
No	76,3	69,5	46,2	80,4	32,1	62,0
Sí	23,7	30,5	53,9	19,6	67,9	38,0
Altres funcions qualificades						
No	95,9	93,8	98,9	99,0	97,2	95,8
Sí	4,1	6,2	1,1	1,0	2,8	4,2
Altres funcions no qualificades						
No	94,9	97,2	98,9	99,0	97,9	97,6
Sí	5,2	2,8	1,1	1,0	2,1	2,4

Les dades mostren que els nostres titulats realitzen preferentment funcions de tècnic de suport, de direcció o gestió i d'ensenyament, ordenades de major a menor grau d'incidència. Des d'una perspectiva temporal, veiem, també, que el fet d'accedir a feines amb funcions de tècnic de suport i de direcció o gestió és cada cop més freqüent al llarg de les quatre cohorts analitzades, tot i que en l'última cohort observem un lleuger estancament del segon grup de funcions més representat (direcció i gestió). També destaca com les funcions de recerca i desenvolupament van guanyant rellevància al llarg del temps, així com ho fan, tot i que en mesura menor, les funcions d'assistència mèdica i social.

Si tenim en compte les diferents àrees de coneixement, hem de subratllar que els titulats en humanitats es concentren de forma preponderant en feines amb funcions de docència, percentatge que incrementa amb el pas del temps fins a arribar al 50% de graduats de la cohort del 2007. Això confirma que la inserció d'aquest col·lectiu d'estudiants presenta una tendència creixent a dependre del sector públic, i més concretament del sector educatiu. Però això no s'ha d'entendre com un factor negatiu, simplement aquesta concentració més gran en un sector o ocupació pot comportar un risc més gran en les perspectives laborals d'aquest col·lectiu. Respecte d'aquest col·lectiu de titulats, també observem com incrementa la presència en feines en què han de dur a terme tasques de direcció o gestió i de suport tècniques.

Quant a les tasques dutes a terme pels titulats en ciències socials, observem com aquests sempre realitzen més funcions de docència, tot i que també fan feines molt relacionades amb funcions tècniques, amb rellevància d'aquest últim grup de funcions que creix marcadament al llarg del temps i, en menor mesura, de direcció o gestió. Cal destacar, també, l'increment en el percentatge de titulats en aquesta àrea que declaren realitzar tasques vinculades al comerç i la distribució, la qual cosa posa de manifest la importància de les capacitats i habilitats comercials d'aquest tipus de titulats.

Els titulats en ciències experimentals realitzen prevalentment funcions de tècnic de suport i, en segon lloc, de recerca i desenvolupament, ja que són les sortides professionals (en termes funcionals) més directes i adients per als titulats d'aquesta àrea. No obstant això, veiem com al llarg del temps s'incrementa el percentatge de titulats en experimentals que declara que realitza tasques de docència i, amb una menor rellevància, funcions de comerç i distribució. També cal remarcar que els titulats d'aquesta àrea procedents de la cohort del 2004 sobrepassen fins i tot els titulats en ciències socials quant a funcions de direcció o gestió, tot i que observem una clara davallada en la realització d'aquest tipus de funcions en l'última cohort de titulació. En aquest sentit, sembla que es tracti d'una situació esporàdica, possiblement deguda al fet que els titulats han fet referència al lideratge de projectes, que en certa mesura queda fora del concepte de direcció. Finalment, també observem un cert percentatge de titulats que declaren que realitzen funcions de docència, el qual arriba fins a gairebé un 20% en les últimes cohorts; aquesta evidència podria estar relacionada amb les importants dificultats amb les

quals s'enfronten els titulats en experimentals quan accedeixen al mercat del treball, que poden fer que sigui sempre més atractiu optar per la professió de docència en la instrucció secundària.

Com cal esperar, els titulats en ciències de la salut es concentren de forma prominent en funcions d'assistència mèdica i socials, ja que aquestes funcions es refereixen a les feines més típiques d'aquest grup de llicenciats (en hospitals, centres d'assistència, etc.). De fet, el percentatge de titulats en salut que declara que realitza funcions d'assistència es troba sempre per sobre del 75% en les 4 cohorts considerades. Tot i això, sembla interessant remarcar la creixent importància d'altres funcions que, en certa mesura, estan relacionades amb activitats de recerca, com les d'R+D i de tècnic de suport. Aquest resultat és clarament un reflex de la possibilitat de la multiplicitat de respostes quant a les funcions realitzades, juntament amb l'increment d'activitat de recerca que té lloc també en les mateixes institucions sanitàries, i la presència creixent d'entitats (públiques i privades) que realitzen investigació en temes relacionats amb l'àmbit de la salut.

Els titulats en disciplines tècniques són els que més solen representar funcions de tècnic de suport, amb un percentatge que sembla que s'estabilitza al voltant del 70% en les últimes cohorts. No obstant això, també destaca la forta propensió a realitzar funcions de direcció o gestió (amb una lleugera baixada entre els titulats de l'última cohort), fet que demostra la gran capacitat d'aquest col·lectiu per realitzar feines amb elevats requeriments en termes de responsabilitats i lideratge, així com la creixent valoració que reben per part de l'accionariat de grans empreses, que sovint els prefereixen a titulats en Economia o Administració d'empreses per realitzar aquest tipus de funcions. Finalment, també detectem una certa presència de titulats en tècnica en funcions de recerca i desenvolupament, tot i que amb una incidència clarament inferior respecte a les dues funcions prèviament esmentades.

II.2.2.2. El contracte

La durada i la tipologia del contracte representen elements fonamentals per caracteritzar la qualitat de la feina dels titulats de la URV. La taula II.12 mostra la distribució dels titulats de les diferents cohorts entre les diferents situacions contractuals considerades en l'enquesta AQU: concretament, podem diferenciar entre contractes fixos o els que són funcionaris, treballadors autònoms, contractes temporals (amb tres intervals de durada), treballadors becaris i els que treballen de forma irregular sense tenir contracte. A més a més, les dades del 2011 (referent a la cohort de titulació del 2007) també permeten identificar els contractes de prestació d'obra i servei, que representen contractes temporals amb durada indefinida.

En general, veiem que la precarietat representa una situació força present entre els titulats, almenys en aquesta primera etapa en el mercat laboral com a treballadors amb qualificacions universitàries. De fet,

el percentatge d'individus amb un contracte fix oscil·la entre el 54,6% i el 60,2% del total de titulats en les diferents cohorts. Això vol dir que, deixant de banda els treballadors autònoms, una part rellevant dels nostres graduats es troba en una situació laboral més o menys precària. Concretament, entre un 35% i un 40% de titulats té un contracte temporal o bé es troba en altres situacions que es poden considerar precàries (becaris i sense contracte). Tot i això, veiem com la precarietat més severa també es va reduint al llarg del temps, ja que la quota de contractes amb durada més gran d'un any augmenta clarament entre les quatre cohorts, amb l'excepció de l'última cohort, en què s'introdueix la categoria de "contractes de prestació d'obra i servei", que fins a aquest any s'havien assimilats als contractes temporals amb una durada superior a un any. Per tant, podríem atrevir-nos a concloure que la temporalitat laboral és un fenomen persistent entre els nostres titulats, però la precarietat laboral tendeix a reduir-se. També cal destacar com la incidència de situacions irregulars és realment residual, ja que menys de l'1% de titulats treballa sense contracte, mentre que la contractació mitjançant beques sembla que hagi guanyat una certa rellevància. Finalment, hem detectat que l'emprenedoria entre els titulats de la URV s'ha reduït, ja que el percentatge de treballadors que es declara autònoms baixa del 8% al 4,5% des de la primera fins a l'última cohort.

Considerant la situació contractual per a les diferents àrees disciplinàries per separat, veurem si la temporalitat i la precarietat laboral, així com l'emprenedoria dels acabats de titular, són fenòmens que es produeixen de forma diferent segons el tipus de formació adquirida. Les dades mostren que els titulats en disciplines humanístiques i en salut són els que tenen menys contractes fixos o de funcionari. De fet, són, en general, els que més solen tenir contractes temporals de durada inferior a un any. També cal destacar que, entre els segons, la propensió a treballar com a autònom és lleugerament més elevada respecte a les altres àrees, fet que possiblement recull l'eventualitat d'exercir la professió en consulta privada. Entre els titulats en ciències experimentals, la probabilitat de tenir un contracte fix tendeix a pujar al llarg del temps, excepte per una davallada en la cohort del 2007, que sembla que s'assimila als contractes de prestació d'obra i servei. A més a més, entre els titulats d'aquesta àrea observem una forta pujada dels becaris, que arriben a representar fins al 16,5% de titulats en l'última cohort. Pel que fa als titulats en ciències socials, sembla que sigui relativament més fàcil obtenir un contracte estable quatre anys després d'haver acabat la llicenciatura, cosa que possiblement s'explica per a la presència significativa de funcionaris i pel pes important dels estudiants que declaren que la feina actual coincideix amb la primera (havent tingut així més recorregut professional cap a un contracte fix).

A més a més, les situacions de temporalitat laboral van millorar al llarg del temps en aquest grup de titulats, ja que observem un moviment de la distribució dels contractes temporals des de menor a major durada (amb un salt cap als contractes de prestació d'obra i servei en l'última cohort). Finalment, els titulats en disciplines tècniques són els que millor es troben respecte a la situació

contractual, ja que són els que mantenen la proporció més elevada de contractes fixos. A més a més, les situacions de temporalitat també van millorant al llarg del temps, ja que passen d'estar concentrades en la categoria de contractes temporal de durada compresa entre sis i dotze mesos, a contractes de durada superior a un any o de prestació d'obra i servei.

Taula II.12 Distribució (%) dels titulats segons el tipus de contracte i la duració						
Classificació segons àrea de coneixement						
1998	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Total
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	
Fix i funcionari	48,1	58,4	44,8	35,9	75,3	56,9
Autònom	10,1	7,6	-	17,2	4,1	8,0
Temporal fins a 6 m.	13,9	9,5	20,7	21,9	4,1	10,9
Temporal de 6 a 12 m.	17,7	17,6	27,6	17,2	11,3	17,1
Temporal més d'un any	2,5	4,2	3,4	6,3	4,1	4,2
Becari	7,6	1,6	3,4	-	1,0	2,2
Sense contracte	-	1,1	-	1,6	-	0,8
2001						
Fix i funcionari	48,5	53,9	65,0	51,9	58,9	54,6
Autònom	3,9	6,9	1,7	4,8	4,3	5,5
Temporal fins a 6 m.	11,7	10,0	6,7	11,5	7,8	9,8
Temporal de 6 a 12 m.	20,4	20,5	10,0	21,2	13,5	18,7
Temporal més d'un any	12,6	8,1	10,0	9,6	12,8	9,7
Becari	1,9	0,6	6,7	-	2,8	1,5
Sense contracte	1,0	-	-	1,0	-	0,2
2004						
Fix i funcionari	43,6	62,0	68,9	49,7	68,4	60,2
Autònom	4,3	5,8	6,6	7,6	3,0	5,3
Temporal fins a 6 m.	12,8	4,6	4,9	14,0	3,0	6,3
Temporal de 6 a 12 m.	23,1	13,4	3,3	19,7	14,3	14,9
Temporal més d'un any	11,1	12,1	6,6	7,6	7,2	10,2
Becari	3,4	1,3	9,8	1,3	3,8	2,4
Sense contracte	1,7	0,8	-	-	0,4	0,7
2007						
Fix i funcionari	40,6	60,5	51,7	41,9	61,5	56,0

Autònom	3,1	4,4	3,3	6,6	4,2	4,5
Temporal fins a 6 m.	6,3	4,7	3,3	10,1	3,5	5,3
Temporal de 6 a 12 m.	19,8	10,3	6,6	16,2	10,4	11,6
Temporal més d'un any	8,3	4,0	5,5	3,5	2,8	4,1
Prestació d'obra i servei	15,6	13,6	12,1	16,7	13,2	14,0
Becari	4,2	1,6	16,5	5,1	4,5	3,9
Sense contracte	2,1	0,9	1,1	-	-	0,7

A banda de la tipologia i la durada contractual, la jornada laboral representa un altre element que cal analitzar per acabar de caracteritzar la situació contractual dels titulats de la URV en les diferents àrees d'estudi. Per tant, en la taula II.13 presentem la distribució de la mostra entre contractes a temps parcial i a temps complet, de les dues cohorts de les quals disposem d'aquesta informació (concretament, 2004 i 2007). En termes generals, veiem que es produeix un increment de gairebé 5 punts percentuals en els contractes a temps parcial entre la cohort del 2004 i la del 2007, possiblement perquè, durant el període de crisi econòmica en el qual es van entrevistar els graduats de l'última cohort, un nombre més gran de titulats s'ha trobat en la condició d'haver d'acceptar un contracte a temps parcial per evitar episodis d'atur. També cal comentar que, especialment en la cohort del 2004, gairebé el 13% de dones treballaven a temps parcial, contra només un 4% d'homes. En aquest sentit, podríem argumentar que la jornada a temps parcial és més bé un resultat d'una decisió individual, probablement associada a restriccions relacionades amb qüestions familiars (per exemple, la maternitat). En canvi, la proporció d'homes titulats el 2007 que treballen a temps parcial puja fins a un 11%, respecte a un 16% de dones, fet que confirma que l'increment de la contractació a temps parcial està associat preferentment a la situació conjuntural negativa.

Taula II.13 Distribució (%) dels titulats segons la jornada laboral

Classificació segons àrea de coneixement							
	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Total	
	2004	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut		Tècnica
Temps parcial		18,4	8,5	3,6	19,4	3,0	9,6
Temps complet		81,6	91,5	96,4	80,6	97,0	90,4
2007							
Temps parcial		35,2	12,7	9,2	24,9	5,8	14,4
Temps complet		64,8	87,3	90,8	75,1	94,2	85,6

Analitzant per separat les diferents àrees disciplinàries, veiem que emergeix una forta heterogeneïtat, ja que trobem titulats en àrees d'estudis com experimentals i, encara més, tècnica, per als quals la feina

a temps parcial representa una situació molt poc freqüent, mentre que per als titulats en salut i especialment per als titulats en humanitats, el fet de treballar a temps parcial arriba a ser una condició força usual. Més en detall, sembla important comentar que la incidència dels contractes a temps parcial entre els titulats en disciplines humanístiques puja gairebé el doble entre una cohort i l'altra, i afecta més del 35% dels titulats de la cohort 2007.

II.2.2.3. Els ingressos

Els ingressos monetaris procedents de l'activitat laboral principal representen la mesura quantitativa més rellevant per determinar l'èxit en la inserció laboral dels titulats. L'enquesta AQU recull la informació relativa als ingressos anuals bruts en diferents intervals, que van des d'ingressos inferiors a 9.000 euros fins a més de 40.000 euros d'ingressos cada any. En la taula II.14 il·lustrem la distribució dels titulats en les diferents categories d'ingressos per a cada cohort de graduació, separant les cinc àrees d'estudi. A més a més, per proporcionar evidències "reals" (és a dir, considerant la variació del nivell de preus) i més comparables entre les diferents cohorts, també incloem una estimació dels ingressos anuals mitjans, deflactats respecte al nivell de preus de la primera cohort (fent referència a la variació de l'índex de preus al consum a Catalunya entre el 2001, 2005, 2008 i 2011 respectivament).

En termes generals, la distribució en les diferents categories ens indica que la proporció d'estudiants que es troben en les categories d'ingressos més baixes tendeix a reduir-se al llarg de les diferents cohorts, tot i que tornem a observar una lleugera pujada entre la cohort del 2004 i la del 2007, a causa, segurament, del context econòmic negatiu en el qual es troben els segons. En contrapartida, observem un increment de la concentració en l'interval d'ingressos que va de 18.000 a 30.000 euros anuals, que recull veritablement situacions molt diferents quant a situació econòmica, però també dels intervals superiors d'ingressos, per als quals la freqüència es triplica respecte a la primera cohort del 1998.

Diferenciant per àrea d'estudi, s'evidencia que els titulats de l'àrea tècnica són els que, en general, perceben ingressos més elevats, ja que tendeixen a concentrar-se majoritàriament entre 18.000 i 30.000 euros anuals, amb relativament menys casos en les dues categories d'ingressos inferiors i més en les categories més elevades. Al contrari, veiem que els titulats d'humanitats són els que mostren un perfil d'ingressos pitjor en termes comparatius, que, tot i que sembla que millora almenys entre les primeres tres cohorts, situa fins a un 50% de titulats en les categories d'ingressos inferiors a 12.000 euros entre el 1998 i el 2001, i baixa només al 30% i 34% en les últimes dues cohorts respectivament. En aquest grup també es detecta un impacte negatiu més fort de la crisi econòmica dels últims anys, ja que fins al 17,6% dels titulats de la cohort 2007 el 2011 declara que els seus ingressos són inferiors a 9.000 euros anuals. En una situació lleugerament millor es troben els titulats en ciències experimentals i en salut,

per als quals la probabilitat de tenir ingressos inferiors als 12.000 euros anuals passa de ser marcadament elevada en la primera cohort, i es redueix d'una forma molt pronunciada fins a la cohort del 2007, en la qual apareix un nombre considerable de titulats en aquesta àrea que cobra entre 30.000 i 40.000 euros o més de 40.000 euros. No obstant això, sembla que aquests dos grups de titulats hagin estat particularment castigats per la conjuntura econòmica negativa, ja que en l'última cohort torna a pujar considerablement el percentatge de titulats que percepen menys de 12.000 euros anuals (els anomenats "milleuristes"). Finalment, les dades indiquen uns bons resultats en termes d'ingressos entre els titulats en ciències socials, que veuen molt reduïda la probabilitat de cobrar menys de 12.000 euros entre la primera i la tercera cohort, amb una forta concentració en l'interval modal de 18.000 i 30.000 euros i una certa pujada en les categories màximes. A més a més, veiem com aquest col·lectiu sembla que s'ha enfrontat força bé al període de crisi (almenys pel que fa als ingressos), ja que només es veuen reduïdes les freqüències en les dues categories més elevades, sense cap pujada gaire forta en les d'ingressos inferiors als 12.000 euros anuals.

L'anàlisi dels ingressos mitjans, expressats en termes del nivell de preus del 2001 (any de referència per a la cohort del 1998), mostra que el poder adquisitiu dels titulats de la URV ha anat augmentant al llarg de les tres primeres cohorts, amb ingressos mitjans que passen d'estar al voltant del 14.600 euros fins als 16.400 euros "reals" de la tercera cohort. No obstant això, els ingressos reals dels nostres titulats tendeixen a reduir-se en l'última cohort, a causa de la davallada dels salaris i de la forta pujada de la inflació, que han portat a una certa reducció dels ingressos reals (comparat amb el 2001). Separant-ho per àrees, es confirma que els titulats en tècnica són els que tenen millors perspectives retributives, ja que els seus ingressos reals superen abundantment els dels titulats d'altres àrees (perquè estan relativament més representats en les categories d'ingressos més elevades). Tot i això, els titulats en tècnica són els únics que pateixen una reducció d'ingressos reals al llarg del temps, que acaba reduint la retribució real fins a 18.200 euros en la cohort 2007 (respecte als 21.000 euros de la cohort 1998). Els titulats en ciències socials i salut han experimentat una important pujada del nivell retributiu real entre les cohorts del 1998, 2001 i 2004, bastant més pronunciada per als segons, però en l'última cohort veuen baixar els seus ingressos reals fins als 14.000 i 14.500 euros respectivament. Finalment, es torna a dibuixar una situació clarament menys favorable en els titulats en disciplines humanístiques, els quals, tot i que els ingressos reals pugen des d'11.250 euros fins a 13.300 euros "reals" en les tres primeres cohorts, estan molt lluny dels ingressos percebuts per als titulats en les altres àrees. A més a més, el context de crisi de l'última cohort ha afectat de forma molt marcada els ingressos d'aquest grup, que tornen a baixar fins a (només) 12.000 euros bruts.

Taula II.14 Distribució () dels ingressos (per categoria i respecte al total) i ingressos mitjans
Classificació segons àrea de coneixement

Àrea a la qual pertany l'ensenyament						
1998	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Menys de 9.000 €	36,3	18,8	16,7	24,6	4,8	19,2
9.000-12.000 €	18,8	22,6	13,3	36,2	4,8	20,4
12.000-18.000 €	27,5	36,1	43,3	24,6	29,8	33,3
18.000-30.000 €	17,5	20,3	16,7	11,6	46,2	22,9
30.000-40.000 €	-	1,3	6,7	1,4	13,5	3,2
Més de 40.000 €	-	1,0	3,3	1,4	1,0	1,0
Ingressos mitjans*	11.251	13.953	16.106	12.094	21.029	14.584
2001						
Àrea a la qual pertany l'ensenyament						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Menys de 9.000 €	18,3	8,5	5,0	11,4	2,8	8,9
9.000-12.000 €	30,8	22,9	26,7	21,0	4,3	20,9
12.000-18.000 €	30,8	39,4	26,7	35,2	21,3	34,2
18.000-30.000 €	17,3	25,2	38,3	25,7	57,5	30,3
30.000-40.000 €	2,9	2,5	3,3	2,9	13,5	4,4
Més de 40.000 €	-	1,5	-	3,8	0,7	1,4
Ingressos mitjans*	12.000	14.186	15.080	14.716	19.924	14.936
2004						
Àrea a la qual pertany l'ensenyament						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Menys de 9.000 €	9,9	4,7	-	2,7	2,3	4,2
9.000-12.000 €	19,8	7,3	3,2	8,1	2,7	7,5
12.000-18.000 €	31,5	30,2	33,9	31,1	15,3	27,7
18.000-30.000 €	32,4	47,5	50	43,9	57,2	47,6
30.000-40.000 €	5,4	7,8	8,1	10,1	14,9	9,3
Més de 40.000 €	0,9	2,5	4,8	4,1	7,7	3,7
Ingressos mitjans*	13.266	15.649	17.380	16.415	19.567	16.372
2007						
Àrea a la qual pertany l'ensenyament						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Menys de 9.000 €	17,6	5,6	4,8	7,4	4,0	6,3
9.000-12.000 €	16,5	7,7	14,5	14,3	4,7	9,0
12.000-18.000 €	26,4	25,6	27,7	24,0	14,5	23,1
18.000-30.000 €	35,2	53,8	45,8	43,4	51,1	49,9
30.000-40.000 €	2,2	6,4	6,0	5,7	18,8	8,7
Més de 40.000 €	2,2	0,9	1,2	5,1	6,9	2,9
Ingressos mitjans*	11.941	14.626	14.084	14.500	18.188	15.152

*Indexació ingressos mitjans al nivell de preus del 2001 (any enquesta graduats 1998)

En comparar els ingressos entre les diferents àrees, i al llarg de les cohorts, també cal tenir present que la jornada laboral i les diferències en la pensió a treballar a jornada completa o no poden tenir un

impacte important en les diferències observades. Per tenir en compte aquest element, es repeteix l'anàlisi només considerant els titulats que treballen a temps complet, en les últimes dues cohorts (ja que són les úniques que contenen informació sobre la jornada laboral). Els resultats indiquen que, com calia esperar, es redueix el percentatge de titulats en la categoria inferior d'ingressos, sobretot entre els d'humanitats, que també són els que solen treballar més a mitja jornada. No obstant això, el percentatge de titulats en aquesta àrea que cobren entre 9.000 i 12.000 euros anuals continua sent molt elevat, fet que indica que aquest col·lectiu s'enfronta sistemàticament a perspectives econòmiques poc favorables. La resta de resultats indica que els titulats en tècnica continuen sent els que tenen millors perspectives retributives, mentre que s'igualava bastant la condició econòmica dels titulats en les àrees de socials, experimentals i salut, tot i que, en aquests últims, ara destaca una proporció relativament més elevada de persones que cobren més de 40.000 euros anuals (comparable amb el percentatge de l'àrea de tècnica). Respecte als ingressos bruts reals, continuem veient una baixada entre les dues cohorts, produïda per la reducció de salaris i l'increment del nivell de preus; també en aquest cas, els titulats en tècnica són els que perceben més ingressos, seguits per ordre decreixent, dels titulats en salut, experimentals, socials i, finalment, humanitats.

Taula II.15 Distribució () dels ingressos (per categoria i respecte al total) i ingressos mitjans Classificació segons àrea de coneixement Només treballadors a temps complet						
2004	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Menys de 9.000 €	2,3	1,7	-	0,9	1,0	1,4
9.000-12.000 €	16,1	5,6	-	5,1	1,5	5,3
12.000-18.000 €	34,5	29,8	27,8	32,2	13,5	27,0
18.000-30.000 €	39,1	52,0	57,4	45,8	59,9	52,1
30.000-40.000 €	6,9	8,2	9,3	11,0	15,9	10,0
Més de 40.000 €	1,2	2,8	5,6	5,1	8,2	4,2
Ingressos mitjans**	18.864	20.882	23.579	22.109	25.864	22.022
2007	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Menys de 9.000€	1,8	2,0	1,6	1,6	0,8	1,6
9.000-12.000 €	18,2	5,8	4,9	9,5	2,4	6,1
12.000-18.000 €	20,0	24,4	24,6	26,8	12,9	21,7
18.000-30.000 €	52,7	59,6	59,0	48,0	55,8	56,9
30.000-40.000 €	3,6	7,3	8,2	7,1	20,5	10,3
Més de 40.000 €	3,6	0,9	1,6	7,1	7,6	3,5
Ingressos mitjans**	17.813	19.719	22.265	20.877	24.423	20.795

**Indexació ingressos mitjans al nivell de preus del 2008 (any enquesta graduats 2004)

II.3. INACTIVITAT I ATUR ENTRE ELS TITULATS

Malgrat que hem vist anteriorment que ni la inactivitat ni l'atur són situacions que afecten un nombre important de titulats, cal reflexionar sobre aquestes situacions. Així, voldríem analitzar amb una mica més de detall què fan els aturats per buscar feina. És molt important tenir present que els resultats que presentem en aquesta secció cal considerar-los com a indicatius i relativitzar-los bastant, ja que la mostra que s'utilitza és molt petita. A més a més, també cal tenir present que cal suposar que els titulats que estaven menys motivats (predisposats) a contestar l'enquesta que estava centrada en l'experiència laboral de l'entrevistat, eren els qui precisament no treballaven. En conseqüència, si cal esperar algun biaix degut a la mostra, segurament estarà relacionat amb aquest col·lectiu d'aturats i inactius.

És interessant analitzar les respostes a la pregunta de quins elements consideren els aturats que els dificulta trobar feina. La pregunta estava formulada en termes de valorar en una escala d'1 (gens important) a 7 (molt important) els diferents elements.

1998	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Total
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	
Mancances en la formació univ.	4,0	4,1	3,3	1,7	3,0	3,6
Lligams personals	3,4	2,5	1,0	2,0	2,0	2,5
Manca de pràctica professional	5,6	5,6	6,7	5,4	5,5	5,6
Cerca de feina que agradi	6,6	5,4	4,3	5,9	7,0	5,7
Desconeixença del mercat laboral	4,6	4,3	5,7	4,9	5,0	4,5
Cerca de feina amb un salari alt	5,6	5,0	4,7	5,5	5,5	5,2
Manca de coneixements d'idiomes	4,9	4,0	4,3	2,6	4,5	4,0
Manca de coneixements d'informàtica	4,6	3,5	2,7	2,3	4,5	3,5
Manca de coneixements complement.	3,9	4,0	2,7	3,9	4,5	3,9
2001	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Mancances en la formació univ.	3,0	4,2	2,8	2,5	4,5	3,7
Lligams	3,7	2,5	2,6	1,8	4,0	2,8

personals

Manca de pràctica professional	5,7	5,1	2,8	2,8	4,0	4,6
Cerca de feina que agradi	5,3	4,9	5,6	4,5	5,0	5,0
Desconeixença del mercat laboral	2,7	3,9	2,8	3,5	4,0	3,5
Cerca de feina amb un salari alt	4,4	4,8	4,6	5,3	5,3	4,8
Manca de coneixements d'idiomes	3,3	3,8	4,6	2,5	3,5	3,7
Manca de coneixements d'informàtica	3,9	3,5	3,2	3,5	4,0	3,6
Manca de coneixements complement.	2,7	3,5	2,6	4,3	2,5	3,2

2004

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Mancances en la formació univ.	3,2	2,4	5,3	2,5	3,4	3,2
Lligams personals	4,3	2,8	4,7	2,5	3,1	3,5
Manca de pràctica professional	4,2	4,4	4,0	2,5	4,9	4,3
Cerca de feina que agradi	5,4	6,1	3,7	7,0	3,6	5,1
Desconeixença del mercat laboral	3,9	2,9	5,0	5,0	3,3	3,7
Cerca de feina amb un salari alt	5,1	6,3	5,3	5,0	4,4	5,3
Manca de coneixements d'idiomes	4,1	2,4	4,0	1,5	4,1	3,4
Manca de coneixements d'informàtica	3,7	1,8	5,0	1,0	1,9	2,7
Manca de coneixements complement.	3,6	2,6	4,3	2,5	3,9	3,4

2007

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Mancances en la formació univ.	2,4	2,8	3,6	3,1	2,9	2,9
Lligams personals	1,5	2,3	3,2	3,2	2,6	2,5
Manca de pràctica professional	3,1	4,0	3,2	4,2	4,2	3,9

Cerca de feina que agradi	4,8	3,9	4,0	4,5	4,4	4,2
Desconeixença del mercat laboral	3,2	3,0	3,2	2,9	3,2	3,1
Cerca de feina amb un salari alt	4,2	4,3	4,3	4,0	3,9	4,1
Manca de coneixements d'idiomes	2,9	3,4	3,1	3,6	3,6	3,4
Manca de coneixements d'informàtica	2,7	3,2	3,2	2,4	3,2	3,1
Manca de coneixements complement.	2,8	3,6	2,9	3,4	3,3	3,4

A la taula anterior queda clar que els principals obstacles als quals s'enfronten els nostres titulats a l'hora de trobar feina sembla que perdurin al llarg del temps. Així, doncs, observem com les tres raons més importants per no trobar feina, independentment de la cohort analitzada, són el fet que costa trobar una feina que agradi i estigui ben pagada, a més de la falta d'experiència professional. D'aquesta manera, les dues primeres raons sembla que vénen del costat de la demanda del mercat de treball, ja que és la manca de certs tipus de llocs de treball el que dificulta la incorporació d'aquests titulats. En canvi, la manca d'experiència seria un problema relacionat amb els mateixos titulats i les seves característiques.

D'altra banda, també voldríem destacar com els lligams personals cada cop més s'estan convertint en una barrera a l'hora de cercar feina, sobretot entre els titulats en l'àrea d'humanitats i experimentals. Això podria estar lligat al fet que aquests lligams dificulten la mobilitat laboral dels nostres estudiants i, per tant, limiten el mercat de treball i les oportunitats laborals.

Aprofundint en els elements que dificulten la cerca de feina segons àrea de coneixement, observarem que, tant els titulats en socials com en salut, tenen molt ben identificats els motius per no trobar feina. En el primer cas, les causes bàsiques són els salaris (que siguin interessants) i l'experiència; la resta de motius no sembla que afectin aquest col·lectiu. En el cas de l'àrea de salut, també podem identificar tres causes clau. Les dues primeres són que la feina sigui interessant i estigui ben pagada, i la darrera està relacionada amb el desconeixement del mercat laboral. De fet, aquest col·lectiu, juntament amb el d'experimentals, són els que declaren que el desconeixement del mercat laboral és un obstacle a l'hora de cercar feina; això pot ser conseqüència de mercats laborals més complexos; per tant, les accions d'orientació professional i laboral destinades a aquests col·lectius podrien millorar notablement la seva inserció en el mercat laboral.

També destaca el fet que no sembla que la qualitat de la formació rebuda sigui un impediment per trobar feina, excepte en el cas del titulats en experimentals. D'altra banda, aquesta manca de coneixements, que els titulats en experimentals declaren que són un obstacle per trobar feina, també engloben coneixements informàtics i altres coneixements complementaris. En aquest cas, sembla que amb el pas del temps s'hagi produït un desajust entre els coneixements adquirits durant el període educatiu i les demandes del mercat de treball, fet que explicaria per què cada cop més aquests titulats consideren que un dels motius de no trobar feina és la manca de coneixements tant específics (universitaris), informàtics com complementaris.

III. MESURES DE L'ÈXIT DEL PROCÉS D'INSERCIÓ

Un cop analitzades les principals característiques dels titulats de la URV i descrit com n'és el procés d'inserció laboral, ens resta fer un exercici de valoració a partir dels diversos indicadors directes i indirectes de l'èxit d'aquest procés d'inserció des d'una perspectiva qualitativa. Un aspecte important que cal analitzar és el grau de satisfacció dels nostres titulats amb certs aspectes de la seva feina, així com la qualitat dels seus llocs de treball. En aquest capítol també presentarem un exercici que s'ha realitzat amb la finalitat d'analitzar l'encaix entre la formació que rep l'estudiant i allò que demanen les empreses en el mercat laboral, i acabarem amb la valoració directa dels estudiants pel que fa a la formació rebuda, al seu pas per la URV i a la continuació dels estudis.

III.1 LA SATISFACCIÓ DEL TITULAT

En el capítol anterior hem analitzat diferents factors del procés d'inserció laboral, com ara el tipus de contracte, el tipus de tasques o funcions que han de realitzar, o la remuneració que perceben els titulats de la URV. Tots aquest elements ens poden ajudar a valorar l'èxit d'aquest procés d'inserció del nostres titulats, però no són suficients per valorar la qualitat intrínseca de les feines que duen a terme. Hi ha altres aspectes del treball que s'han de tenir en compte, per exemple, la satisfacció amb la feina. És vital que els nostres titulats se sentin satisfets amb allò que fan, ja que només d'aquesta manera aconseguirem persones motivades, productives i amb esperit de superació.

Des d'aquesta perspectiva que hem resumit breument, l'enquesta introdueix una sèrie de qüestions, preguntant el grau de satisfacció respecte a diferents elements de la feina. La informació s'obté a través d'una escala tipus Likert, amb un rang de puntuacions entre 1 (gens) i 7 (molta satisfacció). S'avaluen cinc dimensions de l'ocupació actual: el contingut de la feina, les perspectives de millora i promoció, el nivell de retribució, la utilitat de la formació rebuda i la feina en general. Els resultats es presenten en la taula següent.

Tal com mostren les dades, val a dir que el conjunt dels titulats que treballen en el moment de l'enquesta presenten una tendència creixent en el nivell de satisfacció respecte als continguts de la feina, a les perspectives de millora i promoció, a la retribució i, en mesura menor, amb la utilitat de la formació rebuda. D'altra banda, tot i aquestes millores en la satisfacció en les diferents facetes de la feina, no observem que això és tradueixi en una millora de la satisfacció de la feina en general, que es manté estable al llarg de les quatre cohorts analitzades. Dit això, cal destacar que els nostres titulats es mostren notablement satisfets amb l'ocupació actual en el seu conjunt i amb el contingut de la feina, mentre que estan relativament menys satisfets amb la retribució i amb la utilitat dels coneixements

adquirits.

Taula III.1 Nivell de satisfacció en diferents dominis							
Classificació segons sexe, titulació i àrea de coneixement							
1998	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Tècnica	Total
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut			
Contingut de la feina	4,7	5,2	4,6	5,3	5,1	5,1	
Perspectives de millora i promoció	3,5	4,5	3,4	4	4,5	4,2	
Retribució	3,5	4,1	3,7	3,6	4	3,9	
Utilitat dels coneixements	4,2	4,3	4,4	5,0	4,5	4,4	
Feina en general	5,7	5,7	5	5,4	5,4	5,6	
2001							
Contingut de la feina	5,3	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	
Perspectives de millora i promoció	4,5	4,6	4,7	4,7	4,6	4,6	
Retribució	4,5	4,7	4,3	4,5	4,6	4,6	
Utilitat dels coneixements	3,9	4,0	4,4	4,7	4,4	4,2	
Feina en general	5,3	5,5	5,5	5,5	5,3	5,5	
2004							
Contingut de la feina	5,7	5,8	5,5	5,8	5,5	5,7	
Perspectives de millora i promoció	4,7	5,1	5,1	4,7	5,1	5,0	
Retribució	4,7	4,8	4,7	4,4	4,7	4,7	
Utilitat dels coneixements	4,3	4,4	4,6	5,0	4,4	4,5	
Feina en general	5,6	5,6	5,4	5,6	5,4	5,5	
2007							
Contingut de la feina	5,9	5,9	5,2	5,8	5,6	5,8	
Perspectives de millora i promoció	4,7	5,0	4,9	4,8	4,8	4,9	
Retribució	4,7	4,7	4,6	4,7	4,8	4,7	
Utilitat dels coneixements	4,7	4,4	4,8	5,1	4,6	4,6	
Feina en general	5,6	5,7	5,4	5,7	5,4	5,6	

Analitzant els resultats segons àrea de coneixement, veiem com la mitjana del nivell de satisfacció amb el contingut de la feina és força semblant entre els titulats de les diferents disciplines, tot i que és lleugerament inferior entre els de ciències experimentals; a més a més, destaca el fort increment del nivell de satisfacció en aquest aspecte ocupacional per als titulats en humanitats, que puja d'1,2 punts (sobre 7) entre la primera i l'última cohort considerades. La satisfacció amb les possibilitats de promoció augmenta de forma considerable per als titulats en humanitats i, encara més, en ciències experimentals, tot i que observem un estancament entre la cohort del 2004 i la del 2007 per als primers, i un descens per als segons en el mateix període. El mateix descens en satisfacció amb les perspectives de millora observem entre els titulats en disciplines tècniques, que veuen reduït el seu nivell de satisfacció de 0,2 punts entre la penúltima i l'última cohort, fenomen que es pot atribuir al context de

crisi econòmica (particularment remarcada per aquest col·lectiu) i al subseqüent empitjorament de les perspectives sobre el futur professional. En canvi, el nivell de satisfacció amb les perspectives de millora dels titulats en socials i en salut sembla que es manté més invariada al llarg del temps.

Els titulats en humanitats, en salut i, en mesura lleugerament menor, en experimentals estan sempre més contents amb la retribució, fet que, en canvi, queda més estable entre els titulats en socials i tècnica. Sembla sorprenent que en les últimes cohorts el nivell de satisfacció amb l'aspecte monetari de la feina sigui molt semblant (per no dir igual) entre les diferents àrees disciplinàries, tot i havent observat fortes disparitats d'ingressos per àrea d'estudi. Concretament, el fet que els titulats en humanitats, que, en general, tendeixen a cobrar menys, estiguin igual de contents amb els ingressos que els seus companys d'altres disciplines, es deu principalment a diferències en expectatives econòmiques. És a dir, si entre aquests dos col·lectius es generen expectatives retributives menys optimistes, el mateix nivell de retribució produeix més satisfacció. Per tant, poden arribar a estar igual de satisfets tot i cobrar menys que els altres.

Finalment, el nivell de satisfacció amb la utilitat dels coneixements mostra una davallada per a totes les àrees (excloent la de ciències experimentals) entre la primera i la segona cohort, que, en general, tendeix a recuperar-se en els períodes successius. Aquesta evidència es podria explicar o amb una millora de l'encaix entre feina i formació des del costat de la demanda (és a dir, més requeriments formatius per part de les empreses), o bé per una reducció generalitzada de les expectatives de treballar en una ocupació en què els coneixements adquirits durant els estudis siguin realment útils. A banda d'això, el que destaca de forma clara és que el nivell de satisfacció amb aquesta vessant qualitativa de la feina és sistemàticament més elevat entre els titulats en ciències de la salut, que possiblement es deu al valor social més gran que engloben les feines que típicament realitzen els titulats en aquesta àrea.

III.2 L'ÍNDEX DE QUALITAT OCUPACIONAL

Amb l'objectiu de facilitar la lectura i la comprensió de la situació del mercat laboral dels nostres titulats en aquesta secció, presentem un índex que reflecteix la qualitat global de l'ocupació. L'ús d'un índex permet sintetitzar la informació continguda en algunes variables clau per caracteritzar la situació ocupacional en un únic valor, i facilitar així l'anàlisi, especialment si es volen aportar comparacions entre diferents col·lectius. Al mateix temps, també hauria de resultar més intuïtiu per a les persones que no estan familiaritzades necessàriament amb l'anàlisi estadística de les dades sobre ocupació.

Entre els diferents índexs, hem decidit utilitzar l'indicador de qualitat ocupacional, creat pel Dr. Enric

Coromines i el seu equip, que s'explica amb tota mena de detall a l'article "El mercat laboral qualificat i la qualitat de l'ocupació" (aquest article es troba al llibre editat pel Dr. Serra Ramoneda i publicat el 2007 per l'AQU *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*). L'IQO és un compost de diferents indicadors i es construeix a partir de la fórmula següent:

$$\text{Índex de qualitat ocupacional} = f [(C + R + A) * S] * 100$$

L'element C correspon a un indicador que combina les variables "tipus de contracte" i "durada de contracte", cosa que dona lloc a cinc grups, als quals s'atorguen les puntuacions següents: a) treball fix o autònom, 3 punts; b) treball temporal amb contracte entre un i tres anys, 2 punts; c) treball temporal amb contracte superior als sis mesos, 1,5 punts; d) treball temporal amb contracte inferior als sis mesos, 1 punt; e) sense contracte, 0 punts.

La variable R correspon a un índex que utilitza la informació sobre els guanys anuals, reescalant les diferents categories de la variable sobre una puntuació màxima de tres punts i respectant les distàncies entre les diferents categories retributives. D'aquesta manera, s'han assignat els valors següents a cada categoria de la variable "remuneració econòmica": a) més de 30.000 euros/any, 3 punts; b) entre 18.000 i 30.000 euros, 2 punts; c) entre 12.000 i 18.000 euros, 1 punt; d) entre 9.000 i 12.000 euros, 0,5 punts; e) menys de 9.000 euros, 0 punts.

L'element A correspon a la variable que mesura l'encaix entre la formació universitària i la feina, en què les diferents categories d'adequació es tradueixen en una puntuació màxima de 3 punts per a les situacions de més adequació, i mínima de 0 punts quan la feina no requereix cap títol ni les tasques són pròpies d'un titulat universitari. Els sis grups resultants s'han puntuat de la manera següent: a) la feina requereix títol específic i és pròpia de la formació, 3 punts; b) requereix títol específic però per a la feina que fan no cal formació universitària, 2 punts; c) el treball requereix títol universitari i la feina que fan també requereix formació universitària, 3 punts; d) requereix títol universitari però no cal formació universitària per a la feina que fan, 1 punt; e) no es requereix cap títol universitari però la feina és pròpia d'universitaris, 3 punts, i f) no es requereix titulació universitària i el treball tampoc no és propi de la formació universitària, 0 punts.

Finalment, S correspon a la informació aportada únicament per una de les cinc dimensions de satisfacció que preveu l'enquesta, la "satisfacció amb la feina en general". Per elaborar l'índex es considera la puntuació 4 com a punt d'origen que indica una posició neutral en satisfacció i s'hi atorga un valor d'1 punt. A partir d'aquest punt, es considera que si una persona marca 1 o 7 a l'escala, vol dir que està gens o molt satisfeta i, per això, s'augmenta el 50% la puntuació atorgada als molt satisfets (1,5) i es redueix el 50% els gens satisfets (0,5 punts). A les puntuacions intermèdies de l'escala

s'augmenta el 25% la puntuació dels força satisfets (els que marquen 5 o 6 a l'escala), i es redueix el 25% la puntuació dels poc satisfets (puntuacions 3 o 4). Així, la variable "satisfacció" queda escalada de la manera següent (molt satisfets: 1,5 punts; força satisfets: 1,25 punts; neutrals: 1 punt; poc satisfets: 0,75, i gens satisfets: 0,5 punts).

En resum, per construir l'índex de qualitat ocupacional s'ha assignat el mateix pes a les variables "contracte", "retribució" i "adequació" (entre 1 i 3 punts). Pel que fa a la satisfacció, es considera com una dimensió clau en la determinació de la qualitat perquè permet conèixer la valoració que el mateix treballador atorga a la seva feina. Per aquest motiu, es va considerar que calia matisar els indicadors objectius de qualitat i incorporar la satisfacció general, i es va decidir multiplicar per la satisfacció la suma dels altres tres indicadors objectius. Els resultats del càlcul de l'índex es presenten a la taula III.2, per a totes les cohorts considerades excepte la del 2007 per manca de dades.

Taula III.2 Índex de qualitat de l'ocupació (índex Coromines)
Classificació segons sexe, titulació i àrea de coneixement

	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
1998	42	57	42	52	66	56
2004	56	62	66	64	66	63
2007	59	66	63	65	67	65

Segons els resultats obtinguts, la valoració que cal fer és positiva en el sentit que l'índex de qualitat reflecteix una millora clara en la qualitat de l'ocupació, més o menys marcada, en totes les àrees de coneixement. Considerant els resultats detallats per àrea disciplinària, veiem que els titulats en disciplines tècniques gaudeixen d'una situació ocupacional global millor respecte a les altres, que es manté constant al llarg de les cohorts analitzades; de fet, com hem vist, aquest col·lectiu de titulats sol tenir millors condicions contractuals i salaris més elevats, tot i que no tendeix a estar més satisfet amb la feina que els altres. Els titulats en ciències socials i de la salut es troben en una situació intermèdia, amb certa millora ocupacional al llarg del temps, produïda per una millora en les condicions contractuals i retributives, però també per nivells de satisfacció elevats i adequació educativa (especialment per als titulats en salut). Considerant l'última cohort, veiem que els titulats en aquestes dues àrees disciplinàries s'apropen a la situació dels titulats en disciplines tècniques quant a qualitat de la feina en el seu conjunt. La qualitat ocupacional, caracteritzada a partir de l'IQO, puja notablement entre els titulats en ciències experimentals i, en segon lloc, per als titulats en disciplines humanístiques, encara que queda sistemàticament per sota respecte a les altres àrees. Si bé els nivells més baixos de qualitat ocupacional són el resultat de condicions laborals poc favorables per als dos grups i també d'ingressos inferiors per als titulats en humanitats, la millora en el temps s'explica per

una adequació educativa experimentada més gran en els titulats en aquestes dues àrees. A més a més, cal matisar el fort pes de la satisfacció laboral entre els titulats en disciplines humanístiques, que, com que té expectatives laborals més modestes, valoren més positivament una certa situació laboral que els altres. Això fa que l'índex de qualitat ocupacional sigui més elevat del que seria si incloguéssim només elements objectius de la feina que, com hem vist, tendeixen a ser significativament menys pròspers entre els titulats en l'àrea d'humanitats.

III.3 L'ADEQUACIÓ DE LA FORMACIÓ A LES NECESSITATS DEL MERCAT DE TREBALL

En els darrers anys hem vist com s'ha anat estenent la creença que cada cop més els graduats universitaris ocupen llocs de treball i realitzen tasques i funcions en què no es requereix un nivell tan elevat d'educació. Aquest fenomen, conegut com a "sobreeducació", té importants efectes negatius, tant sobre l'individu com sobre les empreses. L'objectiu bàsic d'aquest apartat és aprofundir en la descripció de l'encaix entre la formació aportada al lloc de treball i la que es necessita. Amb aquesta finalitat hem realitzat dues mesures de desajust entre oferta i demanda de treballadors qualificats que, malgrat estar relacionades, tenen certes especificitats que les diferencien i justifiquen el fet d'analitzar-les per separat. Ens referim a la sobreeducació i al tema de la sobrequalificació o subqualificació dels titulats.

III.3.1 LA SOBREEDUCACIÓ: MESURANT EL DESAJUST A PARTIR DEL NIVELL EDUCATIU

La primera de les mesures de desajust entre oferta i demanda de qualificacions dels nostres graduats es refereix al que podríem anomenar "desajust educatiu bàsic", ja que recull la valoració subjectiva del graduat respecte a si la formació i les competències adquirides són necessàries per dur a terme la feina que realitza. Les preguntes introduïdes al qüestionari per mesurar-ho són aquestes:

Amb relació a la vostra feina actual (la principal) o la vostra darrera feina:

Què calia per a aquesta feina?

- 1. Titulació específica*
- 2. Només ser titulat*
- 3. No calia titulació universitària*

Si (1): El treball que feu/vau fer és propi de la vostra formació? Sí / No

Si (2) o (3): Per a la feina que feu /vau fer, creieu que cal/calia ser titulat universitari? Sí / No

Malgrat que en la literatura s'han considerat altres alternatives, classificarem els titulats a partir de la

segona part de la pregunta; és a dir, no ens fixarem en els requisits d'entrada, sinó en la qualitat de l'ajustament. D'aquesta manera, podem definir les situacions següents:

- Adequadament educats: independentment del requisit demanat per accedir a la feina, l'individu afirma que el seu nivell de formació és necessari (per tant, en la segona pregunta va contestar SÍ).
- Sobreeducats: l'individu ha respost que la titulació universitària que ha obtingut no és necessària per al seu lloc de treball, independentment de si aquesta va ser exigida o no abans d'entrar a treballar (per tant, en la segona pregunta va contestar NO, excepte el grup que es defineix a continuació).
- Desajustats: aquest grup és problemàtic perquè no en podem saber exactament la situació. Aquí trobem persones que han contestat afirmativament a la pregunta si se'ls va demanar la titulació específica per ser contractats, però, segons la resposta a la segona pregunta, aquesta no era necessària per a la feina. Cal veure que la segona resposta genera certa confusió, ja que podria obeir que no és necessària formació específica, però sí universitària o, alternativament, que no és necessària ni tan sols la formació universitària. Per tant, doncs, hem decidit mantenir-los en una categoria pròpia.

Aquestes tres són les categories bàsiques de treball, tot i que és evident que la categoria "desajustats" és residual i no en podem dir gaire cosa, ja que no sabem exactament què significa.

A més a més, i per tal de recollir algunes de les altres propostes de classificació en la literatura especialitzada, hem creat dues categories més que responen als casos extrems, tant des de la perspectiva de bon ajustament com de mal ajustament:

- Adequadament titulats: individus que creuen que la titulació específica que se'ls va demanar realment era necessària per al seu lloc de treball.
- Sobreeducats amb coneixement previ: individus que consideren que no és necessària cap titulació universitària per dur a terme la seva feina, cosa que, de fet, ja sabien quan la van acceptar, ja que no se'ls va demanar com a requisit d'entrada.

Cal observar que la informació que podem derivar de les preguntes anteriorment esmentades no ens permet definir amb rotunditat l'existència del fenomen de la infraeducació (nivell educatiu per sota del que seria necessari a la feina que es realitza). Efectivament, la pregunta sobre la necessitat de formació

universitària no obre la possibilitat a poder expressar que aquesta és inadequada perquè és insuficient (la inclusió de la paraula “necessària” porta immediatament a considerar la sobreeducació, no la infraeducació). És evident que es pot argumentar que difícilment es donaran situacions d’infraeducació entre un col·lectiu d’elevat nivell educatiu i que fa poc temps que són en el mercat de treball, però, en cap cas, hauríem de considerar que no pot existir aquest fenomen. La primera visió de l’ajustament educatiu dels nostres universitaris es presenta en la taula III.3.

Taula III.3 Adequació de la formació						
Classificació per tipus de titulació i àrea de coneixement						
	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Total
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	
1998						
Adequadament educat	47,9	67,6	50	90	64,7	66,4
Sobreeducat	40,8	19,8	18,2	6,7	9,4	19,4
Desajustat	11,3	12,5	31,8	3,3	25,9	14,1
Sobreeducat amb coneixement previ	31,18	15,81	10,81	4,88	7,48	15,09
Adequadament titulat	29	45,6	27	65,9	43,9	44,6
2001						
Adequadament educat	64,4	67,9	83,3	93,3	80,9	73,6
Sobreeducat	31,7	26	13,3	5,7	11,3	21,1
Desajustat	3,8	6	3,3	1	7,8	5,3
Sobreeducat amb coneixement previ	27,9	20,4	10	3,8	8,5	16,7
Adequadament titulat	44,2	55	66,7	87,6	58,2	58,9
2004						
Adequadament educat	71,2	77,1	79	98,1	80	80
Sobreeducat	26,3	18,6	12,9	1,9	10,8	15,3
Desajustat	2,5	4,3	8,1	-	9,2	4,7
Sobreeducat amb coneixement previ	24	13,4	7,6	1,8	7,4	11,4
Adequadament titulat	47,9	61,8	57,6	92,6	58,7	63,7
2007						
Adequadament educat	80,4	81,0	71,4	93,5	78,3	81,6
Sobreeducat	14,4	15,7	19,8	2,5	14,1	13,6
Desajustat	5,2	3,2	8,8	4,0	7,6	4,8
Sobreeducat amb coneixement previ	14,0	12,4	14,0	1,5	10,5	10,6
Adequadament titulat	36,0	58,9	54,8	82,6	50,9	58,7

Els resultats mostren una millora clara en l’ajust educatiu durant els darrers anys. Així, doncs, mentre el 1998 tan sols el 66,4% dels nostre titulats afirmaven que estaven adequadament educats, aquest percentatge se situa gairebé en el 82% el 2007. Per tant, sembla que s’està produint un apropament entre el món educatiu i el mercat laboral, fet que es reflecteix en un millor ajust entre oferta i demanda de titulacions i qualificacions. Si ens centrem a veure què succeeix en les diferents àrees de

coneixement, observarem que entre la primera i la segona cohort s'ha produït un avanç significatiu en l'ajust entre oferta i demanda per a totes les àrees disciplinàries, però especialment pronunciat entre els titulats en ciències experimentals, seguits dels titulats en tècnica i en humanitats. No obstant això, el patró temporal per a les cohorts successives és clarament heterogeni entre les diferents àrees d'estudi. Concretament, veiem que l'ajustament educatiu continua millorant de forma continua fins a l'última cohort per als titulats en disciplines humanístiques i en ciències socials, possiblement a causa d'un increment en els requeriments formatius en les feines a les quals solen accedir els titulats d'aquestes dues àrees.

En canvi, l'ajustament educatiu es deteriora en les últimes dues cohorts de forma lleugera per als titulats en tècnica i molt pronunciada per als titulats en ciències experimentals. En els segons, aquest resultat negatiu podria estar causat per les creixents dificultats a les quals s'enfronten els titulats en aquestes disciplines (en part provocat per un possible excés d'oferta en titulats en experimentals), que fa que sigui sempre més freqüent haver-se de conformar amb una feina que no s'ajusta perfectament a la titulació i a les competències adquirides. També cal destacar l'elevadíssim ajustament educatiu entre els titulats en ciències de la salut, entre els quals fins a un 98% (en la cohort 2004) realitza una feina per a la qual es demanen les competències adquirides en els estudis universitaris, fet que reflecteix la importància d'una bona formació per realitzar feines d'assistència mèdica i sanitària (la funció ocupacional prevalent entre aquest grup de titulats).

Si, en canvi, ens fixem només en els requeriments de "certificats acadèmics" (és a dir, requeriments de la titulació universitària específica), veiem que les diferències entre àrees d'estudi s'amplien. En general, veiem que el requeriment de titulació específica augmenta en totes les àrees entre la cohort del 1998 i la del 2004, que possiblement segueix l'enfortiment del valor del títol universitari com a "senyal" en el mercat del treball. No obstant això, en totes les àrees (conjuntament i per separat), observem una davallada en el requeriment de la titulació específica en l'última cohort, que podria ser un reflex de les condicions negatives del mercat laboral, que poden portar els nostres titulats a acceptar feines que no requereixen la titulació com a prerrequisit d'ingrés. Més específicament, els titulats en salut continuen sent els que gaudeixen d'un ajustament més gran en el mercat laboral, també quan es fa referència a la titulació requerida per accedir a la feina, fet que prové de la forta regulació professional del sector sanitari. Els titulats en socials, experimentals i tècnica es troben en una situació intermèdia, en la qual, però, destaca el punt de partida molt desfavorable dels titulats en experimentals (amb només un 27% de titulats a qui van demanar titulació específica en la cohort del 1998) i la forta caiguda de requeriments en els titulats en tècnica en l'última cohort, fet que també es pot assimilar als efectes perversos de la conjuntura econòmica negativa (particularment marcats per aquest col·lectiu). Finalment, cal destacar la situació dels titulats en disciplines humanístiques, entre els quals el percentatge de persones que treballa en ocupacions que requereixen titulació específica és

persistentment inferior respecte a la resta d'àrees, que, a més a més, veuen fortament reduïts aquests requeriments entre la cohort del 2004 i la del 2007 (des d'un 48% fins a un 36%).

III.3.2 LA SOBREQUALIFICACIÓ-INFRAQUALIFICACIÓ: MESURANT EL DESAJUST A PARTIR DE LES COMPETÈNCIES ADQUIRIDES I NECESSITADES

Tal com dèiem anteriorment, l'enquesta proporciona dues maneres de mesurar l'adequació de la formació rebuda pels nostres estudiants respecte a la que necessita el mercat de treball. La segona manera d'aproximar-nos al tema es pot construir a partir d'un seguit de preguntes en les quals es demana als entrevistats, en primer lloc, que valorin el grau de satisfacció de la formació rebuda en catorze àrees competencials, i, en segon lloc, l'ús de la formació en el lloc de treball. Concretament, la pregunta introduïda al qüestionari va ser:

Què opineu de la formació que vau rebre a la universitat? Puntueu de l'1 (molt baix) al 7 (molt bo) el nivell de formació rebut a la universitat / la utilitat per a la feina:

<i>Formació teòrica</i>	<i>Formació pràctica</i>
<i>Expressió</i>	<i>Comunicació escrita</i>
<i>Treball en equip</i>	<i>Lideratge</i>
<i>Gestió</i>	<i>Resolució de problemes</i>
<i>Presa de decisions</i>	<i>Creativitat</i>
<i>Pensament crític</i>	<i>Competències instrumentals: informàtica</i>
<i>Competències instrumentals: idiomes</i>	<i>Competències instrumentals: documentació</i>

Seguint l'estratègia de definició de dèficit o superàvit competencial que s'aplica quan es té aquest tipus d'informació, el dèficit (superàvit) s'estableix com "una discrepància negativa de més d'1 punt de l'escala entre les competències adquirides i les que es requereixen". L'enquesta utilitza una escala d'1 al 7. Per això, tenim que:

- Si l'individu experimenta un dèficit competencial superior a 1 punt, s'entén que l'individu es troba infraqualificat. Per exemple, una persona que valora la seva capacitat d'expressió oral en 2 i atorgua un valor de 4 a la utilització d'aquesta competència en el seu lloc de treball, pertany a la categoria dels infraqualificats. Quan la diferència entre el valor que mesura el grau de competència adquirida i el grau del seu ús en el treball és superior a 5 punts, classificarem l'individu de molt infraqualificat.

- Si l'individu experimenta un superàvit competencial superior a 1 punt, aleshores s'entén que l'individu es troba sobrequalificat. Per exemple, una persona que valora la capacitat rebuda per treballar en equip en 5 i considera que la seva aplicació en el lloc de treball mereix un valor de 3, pertany a la categoria dels sobrequalificats. Quan la diferència entre el valor que mesura el grau de competència adquirida i el grau del seu ús en el treball és superior a 5 punts, classifiquem l'individu de molt sobrequalificat.
- Si les competències rebudes per l'individu són iguals al seu grau d'utilització, o bé les desviacions són com a molt d'1 punt en valor absolut, aleshores l'individu és classificat de correctament qualificat.

En definitiva, un individu farà palès dèficit (superàvit) en una competència si el nivell que afirma haver adquirit en els estudis universitaris és inferior (superior) respecte al nivell de necessitat de la competència en el lloc de treball.

Per tant, si comparem aquesta manera d'aproximar-nos al problema amb l'anterior, passem d'una manera "generalista" de mesurar el desajustament recolzada simplement en el nivell educatiu, a una manera molt més rica en contingut, ja que podem saber exactament en quines competències els graduats se senten sobrequalificats o infraqualificats i també quina és la intensitat d'aquest fenomen. Cal observar que a partir d'aquestes preguntes, a diferència del que passava en el cas dels nivells educatius, sí que podem calcular la presència de fenòmens d'infraeducació, fet que, evidentment, millora la qualitat de l'anàlisi.

De totes maneres, cal tenir certa cura en la interpretació dels indicadors que es presenten a continuació, en especial pel que respecta a la idea d'infraeducació. El problema és que per calcular la mesura s'utilitzen dos punts temporals diferents, és a dir, comparem la dotació de competències de l'individu quan acaba els estudis universitaris i la seva dotació tres anys després. Cal esperar que durant aquest període l'individu haurà anat acumulant alguns coneixements addicionals a partir de l'experiència laboral. Això fa que parlar estrictament d'infraqualificació no sigui del tot correcte. Tanmateix, la interpretació que proposem va en la línia de posar en evidència en quines competències hagués estat útil aprofundir més durant la carrera, ja que després són molt necessàries. Aquesta interpretació –al nostre entendre interessant des de la perspectiva de la universitat, ja que indica quines haurien de ser les potencials línies de treball (i canvi) curricular– té un cert risc, ja que no es té en compte on és millor desenvolupar les competències: a la universitat o a l'empresa. En qualsevol cas, cal tenir present aquests comentaris.

La taula III.4 presenta el grau de desajustament competencial calculat per al conjunt de la mostra en les catorze competències incloses en el qüestionari (observem que en el qüestionari realitzat als titulats

l'any 1998 no s'inclouen les competències següents: expressió escrita, expressió oral, presa de decisions, documentació, idiomes i informàtica. En aquest cas utilitzarem com a punt de referència per a l'anàlisi temporal l'any 2001).

Taula III.4 Distribució de l'ajust de la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball, per a cadascuna de les competències

	Coneixements teòrics				Coneixements pràctics				Expressió escrita				Solució problemes			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	0,3	-	0,4	0,2	2,0	1,0	1,9	1,5	1,3	1,3	2,2	5,3	4,0	3,6	4,3	
Infraqualificats	5,7	3,6	5,1	4,4	14,9	14,0	9,7	9,9	14,2	13,9	16,9	29,2	22,7	22,3	26,3	
Adequats	65,6	67,2	76,8	72,5	68,1	70,7	80,6	76,4	75,0	80,6	74,2	61,0	67,4	71,2	65,9	
Sobrequalificats	25,6	26,5	15,7	21,2	13,5	12,3	6,9	10,9	8,5	3,4	6,1	4,2	5,7	2,6	3,4	
Molt sobrequalificats	2,8	2,7	2,0	1,7	1,6	2,0	1,0	1,3	1,0	0,8	0,6	0,3	0,3	0,3	0,2	
	Expressió oral				Treball en equip				Lideratge				Presca de decisions			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		4,6	3,5	4,6	3,9	1,8	1,6	1,7	5,5	3,1	3,7	3,4	3,3	5,2	4,1	
Infraqualificats		22,8	16,9	19,8	21,1	17,1	16,7	14,7	28,0	20,9	20,7	23,5	27,2	25,8	30,9	
Adequats		66,8	76,3	71,2	66,1	72,4	77,1	76,9	61,5	69,4	72,9	68,5	64,2	66,5	61,4	
Sobrequalificats		5,3	2,8	4,3	7,7	7,4	4,5	6,1	5,0	6,4	2,6	4,4	5,0	2,2	3,5	
Molt sobrequalificats		0,5	0,5	0,2	1,3	1,2	0,3	0,6	-	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3	0,1	
	Pensament Crític				Creativitat				Gestió				Documentació			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	1,8	1,6	2,3	2,0	5,8	2,9	2,3	3,5	6,4	1,9	3,5	3,2	1,7	2,0	2,4	
Infraqualificats	20,2	15,4	17,2	18,9	25,8	20,5	20,9	25,3	26,2	20,9	20,4	24,1	16,7	19,1	22,3	
Adequats	66,4	73,2	73,7	71,4	62,8	68,3	71,3	64,8	63,2	72,1	73,3	69,6	66,4	71,7	63,8	
Sobrequalificats	10,1	8,8	5,9	6,9	5,6	7,9	5,0	6,2	4,2	4,9	2,7	3,0	13,7	6,5	10,7	
Molt sobrequalificats	1,5	1,0	0,9	0,8	-	0,5	0,5	0,3	-	0,2	0,2	0,2	1,5	0,7	0,8	
	Idiomes				Informàtica											
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		7,6	10,1	11,7		12,9	8,4	7,8								
Infraqualificats		24,0	25,2	31,5		28,1	26,0	33,9								
Adequats		63,0	59,5	51,6		55,1	63,0	53,2								
Sobrequalificats		4,7	4,9	4,8		3,6	2,4	4,9								
Molt sobrequalificats		0,7	0,3	0,4		0,3	0,2	0,2								

Les dades mostren una clara millora de l'ajust entre la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball per a 13 de les 14 competències analitzades, i són els idiomes l'única competència en què el desajust és cada cop més significatiu. Així, doncs, mentre un 62,9% dels titulats l'any 2001 considerava que disposava d'un nivell d'idiomes adequat a les necessitats del lloc de treball, aquest percentatge es veu reduït en un 59,5% en el cas dels titulats l'any 2004. Aquest increment en el desajust es pot deure o

bé que aquests graduats tenen un nivell d'idiomes inferior, o bé que en els darrers les exigències de les empreses han incrementat. Així, sense considerar el cas dels idiomes, podem dir que les evidències corroboren que la URV està fent una bona feina de preparació dels futurs treballadors de la nostra societat si tenim en compte que, per a la gran majoria de competències, entre un 70% i un 80% dels titulats han rebut una formació que s'ajusta bé a les seves necessitats.

Si analitzem ara competència a competència, veurem que, excepte en el cas de la formació teòrica, no sembla que els nostres alumnes tinguin excés de formació; per tant, els nostres titulats no tenen un problema de sobreeducació, sinó del que anomenaríem *infraqualificació*. Segons els titulats, l'any 2004 les principals mancances formatives estaven relacionades amb els idiomes, la informàtica i la capacitat de prendre decisions, àmbit en què més d'un 30% dels enquestats declara tenir *infraqualificació*.

Si introduïm específicament la cohort de 2007, observem que la situació és diferent, ja que hi ha una marcada reducció del percentatge de graduats que declara estar adequadament format en competències. Curiosament, això no es tradueix en una clara presència més gran de la sobrequalificació (fet que respondria a l'empitjorament de les condicions laborals o de les característiques de les feines), sinó que, depenent de la competència específica que analitzem, ens trobarem amb més sobrequalificació o més *infraqualificació* (o increments en les dues). En general, es podria dir que les qualificacions més associades a la idea de *management* o gestió en situacions complexes i les eines transversals (idioma-informàtica), incrementen la sensació de poca preparació, mentre que en les qualificacions més bàsiques associades a allò que des de la universitat es pot treballar més, apareix més una idea d'excés de formació. De fet, això pot ser perfectament lògic en entorns laborals més competitius i tensos en què adquireix més importància la capacitat d'enfrontar-se adequadament a problemes més complexos i a situacions de més risc per a l'empresa. En definitiva, tenim una situació en la qual un percentatge important dels titulats observen que les qualificacions que van obtenir durant l'etapa a la universitat són insuficients en els llocs de treball.

Les taules següents mostren els desajustos competencials segons l'àrea d'ensenyament. En general, podem considerar que els comentaris anteriors es mantenen, tot i que cal introduir alguns comentaris específics. En primer lloc, podem veure com l'àrea de salut és la que té menys *infraqualificació*, que, conjuntament amb el fet que és l'àrea amb menys sobreeducació, ens indica que hi ha un gran ajustament entre la formació que els titulats reben a la universitat i la que necessiten en els llocs de treball. Al contrari, l'àrea d'humanitats presenta uns nivells elevats d'*infraqualificació*, al mateix temps que, recordem, és l'àrea de més nivell de sobreeducació entre els titulats. En aquest cas, sembla que es confirma la hipòtesi que és una àrea amb un mercat de treball amb una demanda de coneixements específics baixa i que no dota els estudiants de les competències necessàries per poder ser competitius fora d'aquest àmbit. Aquest fet imposarà als titulats la necessitat de realitzar un esforç de reciclatge important o bé d'acceptar feines que queden lluny de les expectatives que poden tenir els titulats

universitaris.

En una situació intermèdia, observem les ciències experimentals i les carreres tècniques, en què la infraqualificació és relativament elevada amb una sobreeducació moderada. De nou, doncs, es confirma la hipòtesi que aquests titulats (si més no un percentatge important) acaben treballant en feines no estrictament relacionades amb la seva àrea d'especialització i, per tant, han de millorar la seva dotació de competències, malgrat que, en aquest cas, això no sembla que representi no tenir feines "universitàries", sinó que són feines que demanen ampliar el seu espectre de coneixements. Finalment, els titulats de ciències socials tenen un nivell d'infraqualificació baix, cosa que, conjuntament amb la sobreeducació moderada, ens porta a pensar que tenen un mercat de treball bastant actiu però no perfectament ajustat a les seves característiques.

Si ens centrem ara a analitzar quines són les competències en les quals els nostres titulats presenten infraqualificació, observarem que n'hi ha dues que es repeteixen independentment de l'àrea de coneixement. Aquestes són idiomes i presa de decisions. També cal destacar el fet que, excepte els titulats en ensenyament tècnics, la resta declaren que tenen un nivell de coneixements d'informàtica inferior al requerit en el lloc de treball. Respecte al tema de les competències en idiomes i informàtica, cal tenir present que és difícil valorar si aquestes dues entren en l'àmbit de responsabilitat de la universitat des d'un punt de vista curricular. El que sí es cert és que oferir docència regular en anglès o fer més ús de les TIC en la docència podria millorar els nivells dels nostres titulats en aquestes competències, al mateix temps que permetria mantenir els continguts de matèria específica durant la carrera.

Taula III.4a Distribució de l'ajust de la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball, per a cadascuna de les competències (humanitats)

	Coneixements teòrics				Coneixements pràctics				Expressió escrita				Solució problemes			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	0,0	0,0	0,8	0,0	2,3	1,9	3,4	3,1	1,9	0,8	1,0	5,7	8,7	11,0	5,2	
Infraqualificats	3,4	2,9	5,9	4,1	10,5	10,6	10,2	13,4	9,7	9,3	6,2	16,1	22,1	25,4	24,7	
Adequats	54,0	51,0	62,7	61,9	62,8	72,1	74,6	72,2	68,0	78,0	79,4	70,1	62,5	59,3	65,0	
Sobrequalificats	35,6	41,3	23,7	30,9	19,8	14,4	8,5	10,3	15,5	8,5	10,3	5,7	6,7	3,4	5,2	
Molt sobrequalificats	6,9	4,8	6,8	3,1	4,7	1,0	3,4	1,0	4,9	3,4	3,1	2,3	-	0,8		
	Expressió oral				Treball en equip				Lideratge				Presa de decisions			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		6,8	5,1	3,1	2,3	4,8	3,4	3,1	3,5	5,8	5,9	6,2		3,8	11,0	6,2
Infraqualificats		17,5	14,4	16,5	14,9	13,5	22,0	21,7	22,8	13,5	25,4	18,6		25,0	25,4	28,9
Adequats		66,0	73,7	76,3	67,8	70,2	71,2	71,1	57,9	76,0	66,1	72,2		64,4	61,0	62,9
Sobrequalificats		7,8	5,1	4,1	13,8	10,6	2,5	3,1	15,8	3,8	2,5	3,1		4,8	1,7	2,1
Molt sobrequalificats		1,9	1,7		1,1	1,0	0,8	1,0	-	1,0	-			1,9	0,8	
	Pensament Crític				Creativitat				Gestió				Documentació			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	0,0	1,9	1,7		5,3	3,8	2,5	4,1	3,6	2,9	4,3	6,3		5,8	1,7	3,1

Infraqualificats	8,9	6,7	9,3	10,3	14,0	17,3	25,4	20,6	25,0	24,0	25,6	25,0	68,3	14,4	11,5
Adequats	69,6	69,2	73,7	72,2	66,7	66,3	61,9	67,0	60,7	69,2	67,5	63,5	23,1	72,0	65,6
Sobrequalificats	16,1	18,3	11,9	16,5	14,0	10,6	8,5	8,3	10,7	3,8	2,6	5,2	2,9	9,3	18,8
Molt sobrequalificats	5,4	3,8	3,4	1,0	-	1,9	1,7		-	-	-		-	2,5	1,0

	Idiomes				Informàtica			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		4,8	9,3	7,2		19,2	14,4	11,3
Infraqualificats		19,2	21,2	14,4		27,9	29,7	36,1
Adequats		63,5	59,3	69,1		51,0	54,2	50,5
Sobrequalificats		9,6	8,5	7,2		1,9	1,7	2,1
Molt sobrequalificats		2,9	1,7	2,1		-	-	

Taula III.4b Distribució de l'ajust de la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball, per a cadascuna de les competències (ciències socials)

	Coneixements teòrics				Coneixements pràctics				Expressió escrita				Solució problemes			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	0,5	-	0,6	0,44	2,5	1,3	2,4	2,36	1,3	1,6	2,21	6,3	3,6	3,7	5,44	
Infraqualificats	5,4	3,3	4,8	3,98	17	15,9	10,5	11,6	14,1	12,2	17,7	32,1	25,1	23,2	29,3	
Adequats	64,1	67,8	77,1	74,1	67,4	68,1	81,6	75,9	75,7	83,2	74,3	57,7	64,8	70,8	61,9	
Sobrequalificats	28	26,8	15,7	20,2	11,9	12,2	5,2	9,57	8,2	2,4	5,44	3,9	6,1	2,1	3,38	
Molt sobrequalificats	2	2,1	1,7	1,33	1,2	2,5	0,3	0,59	0,6	0,6	0,44	-	0,4	0,3		

	Expressió oral				Treball en equip				Lideratge				Presca de decisions			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		4,4	3,8	4,71	4,4	1,5	1,1	1,62	6,4	2,8	3,3	3,39		2,7	5,1	3,98
Infraqualificats		24,1	15,1	21,3	20,6	17,4	16,5	13,8	27,1	21,4	18,6	24		28,8	24,3	32,6
Adequats		66	78,1	70,2	66	73,8	78,1	78,7	62,4	69,1	74,8	68,3		62,8	68,1	59,5
Sobrequalificats		5,1	2,5	3,53	7,5	5,9	4	5,29	4,1	6,6	3,2	3,98		5,5	2,4	3,83
Molt sobrequalificats		0,4	0,5	0,29	1,5	1,5	0,3	0,59	-	0,2	0,2	0,29		0,2	0,2	0,15

	Pensament Crític				Creativitat				Gestió				Documentació			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	1,9	1,7	2,5	2,21	6,6	3,4	2,9	4,41	6,8	1,9	3,5	2,94		1,9	1,9	2,06
Infraqualificats	19,2	16,8	16,3	17,8	25,2	22,1	21,4	26,2	25,8	19,5	17,9	22,9		17,9	18	24,2
Adequats	65,8	72,1	73,8	71,9	63,6	66,5	71,3	63,1	63,6	74,2	75,4	71,3		66,6	72,7	63,6
Sobrequalificats	11,7	8,8	6,3	6,91	4,7	7,8	4	5,88	3,8	4	2,9	2,65		12,6	6,5	9,28
Molt sobrequalificats	1,5	0,6	1	1,18	-	0,2	0,5	0,44	-	0,4	0,3	0,15		1,1	1	0,88

	Idiomes				Informàtica			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		6,1	8,3	10		15,1	9,2	9,72
Infraqualificats		21	21,6	29,7		30,4	28,5	36,1
Adequats		67,7	66,5	55,9		50,9	61,4	50,1
Sobrequalificats		4,6	3,5	4,13		3,1	1	4,12
Molt sobrequalificats		0,6	0,2	0,29		0,4	-	

Taula III.4c Distribució de l'ajust de la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball, per a cadascuna de les competències (ciències experimentals)

	Coneixements teòrics				Coneixements pràctics				Expressió escrita				Solució problemes			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	-	-	-	-	-	-	-	1,1	3,4	-	5,49	3,3	3,3	1,6	2,2	
Infraqualificats	3,2	3,4	6,5	5,49	12,9	8,3	8,1	5,49	20,3	17,7	23,1	26,7	18,3	24,2	28,6	
Adequats	71	71,2	74,2	67	61,3	73,3	77,4	68,1	66,1	79	61,5	70	70	72,6	64,8	
Sobrequalificats	25,8	15,3	16,1	26,4	22,6	16,7	11,3	19,8	8,5	3,2	9,89	0	6,7	1,6	4,4	
Molt sobrequalificats	-	10,2	3,2	1,1	3,2	1,7	3,2	5,49	1,7	-	-	-	1,7	-	-	

	Expressió oral				Treball en equip				Lideratge				Presca de decisions			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		10,2	3,2	6,59	3,2	5	4,8	1,1	8	8,5	8,1	4,4		10	6,5	5,49
Infraqualificats		22	21	22	25,8	25	17,7	11	32	16,9	22,6	25,3		25	29	31,9
Adequats		61	71	64,8	61,3	56,7	74,2	74,7	60	74,6	67,7	63,7		63,3	62,9	58,2
Sobrequalificats		6,8	4,8	6,59	9,7	13,3	3,2	11	-	-	1,6	5,49		1,7	1,6	4,4
Molt sobrequalificats		-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-	1,1		-	-	-

	Pensament Crític				Creativitat				Gestió				Documentació			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	-	-	4,8	3,3	4	5	1,6	8,79	3,8	5,1	6,5	2,2		1,7	4,8	1,1
Infraqualificats	20	23,7	19,4	25,3	20	21,7	22,6	28,6	46,2	22	19,4	29,7		18,3	19,4	20,9
Adequats	72	71,2	72,6	62,6	72	68,3	74,2	58,2	50	62,7	74,2	63,7		56,7	69,4	60,4
Sobrequalificats	8	3,4	3,2	8,79	4	3,3	1,6	4,4	-	10,2	-	4,4		18,3	6,5	16,5
Molt sobrequalificats	-	1,7	-	-	-	1,7	-	-	-	-	-	-		5	-	1,1

	Idiomes				Informàtica			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		15	12,9	19,8		6,7	6,5	9,89
Infraqualificats		30	27,4	45,1		23,3	27,4	31,9
Adequats		50	51,6	33		63,3	64,5	57,1
Sobrequalificats		5	8,1	2,2		5	1,6	1,1
Molt sobrequalificats		-	-	-		1,7	-	-

Taula III.4d Distribució de l'ajust de la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball, per a cadascuna de les competències (ciències de la salut)

	Coneixements teòrics				Coneixements pràctics				Expressió escrita				Solució problemes			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,9	1,51	2,5	2,9	2,5	2,53	
Infraqualificats	13,6	4,8	5,6	8,54	14,8	13,3	4,9	11,6	12,5	10,5	11,6	25,9	15,4	17,9	23,7	
Adequats	72,8	80	87,7	75,4	69,1	79	90,7	80,4	81,7	84	82,9	65,4	76,9	78,4	70,7	
Sobrequalificats	8,6	13,3	6,8	14,6	14,8	4,8	3,7	6,53	4,8	3,1	3,52	6,2	4,8	1,2	3,03	
Molt sobrequalificats	4,9	1,9	-	1,51	1,2	2,9	0,6	1,51	-	0,6	0,5	-	-	-	-	

	Expressió oral				Treball en equip				Lideratge				Presca de decisions			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		1	3,1	5,03	-	-	1,2	1,51	-	1	1,2	0,5		1,9	2,5	2,51
Infraqualificats		23,1	16,7	14,1	23,5	18,1	16,7	15,6	28,3	16,2	19,1	18,1		19,2	24,7	27,6
Adequats		74	79	77,4	65,4	79	79	78,4	67,4	79	77,8	79,9		74	69,8	68,3
Sobrequalificats		1,9	1,2	3,52	9,9	2,9	3,1	4,02	4,3	3,8	1,9	1,51		4,8	3,1	1,51
Molt sobrequalificats		-	-	-	1,2	-	-	0,5	-	-	-	-		-	-	-

	Pensament Crític				Creativitat				Gestió				Documentació			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	2,2	1,9	1,9	1,01	4,4	1	1,2	0,5	1,2	1	3,1	3,02		2,9	2,5	4,02
Infraqualificats	26,1	13,3	16,7	22,6	35,6	12,4	17,9	24,6	17,9	15,2	16,7	23,1		19,2	21	22,6

Adequats	71,7	80	76,5	72,4	57,8	82,9	74,7	70,4	74,7	81,9	75,9	70,9	67,3	72,2	64,3
Sobrequalificats	-	3,8	4,3	3,52	2,2	3,8	6,2	4,52	6,2	1,9	4,3	3,02	8,7	4,3	8,54
Molt sobrequalificats	-	1	0,6	0,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	-	0,5

	Idiomes				Informàtica			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		8,7	9,9	10,6		11,5	8,6	5,53
Infraqualificats		31,7	26,5	33,2		34,6	32,1	42,7
Adequats		58,7	60,5	52,8		52,9	58	46,2
Sobrequalificats		1	3,1	2,51		1	1,2	5,53
Molt sobrequalificats		-	-	1,01		-	-	

Taula III.4e Distribució de l'ajust de la formació rebuda i la que s'aplica en cada lloc de treball, per a cadascuna de les competències (tècnica)

	Coneixements teòrics				Coneixements pràctics				Expressió escrita				Solució problemes			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	-	-	-	2,41	1,9	0,7	1,7		-	0,8	2,07	3,8	2,8	1,3	3,1	
Infraqualificats	3,8	4,3	5	72,1	10,7	12,8	10,8	4,83	16,3	21,7	20,3	31,7	22	20,8	20,7	
Adequats	73,3	66	76,3	23,1	76,7	70,9	75	79	76,6	73,3	70,3	60,6	71,6	72,9	72,8	
Sobrequalificats	21	29,1	17,5	2,41	10,7	14,9	11,3	14,5	7,1	3,8	6,9	3,8	3,5	4,6	2,76	
Molt sobrequalificats	1,9	0,7	1,3		-	0,7	1,3	1,72	-	0,4	0,34	-	-	0,4	0,69	

	Expressió oral				Treball en equip				Lideratge				Presca de decisions			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		3,5	2,1	3,81	6,6	0,7	1,3	1,72	6,3	1,4	4,2	4,14		2,8	4,2	4,5
Infraqualificats		22,7	22,1	20,4	24,5	14,9	14,2	15,2	34,9	30	24,6	27,2		30,5	30	29,8
Adequats		67,4	72,5	69,9	67	70,9	76,7	74,1	57,1	56,4	69,2	61,4		61,7	63,7	61,6
Sobrequalificats		6,4	2,9	5,88	0,9	11,3	7,9	8,97	1,6	12,1	2,1	7,24		5	1,7	4,15
Molt sobrequalificats		-	0,4		0,9	2,1	-		-	-	-			-	0,4	

	Pensament Crític				Creativitat				Gestió				Documentació			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats	3,2	1,4	1,7	2,41	4,9	1,4	1,7	1,38	9,7	0,7	2,5	3,1		1,4	1,3	2,08
Infraqualificats	30,6	15	22,9	20	34,4	22,7	18,8	24,1	24,2	27	27,1	25,5		18,4	22,9	21,8
Adequats	59,7	75,7	71,7	72,1	55,7	64,5	72,9	66,2	61,3	63,8	68,3	68,6		68,1	69,2	64,4
Sobrequalificats	6,5	7,9	3,8	5,17	4,9	11,3	6,3	7,93	4,8	8,5	2,1	2,41		12,1	6,7	11,1
Molt sobrequalificats	-	-	-	0,34	-	-	0,4	0,34	-	-	-	0,34		-	-	0,69

	Idiomes				Informàtica			
	1998	2001	2004	2007	1998	2001	2004	2007
Molt infraqualificats		10,6	14,6	15,2		4,3	3,8	3,1
Infraqualificats		29,8	35	36,2		17,7	13,3	22,4
Adequats		55,3	42,9	40,7		70,2	74,6	64,8
Sobrequalificats		4,3	7,1	7,93		7,8	7,5	8,62
Molt sobrequalificats		-	0,4			-	0,8	1,03

III.4 LA VALORACIÓ DE LA QUALITAT IMPORTÀNCIA DE LA FORMACIÓ REBUDA I LA CONTINUACIÓ DELS ESTUDIS

Abans de tancar aquest capítol, volem recollir la valoració dels titulats de la nostra universitat respecte a la importància de la seva experiència universitària i la incidència de l'ampliació dels estudis després de la llicenciatura. En primer lloc, ens interessa conèixer quina és la percepció dels titulats respecte a si la seva formació teòrica i pràctica ha estat útil per poder trobar i realitzar la seva feina. I en segon lloc, comentarem quina ha estat la valoració dels nostres titulats sobre els estudis cursats i sobre la URV. En tercer lloc, volem saber quin és el percentatge de titulats que continua formant-se després d'obtenir la titulació universitària en qüestió i quin tipus d'estudis realitzen, per poder entendre les necessitats formatives a les quals s'enfronten en entrar en el mercat del treball.

Respecte a la valoració de la utilitat de la formació per trobar feina, hem de recordar que la gran majoria dels titulats declaraven que ocupaven llocs de treball en què es requeria formació universitària. Per tant, podem considerar que ni que sigui en la mesura que la formació universitària permet obtenir una credencial que obre les portes a determinades feines i professions, aquesta inversió ja pot tenir sentit (almenys des d'una perspectiva individual). També cal recordar que aquesta situació depenia molt de l'àrea disciplinar dels estudis realitzats, amb un extrem de màxim "credencialisme" en la formació de l'àrea de salut i, en canvi, amb una baixa demanda de titulació específica en l'àrea d'humanitats. Però, arribat a aquest punt, el que realment ens interessa és conèixer la percepció dels alumnes, és a dir, què en pensen. Per aquest motiu, en la taula III.5 es presenten els resultats del grau de satisfacció dels titulats en la formació rebuda i la seva valoració sobre la importància de la formació rebuda a la universitat per trobar feina. El grau de satisfacció i la valoració s'han recollit en una escala de l'1 al 7 (poc - molt).

La primera valoració que cal fer és que els titulats de la URV, independentment de la cohort analitzada, es mostren satisfets amb el grau d'utilitat de la formació rebuda. A més a més, generalment destaca l'increment de la importància de la formació pràctica en les quatre cohorts analitzades. Si analitzem amb més detall el que succeeix entre les diferents àrees de coneixement, observarem que els titulats en salut són els que consideren que el que és més important és la formació rebuda per realitzar la feina que fan, mentre que els titulats en humanitats són els que menys la consideren important, amb excepció de l'última cohort, en què la valoració de la utilitat de la formació universitària puja considerablement. Aquestes diferències en els nivells de satisfacció es poden deure a les dificultats associades a la cerca de feina i a les característiques del mercat de treball. Per exemple, anteriorment hem vist com en el cas dels titulats en ciències de la salut hi havia un bon encaix entre les necessitats específiques del sector i les capacitats i competències adquirides per aquests estudiants; és a dir, el sector necessita personal amb aquest tipus de formació. Per aquest motiu, la titulació específica i la

formació que atorga acaben sent molt importants per trobar feina. En canvi, no hi ha un mercat de treball tan definit per als titulats d'humanitats, que molts cops acaben fent feines no relacionades amb la formació rebuda i, per tant, la satisfacció amb aquesta formació és menor.

Taula III.5 Nivell de satisfacció amb la utilitat de la formació rebuda						
Classificació segons àrea de coneixement						
	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Total
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	
1998						
Utilitat de la formació	4,2	4,3	4,4	5,0	4,5	4,4
Importància de formació teòrica per contracte	4,1	4,9	4,7	5,1	4,9	4,8
Importància de formació pràctica per contracte	3,2	3,7	3,7	4,4	3,7	3,7
Importància de la formació global per contracte	4,3	4,6	4,8	4,8	4,9	4,7
2001						
Utilitat de la formació	3,9	4,0	4,4	4,7	4,4	4,2
Importància de formació teòrica per contracte	4,7	4,5	4,9	4,7	4,6	4,6
Importància de formació pràctica per contracte	4,2	4,2	4,7	4,9	4,5	4,3
Importància de la formació global per contracte	4,5	4,6	4,7	5,2	5,0	4,7
2004						
Utilitat de la formació	4,3	4,4	4,6	5,0	4,4	4,5
Importància de formació teòrica per contracte	4,8	4,8	5,3	4,9	4,7	4,8
Importància de formació pràctica per contracte	4,7	4,6	5,0	5,3	4,5	4,7
Importància de la formació global per contracte	4,7	4,8	4,9	4,9	4,8	4,8
2007						
Utilitat de la formació	4,7	4,4	4,8	5,1	4,6	4,6
Importància de formació teòrica per contracte	5,2	4,7	5,1	5,1	4,9	4,9
Importància de formació pràctica per contracte	4,8	4,7	4,9	5,1	4,9	4,8
Importància de la formació global per contracte	4,6	4,8	4,9	5,1	4,9	4,9

Centrant-nos ara en la valoració sobre la importància de la formació per accedir a la feina, observarem que, en general, la formació teòrica és lleugerament més important que la formació pràctica, tot i que aquesta última ha experimentat una tendència creixent en els darrers anys. De fet, en l'última cohort, la formació pràctica arriba a ser tan important com la formació teòrica per als titulats en ciències socials i en disciplines tècniques, mentre que encara queda lleugerament per sota en les altres

disciplines. L'àrea de ciències de la salut en representa una clara excepció, ja que, a partir de la cohort del 2001, la formació pràctica és significativament més important que la teòrica. Una possible explicació d'aquest augment de la importància de la formació pràctica és el fet que cada cop més les empreses valoren l'experiència i el saber fer dels candidats. Des d'aquest punt de vista, les pràctiques empresarials durant la carrera es converteixen (en salut hospitals?) en un element clau a l'hora de cercar feina, no només per als titulats en salut sinó que també per a tots els altres.

Finalment, la taula III.6 presenta els resultats de la pregunta sobre si tornarien a estudiar la mateixa carrera universitària i si ho farien a la URV. Com podem veure, aquesta pregunta es pot considerar una valoració explícita de l'experiència educativa, amb la idea que si no se senten satisfets no voldran repetir ni la carrera ni la universitat.

Taula III.6 Valoració de repetició de carrera i d'universitat. En percentatge sobre total						
Classificació segons àrea de coneixement						
Àrea a la qual pertany l'ensenyament						
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	Total
Repetiries la carrera						
1998 (Sí)	58,6	70,9	40,7	67,4	66,7	66,7
2001 (Sí)	72,9	68,8	70,6	79,2	72,9	71,3
2004 (Sí)	75,9	72,2	72,1	89,4	66,5	72,4
2007(Sí)	79,8	74,0	76,4	81,7	62,8	73,3
Repetiries la universitat						
1998 (Sí)	70,9	77,0	85,2	78,3	75,4	76,7
2001 (Sí)	75,7	79,7	79,4	88,7	81,3	80,5
2004 (Sí)	79,5	77,3	88,3	82,9	80,6	79,5
2007(Sí)	76,3	77,4	84,1	85,6	79,3	79,4

Un aspecte molt destacable és que els titulats cada cop es mostren més satisfets tant amb la carrera com amb la universitat escollida per realitzar els estudis, ja que la gran majoria tornarien a cursar la mateixa carrera i continuarien fent-ho a la nostra universitat. Encara que el resultat general es manté, considerant les diferents àrees disciplinàries per separat, sorgeixen algunes diferències que sembla interessant comentar. Respecte a la consideració de repetir la mateixa carrera, veiem que un percentatge sempre creixent de graduats en humanitats, socials i experimentals diria que sí, i destaquem el fort increment de consens entre la cohort del 1998 i la del 2001 en els primers i en els últims. Aquest resultat pot estar associat a la millora de condicions laborals d'aquests grups de titulats durant el període esmentat, fet que incrementa la percepció del valor afegit generat per la carrera universitària. En canvi, destaca com el percentatge de titulats en salut i en tècnica que declara que tornaria a cursar la mateixa carrera augmenta entre la primera i la tercera cohort, i baixa després en l'última (especialment entre els titulats en salut). També sorprèn que només el 63% dels graduats en

ensenyaments tècnics repetirien carrera, ja que en el capítol anterior hem vist que aquest titulars eren els que presentaven millors condicions laborals (salaris i tipus de contracte) i ocupaven llocs de treball de qualitat. A més a més, veiem que el percentatge de titulats de la URV que tornaria a matricular-se en la mateixa universitat també és molt considerable, tot i que no es mostra cap patró temporal clar, ja que els percentatges semblen més bé que oscil·lin entre uns valors mitjans força elevats. En qualsevol cas, aquests resultats s'han de prendre amb molta cautela, ja que, a l'hora de formular aquests judicis, els titulats podrien estar barrejant elements de qualitat universitària amb factors específics del mercat del treball, clarament lligats amb fenòmens conjunturals. Això vol dir que no està clar fins a quin punt aquestes evidències es poden considerar com a bons indicadors de l'èxit de la nostra universitat en formar mà d'obra altament qualificada.

En concret, els titulats en humanitats, experimentals i salut són els que han tingut un canvi més rellevant pel que fa a la satisfacció amb els estudis cursats. Sorprèn, però, que només el 66,5% dels graduats en ensenyaments tècnics repetirien carrera, ja que en el capítol anterior hem vist que aquest titulars eren els que presentaven millors condicions laborals (salaris i tipus de contracte) i ocupaven llocs de treball de qualitat. Una possible explicació és el fet que aquests titulats bastant sovint acaben treballant en feines poc relacionades amb els estudis realitzats. D'altra banda, el que sí és clar, és que si aquests titulats haguessin d'escollir una altra carrera, la cursarien a la URV. En general, els resultats mostren que el percentatge de titulats que tornaria a estudiar una carrera en la nostra universitat és molt elevat. Aquest fet és molt rellevant, ja que l'elecció d'universitat estaria lligada al fet de la qualitat percebuda, mentre que el tema dels estudis té més a veure amb les possibilitats de feina que ofereix cada mercat de treball.

Una altre element que, en canvi, pot proporcionar informació rellevant per a les polítiques de gestió i planificació acadèmica és la incidència de la continuació dels estudis entre els nostres graduats i la seva evolució al llarg del temps. Això perquè, en certa mesura, el fet de continuar o no els estudis després d'una carrera universitària i el tipus d'estudis realitzats recullen tant factors relacionats amb l'oferta de treballadors altament qualificats, com elements específics de la demanda que es genera en el mercat del treball, sobretot en termes de necessitats i requeriments formatius. La taula III.7 conté la incidència de la continuació dels estudis, juntament a la informació sobre el tipus d'estudis cursats i si aquests estudis s'han realitzat en la mateixa universitat que la titulació (en el nostre cas en la URV), per a les tres cohorts per a les quals es disposa d'aquesta informació. D'entrada s'evidencia que la incidència de la continuació dels estudis és força elevada, ja que arriba a ser d'un 78,5% entre els titulats de la cohort del 2007. Això vol dir que, en general, els nostres titulats solen enfrontar-se a requeriments formatius addicionals quan accedeixen al mercat del treball, tot i que no podem descartar l'existència una certa component vocacional en la continuació dels estudis després de la carrera.

Taula III.7 Continuació dels estudis entre els titulats

Classificació segons àrea de coneixement

	Àrea a la qual pertany l'ensenyament					Total
	Humanitats	Ciències socials	Ciències experimentals	Ciències de la salut	Tècnica	
2001						
No	21,5	24,64	17,65	17,92	31,94	24,12
Sí	78,5	75,36	82,35	82,08	68,05	75,88
Total	100	100	100	100	100	100
Sí, a la mateixa universitat?						
Sí, curs d'especialització	22,62	25,34	25	33,33	11,22	23,99
Sí, una llicenciatura	19,05	26,7	5,36	6,9	37,76	23,12
Sí, un postgrau o un màster	32,14	32,7	35,71	39,08	29,59	33,24
Sí, un doctorat	9,52	1,09	23,21	10,34	5,1	5,64
Sí, altres	16,67	14,17	10,71	10,34	16,33	14,02
Total	100	100	100	100	100	100
2004						
No	27,97	24,92	32,26	12,35	28,33	24,59
Sí	72,03	75,08	67,74	87,66	71,67	75,4
Total	100	100	100	100	100	100
Sí, a la mateixa universitat?						
Sí, curs d'especialització	28,24	33,4	33,33	41,55	19,77	31,62
Sí, una llicenciatura	15,29	23,47	7,14	2,82	26,16	19,26
Sí, un postgrau o un màster	30,59	30,23	38,1	43,66	40,12	34,57
Sí, un doctorat	11,76	1,9	19,05	8,45	5,81	5,36
Sí, altres	14,12	10,99	2,38	3,52	8,14	9,19
Total	100	100	100	100	100	100
2007						
No	17,53	23,75	27,47	9,05	24,48	21,55
Sí	82,47	76,24	72,53	90,97	75,52	78,46
Total	100	100	100	100	100	100
Sí, a la mateixa universitat?						
Sí, curs d'especialització	18,75	32,11	19,7	25,41	18,72	26,43
Sí, una llicenciatura	10	19,34	9,09	8,29	19,18	16,09
Sí, un postgrau o un màster	43,75	35,98	43,94	50,28	52,05	42,8
Sí, un doctorat	12,5	1,93	21,21	9,94	4,57	5,83
Sí, altres	15	10,64	6,06	6,08	5,48	8,84
Total	100	100	100	100	100	100

Entre els que continuen els estudis, un percentatge sempre més gran es matricula a un postgrau o a un màster, fet que indica la rellevància creixent d'aquest tipus de formació postuniversitària i l'expansió de l'oferta general de cursos de màsters, mentre que perden pes els cursos d'especialització (que gradualment s'estan assimilant en els programes de màster) i les segones llicenciatures. Aquest últim fet està clarament relacionat amb els requeriments del mercat del treball, amb empreses que demanen sempre més formació especialitzada i de nivell elevat, i redueixen la importància relativa de la formació transversal. Destaca també que un percentatge molt baix de titulats acaba cursant un doctorat, al voltant del 5,5% dels que continuen els estudis, tot i que aquesta evidència podria estar

condicionada pel fet que després de quatre anys de la finalització de la llicenciatura els titulats que escullen aquesta camí podrien encara trobar-se en la fase de màster (i per tant declarar que s'han matriculat a un màster i no pas a un doctorat).

Considerant les diferents àrees disciplinàries per separat, resulta que els titulats en ciències de la salut són de llarg, i cada vegada més, els que més solen continuar els estudis un cop acabada la carrera, i realitzen especialment màsters o bé cursos d'especialització. Entre els titulats en ciències experimentals que continuen els estudis, ressalta l'elevadíssima propensió a cursar programes de doctorat (al voltant d'un 20%), fet que indica tant la creixent demanda de capital humà altament format i especialitzat en aquestes disciplines, així com les importants dificultats a les quals s'enfronten els titulats d'aquesta àrea a l'hora d'entrar en el mercat del treball, que empenyen clarament cap a l'obtenció de més formació. A més a més, aquesta evidència pot explicar en part les condicions laborals relativament negatives que hem detectat en aquest grup de graduats, ja que una part rellevant podria encara trobar-se en una fase formativa i no haver-se incorporat plenament en el mercat del treball. En els titulats en tècnica, la propensió a continuar els estudis va augmentant entre les diferents cohorts; més detalladament, entre els que continuen els estudis, una proporció relativament molt elevada va optar per cursar un altra llicenciatura, tot i que aquesta tendència es veu reduïda al llarg del temps, i queda compensada per un augment del pes dels estudis de màster. Finalment, escau comentar que una proporció sempre més gran dels nostres titulats declara haver continuat els estudis en la mateixa URV, fet que reflecteix tant l'expansió de l'oferta d'estudis postuniversitaris en la nostra universitat, així com el creixent grau d'atractivitat dels programes de màsters i postgraus que hem estat capaços d'oferir.